

Bodil (min kone) har ofte spurgt mig, hvorfor jeg sidder og bruger al den tid på at renskrive disse mange breve - og dertil kan jeg kun sige, at hvis jeg synes at det er fascinerende, så er der nok et par andre mennesker (enten kommende slægtsmedlemmer eller historisk interesserede i almindelighed) der også synes det samme. Det er da interessant at følge gamle Peders 'dansk-amerikanske' overvejelser over russiske forhold som både dengang og i dag har historiens sus over sig. En del ting kunne nok have været undværet, men det er svært at sidde og redigere undervejs, så er det næsten lige så hurtigt at skrive revl og krat - og hele tiden dukker der små sjove ting op, syn's jeg.

Typografien er bevaret såvidt muligt. Peder har næsten ingen tegnsætning lavet - heller ikke de mange punktummer, som der burde være - og dem har jeg så sat en del af. Enkelte kommaer har jeg tilføjet - især når jeg blev irriteret over alle punktummerne! Stavefejl har jeg også såvidt muligt... gengivet. De forskellige store bogstaver A, B, C etc er hans egne nummereringer af enkeltsider/ papirs-ark - nogle gange er det romertal I, II, III etc. Hvis jeg er i tvivl om stavemåder sætter jeg (?) - og når der mangler lidt bogstaver: ... Nogle få steder har jeg sprunget noget tomgang (min vurdering) over - ligeledes ved at angive og så nyt afsnit. God fornøjelse!

Det ser ud til at Peder Pirupshvarre drog af sted fra USA i 1922, og at han startede i Kuzbas nær Kemerova, Tomsk i Sibirien (en koloni grundlagt efter aftale mellem to amerikanske og en hollandsk socialist på den ene side, og selveste Lenin på den anden side (H. S. Calvert + W. Haywood + Sebald Rutgers).

Autonomous Industrial Colony, Kuzbas

Året 1921 var tilsyneladende et af de allerhårdeste år mht sult i Rusland, og den sovjetiske ledelse har tilsyneladende været villig til

at strække sig langt for at etablere et område hvor amerikanske arbejdere og ingeniører kunne oplære russerne i industrialiseringens mange hjørner).

I bogen *Project Kuzbas* af J. P. Morray fra 1983 nævnes at der i USA på den tid fandtes omkring 25.000 amerikanere som var villige til at drage til Rusland for at hjælpe den nye Sovjetrepublik med at overleve.

I samme bog får man også et udmærket indtryk af de vanskeligheder som etableringen af en koloni ude i Sibirien løb ind i.

Første hold amerikanere tog af sted med S. S. Adriatic sidst i marts 1922 (60 mænd, 8 kvinder/hustruer og et 3 mdr gl. barn), og efter 7 ugers rejse (via Liverpool, Hull og Letland) nåede de frem til 'ingen boliger' så de måtte leve i telte eller forblive i togvognene – nogle af dem var selvfølgelig temmelig skuffede over at forholdene ikke var mere klar, ligesom dysenteri blandt nogle af dem ikke løftede stemningen. På dette tidspunkt, maj 1922, sejlede næste hold af sted fra New York (13/5) med S.S. Rotterdam – 101 personer denne gang.

Den 26/8 1922 tog det femte og sidste hold af sted fra N. Y. hvorefter man ville være oppe på 302 arbejdere og ingeniører – langt fra de 2.800 man havde drømt om i starten, og samtidig drog de første skuffede tilbage til USA.

Problemer som vanskeliggjorde projektet:

- Lenins sygdom og død (1923-24) lukkede op for uvilje fra Moskva.
- Uenigheder mellem de amerikanske kommunister og de amerikanske 'anarkister'.
- Store forskelle i arbejdsmoral mellem de lokale og de tilrejsende.
- Da utrættelige Rutgers giver op i 1926 og rejser hjem til Holland indsættes uduelig russer som kører det hele i sæk i maj 1927.

Det er svært at lodde Peders grad af socialisme ud fra brevene, en del vrede over den amerikanske kapitalismes væmmelige ansigt får man nemt øje på, og hans 'fascination'

over de russiske forhold virker mere snus-
fornuftige end dogmatisk socialistisk – synes
EC.

Første kendte brev fra Kuzbas er dateret
november 1923, det sidste fra marts 1924
Det står klart undervejs i brevene (fra hele
perioden) at Kuzbas ikke var idel lykke for
Peder – og mange andre, så han forlader
stedet for at tage til Moskva. Første brev
herfra er juni 1924.

Og nu får Peder så ordet:

On board S.S. Adriatic
April 11 – 1922

Kære broder!

Kun nogle faa Ord.
Jeg har haft travlt med at give Anvisninger til
Hildebrandt og Kohlenbeck (?) dette er de to
der best kan disponere af mine Sager.
Det var bare kedeligt at jeg ikke havde en
Dag mere eller havde disponeret lidt mere
økonomisk med Tiden. Jeg er bange for at
hildebrandt forstaar meget daarligt at pakke
Tingene up, bare endda hansen havde været
der og hjulpet ham færdig.
Jeg var tilfres at Vi kunde have taget hele
Excelsior House paa den gamle Automobil og
kørt det herover.
Jeg har efterhaanden faaet en ganske god Idé
om hvordan landet ligger og forholdene ere.
Der er ikke et stykke gammelt Jern som vi
ikke kan bruge, eller en Pind. Saasnt vi
kommer derover tænker jeg nok de bliver
vilde for at faa Automobilten der over. Jeg har
nogle meget gode Mænd til Farmeriet. En af

de bedste blev taget fra os Kemerova Folk og
delegeret til Urals i gaar.

Vi har været holdt up her i Liverpool i et Par
Dage. I Gaar maatte jeg bruge hele Dagen til
at finde og omlave en Kasse til at putte alle
mine Ting i. Det var umuligt at slæbe rundt
med 13 forskellige kufferter og Kasser.
Kammeraterne var flinke til at hjælpe mig,
men jeg havde nok at gøre med at passe paa
og holde tal med dem.

Saa i Dag da vi rejste til Hull smed de Kassen
væk efter jeg havde spent de sidste Penge paa
den og en hel del Tid. De sagde jeg kunde
ikke have den med. De samme Folk som
havde ordered mig til at laven den de Par
Dage jeg var i Liverpool. Ingen ved endnu om
vi gaar nord om Skagen eller igennem Kieler
Kanalen.

Nu maa jeg sige farvel og poste inden vi gaar
om bord.

De kærligste Hilsener fra Peder. Hvis jeg kan
faa Penge til et Frimærke i Litau (?) skal jeg
sende Brev derfra.

Peder

I am writing on the R.R. Trinity (?)

ON BOARD S. S. Adriatic

Jacob Pirups-Hvarre

Kære Broder!

Kun 2 Ord for at sige at jeg har fundet mine
Penge. Heldigvis, da vi skulde til at spise.

...

Fik du aftalt med kohlenbeck om at bringe
Dig Kasserne.

Jeg sendte jo Nøglen med Hansen kan Du
tage Tyren/Fyren over til Dig og Frimærkerne
til Karl og Fotografikassen med Pladerne.
Du kan jo se efter om der er noget Du kan
bruge for Expl af Stolene, Kurvestolen og de
to Mission Style.

Vi har lige spist Middagsmad jeg vil se om
jeg kan faa Brevet med Lodsén.

Jeg sov kun $\frac{3}{4}$ Time sidste nat...

Der er desværre alt for meget arbejde tilbagetil hillebrandt. Jeg er bange for han ikke klarer det godt.....

De kærligste Hilsener til jer alle fra Peder

adressen på konvolutten er:

To Mr. Carl Pirups-Hvarre
c/o Mr. Jac. J. Pirups-Hvarre
20 Quincy Ave
Arlington, N. Jersey
U.S.A.
AMEPNKA (med russiske bogstaver)

Om afsenderen står der
pt. Kemerovo, Tomsk gub. Siberia

November 1923

Kære Karl

Hvordan kan det være at Du ikke skriver til mig. Har Du saa travlt med at gaa i Skole. Jeg længes saa meget efter at høre hvordan det gaar med dine Øjne. Jeg haaber det gaar godt for Dig i enhver Henseende.

Nu skal jeg fortælle Dig noget Nyt. Jeg har faaet en lille Datter som er paa din Størrelse og alder. Det er en lille russer Pige (Djeviska) paa russisk.

Hun er elleve Aar gammel men lille af Alder. Hun har sultet saa meget. Du ved der var en stor hungersnød for Ca. 3 Aar siden og hun er fra Volga Distriktet hvor det var værst.

Hun er født i Kasan (?) den 12 January og hendes Fader maatte slaas i krigen. Da hungersnøden saa kom, da blev den lille Pige og hendes Moder sendt til Siberien hvor der ikke var slet saa slem mangel paa Føde.

Heroppe i Siberien maatte den lille Pige fægte for Føden selv for hendes Moder havde ikke noget til sig selv. Saa de spiste Græs og bark saa de ikke skulde dø. Da jeg først saa den lille Pige var hun helt gul i Skindet og havde en stor mavesæk.

Nu er hun allerede hvid i Huden igen det er kun engang imellem hun faar lidt gullig Farve som om Leveren ikke er helt normal, men hendes Mave er næsten hel normal.

Da hendes Fader saa kom tilbage fra Krigen kunde han ikke finde hans Kone og Barn derhjemme, han troede saa de var sultede ihjel og han giftede sig saa igen. Nogen Tid efter fandt han ud af at de levede og var i Siberien. Han rejste saa hertil for at finde dem. I mellemtiden havde Moderen giftet sig med en russisk Mand der havde været i Australien og var medlem af Kuzbas Kolonien. Faderen var velsitueret efter russiske forhold – han vilde have den lille pige hjem, men hun vilde ikke gaa væk fra hendes Moder.

2

Saa Faderen rejste hjem igen alene til Kazun/ Kazan til hans anden Kone. Saa sidste Winter døde den lille Piges Stedfader, Australieren. Det synes at være skik og brug her at de skal absolut have den døde fotograferet før Kisten bliver lukket – saa jeg maatte tage et billede inde i et mørkt lighus paa en iskold dag. Saa det var ikke godt. Jeg havde ikke Tid til at lave Billedet før en Maaned senere – den lille Pige kom saa flere gange og spurgte efter billedet og hendes Moder ogsaa engang. Hun havde ventet længe paa mig og kom i snak med en ung russer, kulminer, som levede udenfor mit Rum og de blev snart forlovede og giftede. Den lille Pige og Moderen flyttede saa ind til Kulmineren og hans gamle Moder og i dette rum levede der 5 a 6 Familier – det var alle Kulminers saa de arbejdede i 3 skift baade natten og Dagen, baade Søn og Helligdage. Hvis de var hjemme paa en gang alle sammen saa kunde ikke alle være i rummet. Russerne sov baade i Senge og under Sengene – paa hylder 2 a 3 etager og gulvet saa fuldt som de kan pakke dette. Saa jeg ynkedes over den lille pige og tog hende ind i mit rum hvor jeg var alene og mit rum var samme størrelse som russernes.

Jeg har nu begge disse to rum for mig selv, det ene for Tegnastue og det andet for Privat Lejlighed. Den lille Pige hvis russiske Navn er Tanja, rimeligvis det samme som Hanna paa Dansk, men russerne har slet ikke noget H i deres alfabet derfor bliver det til Tanja. Hendes Moder og jeg blev derefter enige om at Tanja skulde være min Pige og jeg kan tage hende til Amerika eller Danmark eller hvor

jeg gaar i Rusland. Hun er en ualmindelig handy lille Tingest. Hun kan vaske Gulv og hendes Klæder og Sko og reparere alt muligt. Hun kan læse og skrive – tenge og synge og spille Comedie. Jeg har lavet et helt Teater til hende af gamle Gardiner. Du skulde bare se hvor fint. Alle smaa russiske Piger spiller Comedie og er store Skuespillere før de kan læse og skrive – de synes at have en stor Evne til at lære udenad og stor efterligningsevne. De kalder et Skuespil for Spektakel, spørg din Fader efter om det ikke er dansk at lave spektakkel, det gør de danske drenge ogsaa meget af.

Tanja er en meget temperamental Teater-direktør og sidsste Søndag blev hun misundelig paa hendes primadonna og Stykket maatte tages af. Søndagen før var god. Folk lo saa taarerne trillede ned ad Kinderne Jeg græd ogsaa skønt jeg ikke forstod det russiske Sprog saa godt.

3

Saadan morer vi os i Siberien. Tanja er ogsaa helt skruptosset efter at dance. Jeg har prøvet at finde en Pianolærerinde for hende men endnu har det ikke lykkedes. Der er et Piano i Forsamlingshuset som vi nok kunde faa lov at bruge.

Det er ikke saa dyrt at have en Datter her. Hun er medlem af Kuzbas Colonien derfor faar hun hendes Føderation som alle vi andre. Vi spiste i Sommer og gør endnu i fælleskøkkenet men i December tager vi vor ration hjem og saa skal hun være min kokkepige nu er hun kun stuepige.

Om Formiddagen gaar hun i den russiske Skole og om Eftermiddagen i den Amerikanske Skole, om Søndagen gaar hun til Gymnastic, Sang og Dilletantcomedie. Hun har en meget udviklet Forretningssans, hun er udmærket til at gaa paa Torvet og købe ind. Naar Konerne nævner Prisen paa deres Ting saa er Tanja nær ved at besvime af forfærdelse - ”saa dyrt”, siger hun paa russisk – otzen doroga – saa maa konerne jo skynde dem at slaa af. De kan ikke narre hende med det tossede pengesystem de har her. Hun kender DagsKurzen. Hun er ligesom en fornem dame sammenlignet med de fleste smaa russiske piger.

Hun er Petit bourgeois, fordi hendes Stedfader var medlem af den amerikanske Kolony. Hun er bedre klædt fordi hun har faaet nogle af de amerikanske second Hand Klæder der bliver sendt herover. Haywod gav hende en gang en Kaabe.

Jeg fik hende først i Sommeren. I sommer behøvede hun ikke mange klæder – Hun svømmede det meste af Sommerferien i floden.

Hun svømmer som en Fisk – baade forlæns og sidelæns og baglæns. Hun behøvede et par gode Kjoler nu. Jeg har gjort hende 2 nye men det er daarligt materiale og alleree i Trævler det er alt vi kan købe her og dog er det ikke billigt.

Hun har ikke et Par sko nu, jeg kan heller ingen købe nu, men hun har et Par nye Filtstøvler og dem kan hun snart bruge; for tiden bruger hun et Par lærreds slæbere med læderbunde. Jeg kunde have købt et Par brugte Skoe i brugsforeningen, den ene var en halv tomme længere end den anden og kun den længste passede hende. Hvad tror Du Prisen var i Dollars? - 5 – hele Dollars Synes Du det er et under at Tanja er nærvædet at besvime naar Du hører at en Russer kun tjener fra 7 til 13 cent om dagen.

4

Den anden Dag blev Tanja og jeg enige om at hun skulde hedde Dania. Hendes rigtige Navn er Tatjana Sergeivna. Hendes Stedfaders var Veronen saa Tanja Veronen var hendes sidste navn, men nu er det la Dania Pirups-Varre.

{Og så er det skrevet på russisk – noget i stil med La Dahna Tupyne-Bappe}

Dania er Danmark paa russisk og hun hoppede af Glæde da jeg gav hende det nye navn. Forandring fryder hende – hun er meget Temperamental. Men hun er saa hensynsfuld og lydig saa hun er en rigtig sød lille pige ved siden af at hun er klog. Hun er rigtig køn nu – naar hun gror op bliver hun maaske kønnere – men maaske det vil gaa den anden Vej. Hun lærer jo mig russisk og jeg lærer hende engelsk, men jeg taler mest dansk til hende for det engelske vil hun jo lære imellem de

amerikanske Børn. Vi forstaar hinanden tilstrækkeligt til husbehov.

Jeg tog hende endogsaa med til Moskow som Tolk og vi klarede os meget godt paa hele Turen. Hun snakkede med baade Japanerne og Chinamændene i Toget som rejste til Moskow Udstillingen. En Handelsdelegation. Paa Hotellet hvor vi var i Moskow var der en engelsk Jødisk kultiveret Dame som tog Dania ind i hendes Værelse og Danja sov der i de to Uger. Denne Dame som hed Lola hun vilde have beholdt Danja saa hun kunde gaa i Skole i Moskow. Dania er saa høflig og dog ugenert saa hun er gode Venner med alle saasnart de snakker til hende. Denne Dame havde selv to smaa piger og en lille Dreng. Pigerne var paa Balletskole og Drengen i et Regerings heste... Skole (?)

jeg tog hende med til Moskow mest for at faa hende i en god skole der. Men de havde allerede for mange Børn i Moskow, flere end de havde Skoler, for saa la Dania maatte gaa med mig tilbage til Sibirien igen. Denne Tyr kostede mig saa mange Penge – saa nu har jeg ikke penge tilovers for flere maaneder til at klæde Dania op for Vinteren, saa nu maa hun saa slide hendes gamle Pjalter up i Vinter og hun har nu travlt med at sy paa dem. Som regel naar hun begynder paa noget saa bliver hun ved til hun er færdig. Der er ikke noget Pjativærk ved hende. En aften syede hun en SkoleTaske. Jeg vilde have hende til at gaa i Seng kl 11 da jeg gik, men hun syede videre til hun var færdig kl 2, se saadan er hun.

5

Mine gamle sokker som jeg har den vane at stick fødderne helt væk af, dem spørger hun efter om hun maa have skafterne af, saa syr hun Tre (?) i endnu paa hinanden saa har hun fine strømper af dem. Hun kan bruge alle mine opslidte klæder. Mine pjalter kan altid klippes af og bliver store nok til hende. Og hvad tænker Du Carl – Hun bruger Dregebuxer meget af Tiden. ... Naar mit Vasketøj kommer hjem fra Vaskeriet saa tager hun og ser det over. Hvis der er huller eller mangler Knapper saa syr hun det, og hun gør det fint....

Hun bruger ogsaa Skrivemaskine med engelske bogstaver. Hun skal snart skrive et brev til Dig.

Jeg tænker at jeg i Vinter eller Foraaret rejser til Danmark og vil se om jeg ikke kan faa hende i Skole i Danmark et aar eller 2 og derefter til Amerika et Par Aar saa hun kan lære nogle sprog ved siden af andre skolekundskaber.

Her er mange russiske Damer der ryger Cigaretter – men Dania hun siger hun vil ikke ryge.

....

Hun paaskønner alt lidt jeg gør for hende saa meget. Hun springer op af mig og knuger mig saa det knager i hendes smaa Arme og giver mig en salve af Kys ovenpaa.

Jeg fik hende fotograferet i Moskwa men det er ikke godt, hun bliver saa alvorlig, ligesom Bedstemoder i Pirups-Hvarre naar hun skal tages. Hun er saadan en sød lille skælm med lyse blonde Lokker. Som jeg skrev til Hansen – hun mangler bare Vinger for at være en lille Engel. Vil Du sende os Dit Billede.

(side) 6

Kære Karl!

Det er nu den 7 Marts 1924. Tiden gaar og der sker saa mange forandringer her.

Tanja er ikke længere hos mig. Hun er hjemme hos hendes Moder. Jeg behandlede Tanja saa godt saa hendes Moder vilde ogsaa være hos mig og bo her og hun er almindelig bekendt for at være en Tyvekælling. Saa vidt jeg ved saa har hun kun haft lejlighed til at stjæle 3 Dusin Lommetørklæder fra mig, saa værdien er ikke stor, men jeg vilde ikke lade hende komme ind i mit Værelse og derover blev hun vred og tog saa Danja hjem. Skønt jeg havde meget fornøjelse af Danja og savnede hende meget i førstningen saa er jeg paa en Maade glad ved at jeg ikke har hende nu da jeg flytter til Moskwa og rimeligvis rejser til Danmark først paa Sommeren og eventuelt til Amerika en Tur.

Hvis jeg senere hen faar mit eget hjem maaske jeg kan gøre noget for Tanja igen. Naar jeg bare kan faa hende langt væk fra hendes Moder og andre daarlige venner. Mange af dem har den Vane at stjæle slemt.

Jeg har nu snart pakket ud og venter at blive færdig til at rejse herfra den 1ste August. Jeg haaber at Hansen og jeg vil faa saadan en udmærket dansk Koloni startet nær ved Moskwa saa Du will komme at besøge os næste Summer. Jeg er sikker paa at Du will lide Rusland meget bedre end Amerika naar Du bliver stor. Der bliver meget mere interessant arbejde at gøre her i Rusland end i Amerika. Saa du vill bedre komme her over saa snart som muligt for at lære det russiske sprog og gaa i skole her nogen Tid. Du vil bedre begynde at snakke med Din Fader om dette. Det var ogsaa bedre for ham at flytte hans Fabrik her over her mangler vi ham og i Amerika er der saa meget Competition. Nu hermed de kærligste Hilsener fra din hengivne Onkel Peter og saa haaber jeg Du vil blive en russisk Ingeniør engang.

March 24 – 1924

Moskwa Juni 6-1924. Komsto Office.

Kære Brødre og Venner.

Jeg forlod Kemerow den 13 April for at arrangere i Moskwa for land og bygninger for danske kolonister saa nær til Moskwa som muligt.

Jeg kom her til den 25 April efter en behagelig rejse paa 3'die Klasses sovevogn det meste af Rejsen. Jernbane Rejsen kostede nok ca. 30 Rubler med sovevognsbilletterne fra Sibirien. Føden langs den Sibiriske Jernbane er billig og god og der er rigeligt udvalg paa hver station. Priserne paa alle Fødevarer var ca det halve af hvad det koster her i Moskwa. Det rejsende Publicum købte derfor ogsaa op saa meget som de kunde overkomme at transportere. Det er meget begrændset hvormeget man maa have af bagage - efter reglerne kun 20 pund - men personalet er ikke nøjeregnende - naar man ikke fornærmer dem. Der var næsten 2 Ugers helligdage paa grund af 1st Mai og Paasken -

Saa jeg kunde first se Immigrations Kontoret (Komste Office) den 7 Mai.

Jeg bragte mit introduktionsbrev til Kamarat Berg som.... (?)

Jeg blev meget venligt modtaget og blev præsenteret for de forskellige Departement chefer og folk som jeg skulde arbejde sammen med.

Der blev arrangeret for en engelsk-russisk talende Translatør og dagen efter rejste vi allerede til den 1ste Farm den der var længst borte ca. 40 engelske miles, 60 kilometer eller Verst. Der var 7 Farme i alt i Moskwa Gubernia (Provins) med ialt 2,500 Hectares (Desialins) eller ca. 5,000 Tdr. Land eller rundt 7,000 acres. Jeg vill begynde beskrivelsen i den omvendte orden altsaa med den farm som er nærmest ved Moskwa den ligger i Kanten af Byen mod øst.

Alle Farmene ligger mod øst paa venstre side af den Nishé (?) Novgorodske Jærnbane og ikke langt fra Hoved Chasseen gaaende til Moskwa. Der er lerunderlag paa alle Farmene eller rettere Mergel. Kløver gror fint overalt paa grund af højt Kalkindhold.

2

Nishni (?) Now-gorod der kan oversættes som "den nedre Ny-by" eller Nykøbing blev anlagt af Vikingerne vore Forfædre som I maaske ved - saa man har Fødderne her paa gammelkendt Grund.

Da jeg var over i (Moskwa) i fjor sommer saa jeg et Maleri forestillende en Viking i hans bedste alder - han standser sin Hest foran en Runesten som han læser, mens en forskræmmede Ravn flyver væk fra Stenen. Man kan næsten tænke sig at han læser hans Faders gravskrift eller maaske snarere en Forfader - Den gamles Hovedskal mangler og andre Ben ligger synlige foran Runestenen. Skønt det er underlige følelser man faar ved at se disse gamle Minder fra en uciviliseret og overtroisk Tid saa kan man dog ikke rigtig være stolt af disse gamle Røvere som hærgede andre fredelige Folk og Lande i gamle Dage. Der er næppe nogen Tvivl om at Russerne (de slaviske folk) naar man undtager Tartarerne og andre Barbarer, var lige saa fredelige paa den Tid som de ere endnu. - Mange af landsbyerne her ere sikkert

ligesaa primitive endnu som de vare i Vikingetiden.

Jeg tænker nu det er paa Tide at danskerne gaar til Rusland og betaler noget af paa den gæld som de skylder Russerne for hvad de røvede dem for i Vikingetiden for et Tusend Aar siden.

Tiden er moden nu, Landet er aabent for os danskere, Jorden er fri - vi kan dyrke den og lære Russerne at reformere deres Land-industri.

De første skridt er tagne. Vi kan faa disse 7 første Farme her i Moskow Amt. De ere saa nær ved Byen saa vi kan levere Mælken direkte til Bybefolkningen. Der er stor Mælkemangel her saa Prisen er høj, nemlig fra 36 Øre til 60 Øre pr. Liter, det sælges mest fra Torve eller gaden i løst Maal - ikke som Flaskemælk. Her er der en Lejlighed til at begynde en moderne og sanitary Mælkeforretning i en nogenlunde stor stil saa det vil blive en rentabel Forretning. Smør koster fra 150 Øre til 2 Kroner pr. pund. Ost koster mere end Smørret. Flæsk koster mere end Smør. Skinke koster i dag 2 Kr 60 Ører.

3

Men da Beliggenheden for disse Farme er nær nok til at vi kan levere Mælken direkte saa betaler det sig jo ikke at lave Smør eller Ost. Disse Produkter kan laves længere væk hvor der er mere og bedre land.

1. Den første Farm er altsaa i udkanten af Byen.

Jordens Kvalitet er nok gennemsnitlig lidt over resten af Farmene... Der er 105 Desiatins (?) eller Hectares of land, det er omgivet af Jærnbanner, Bybanens Ringlinie løber midt igennem ejendommen. En stenbrolagt Chausse løber langs med Ejendommen. Bygningerne ere utilstrækkelige. De er i færd med at bygge og udvide nu. Der er dog en forholdsvis stor Ladebygning med Kostald. Derer kun et Dusin Køer og nogle Heste og ikke mange Maskiner eller Redskaber.....

4

Den anden Farm er en gammel Herregaard - russisk stil, Bjælkehuse - med forholdsvis rigeligt med Bygninger - med en Vandsmølle og stor Mølle dam meget smukt beliggende i Parken og haven ligger langs med Jærnbanner

20 Kilometer fra Moskow, 2 Kilometer fra Stationen og 4 Kilometer fra den næste Station, hvor der er den tredje Farm paa 500 Hectares med deres eget Pakhus. Her er nye Bygninger opførte af Soviet Regeringen. Det er nyt land (Enge) som tildels har været skovklædte. Regeringen har ogsaa gravet store Afvandingskanaler med en amerikansk Gravemaskine - paa denne saavel som paa den 4'de Farm som kun er 4 Kilometer længere ude af Jærnbanner. Der er altsaa 3 Farme til den samme Station... Den sidst omtalte Farm vilde være en 30 Kilometer fra Moskow. Det er den mest storslaaede af dem alle, dog kun paa 400 Hectares. Men den har 26 gode bygninger. Paa lidt afstand ligner den en moderne amerikansk By. Der var 4 Hovedbygninger foruden Lade og alle andre Udhuse. Der var en Brugsforening for Folkene der var et Fælles Køkken, 40 faste Arbejdere. Gaarden var meget kønt lagt ind i en gammel Park og Hver med Frugtræer og Drivhuse for Ferskner og Vindruer. Vinrankerne groede frodigt. Espalier op ad Hovedbygningerne som vare af Træ, 2 etager, og nærmest af afrikansk stil. Stedet havde engang været Brændevinsbrænderi (Vodka destillery), og en del af Fortjenesten hade Ejeren jo spenderet paa at lave et moderne Have- og Landbrug. Jorden var god Muldjord. En lille Landsby tilhørte Gaarden

5

Den 5'te Farm var ikke langt derfra.. den største af dem allesammen, omtrent 1200 Desiahus (?) eller Hectares. Det var tidligere Birkeskov som brændte for nogle aar siden og nu havde Sovietregeringen anvendt en Masse Penge paa at grave Drainingskanaler og rydde op Træstammerne og stumperne og sidste aar byggede de en del nye Huse og de fortsætter Byggeriet i Aar, saa dette er en splinterny Ejendom.

Den sjette Farm ligger endnu længere ud af Jærnbanner ved Bogarodsk en Fabriksby Textiles (Væveindustri). Denne Farm er paa omtrent 800 Hectares og kan udvides practically ubegrændset nemt til en 300 Hectares ved at rydde Skov og sælge Tømmeret... De havde 6 a 8 Tracktors, 2 Tærskværker og mange andre moderne

Maskiner. De solgte deres Mælk for 17 Kopeks pr. Liter.

Paa den fjerde Farm kaldet Kudinova hvor Brænderiet havde været der havde de også mange Tractors, big Katerpillar Tractors, amerikanske Holts og Tyske saa store som Lokomotiver. De var jo bragte til Landet for Krigsbrug, men Soviet Regeringen giver alt deres Krigsmateriale ud til Landbruget, alt hvad der kan laves brugbart til Agerdyrkningen, endogsaa Soldaterne sendtes ud til Høstarbejde eller til Kulmining eller andet Nyttigt.

Den 7'de Farm var den mest regulære den best balancerede med MAskiner, Bygninger og Besætning. Men lidt mere afsides end de andre.

6

Paa den 4'de Farm - Kudinovo - var der et helt Maskinværksted og stor Smedie - der var Elektricitet fra et damplokomotiv som ogsaa drev Kværnen. Der var moderne Amerikansk Vejbygningsmaskinery fra Austin Kompagniet. Vejskrabere, Gravemaskiner, Jordlademaskine (Dirtloading) osv. Der var jo Høpressere og Bindere og alt andet moderne amerikansk eller Tysk Landbrugs Maskinery. Men der var forholdsvis lidt Besætning paa alle Gaardene - altsaa kun faa Køer og det var jo Mælken som skulde gøre dem rentable, men Køerne er jo dyre for Tiden, ca. 250 Rubler eller 500 Kr. Og Hestene ere ogsaa dyre, 400 Rubler. Gaarden længst væk fik 17 Kopek eller 34 Øre pr. Liter Mælk. Flæsk koster omtrent det samme som Smør pr Pund saa det vil utvivlsomt betale sig godt at være Farmer her. Men Russerne arbejder jo ikke saadan som Danskerne eller Amerikanerne - de ryger Cigaretter det meste af Tiden og saa sludrer de resten af dagen - de ere meget selskabelige og drikker meget Te. Men ikke meget alkohol. Rusland er jo et Tørt land. Dog ikke knastørt, vi kan faa meget godt Øl her, det er stærkere end Bajersk Øl. Men det er rigtig godt velsmagende og slukke Tørsten, mens Bajersk Øl gør Folk mere Tørstige. Og i Restaurationerne maa de ikke sælge mere end 2 Øller til en Mand.

I alle Ølsalgssteder advarer de med store Plakater og Illustrationer imod at Drikke for meget. Saa en Mand kan blive fuld her hvis han vil. Men der er ikke saa mange fulde her som i Amerika, hvor de drikker i smug.

7 June 23 - 1924. Kowesto Kontor (Immigrant Office) Moskow. Kære Broder. Jeg har siddet her og ventet i et Par Timer i dette Kontor efter næsten ingenting, men her i Rusland maa man være belavet paa at vente. De har jo et gammelt sigende i Danmark; hvis man kan vente, saa kan man blive zar i Rusland. Nu er Tronen jo ledig - saa nu er der maaske en chance for dem der er født til at vente. Men det er lidt haardt at vente saa længe naar Krybben er Tom.

Jeg har haft en glimrende succes her og kun en Disappointment. Hvis endda Hansen havde svaret omgaaende at han ikke kunde hjælpe mig - jeg har indlagt 2 adresserede Konvoluter - jeg var sikker paa at han kunde hvis han vilde og jeg troede at han vilde. Jo længere Tid der gik før jeg fik hans Svar desto mere sikker var jeg paa at der kom Penge og da jeg fik hans Brev var jeg færdig til at rejse til Danmark. Jeg havde faaet Option paa 7 Farme paa tilsammen 2,500 Hectares of land eller ca. 5,000 Tdr. land. Da der ingen Penge kom maatte jeg holde dem op med bluff nogle Uger. Men bluff gaar jo ikke i Længden, saa jeg maatte give up og søge efter arbejde.

Jeg prøvede paa at intressere den danske Konsul for Sagen og Hr Skou og hele hans Staff var meget hjælpsomme. Jeg blev saa henvist til hans Agerbrugs Consulent Hr Kofoed, en Mand der har været i Rusland i 40 Aar og arbejdet paa Zarens Landbrugsreformer som var meget gode dengang, men forældede nu. Hr Kofoed, en ældre Herre tog ualmindelig interesse i mine Planer. Han gik efter Sagen den samme Dag med stor Energi, og han tilbød med det samme at skaffe Arbejdskapital og Folk til Foretagendet saa jeg ikke behøvede at rejse til Danmark. Han vilde rejse til Danmark for mig. Han var saa overrasket da jeg fortalte ham at jeg havde 7 Herregaarde paa Haanden for danske arbejdere og Husmænd - paa

hvilken den Russiske Soviet Regering havde anvendt omtrent 2 Milioner Kroner for at gøre dem til moderne Landbrug - saa han kunde ikke sidde stille paa Stolen. Han havde været her i 7 (?) aar i den danske Handelsdelegations Tjeneste og ikke fundet noget Land i Moskow Gubernia. Han vidste ikke noget om det Government Kontor eller department hvor jeg havde lavet mine Arrangementer. Efter at jeg havde givet ham alle Oplysninger forsikrede han mig igen at han vilde arrangere alt for mig. Han gjorde sig saa travl med sagen saa jeg ikke kunde se ham for en Uge, han tog ud og saa paa Gaardene og forhandlede derefter med forskellige Departementer og Russian Krøsurer (?) og AgerbrugsMinisteren om at faa Gaardene. For hvem?

8

Ikke for mine Planer. Men for hans egne Capitalist Consessioner (?) Der var 5 Danske Capitalister her i Moskow lige før jeg kom for at faa land for Consessions. Men de kunde ikke finde noget der var nær nok til Moskow og slet intet i Moskow Gubernia (De vidste ikke noget om det jeg havde faaet Option paa) - saa de rejste hjem igen med uforrettet Sag. Det var dem han vilde give landet til - og saa tænkte han vel nok at hvis han gav mig en god Stilling saa var jeg ligeglad. Men han havde lavet Regning uden Vært Han gjorde det samme ved mig som Herredsfogden gjorde ved Fader da Far skulde være Strandfoged. Han gjorde det modsatte af hvad han havde lovet. Men Kofoed havde ingen Held med sig. Jeg holdt mit bluff vedlige indtil han rejste til Danmark. Den russiske Regering vilde ikke give efter til ham. Jeg skulde have det hele til en Andelskoloni for danske Andels-Arbejdsmænd. Han blev endda ved - tilsidst ignorerede Russerne ham helt. De vilde ikke se ham eller svare ham. Berg, en Latvian (?), der var Director for det russiske ImmigrationsBureauet han holdt mig a jour med alt hvad Kofod arbejdede imod mig for at faa det selv. Berg spurgte mig efter om ikke Kofod blev gal fordi de ignorerede ham - Jeg sagde nej en Diplomat bliver aldrig gal. Og jeg bliver heller ikke gal - Jeg maa jo

prøve paa at overvinde Diplomaten med højere Diplomati.

Saa jeg har mine Hænder fulde. Tilsidst rejste han ... og loved som sædvanlig at han vilde arrangere alt. Han ved jo ikke at jeg ved besked med det hele..... For en Uge siden læste jeg i "Pravda" at Danmark havde erkogniseret Rusland.

Der er endnu tre andre Herrer her. Consul Leth og Lange samt Secretæren Petersen og 2 Frøkner, Jørgensen og Heyman. Jeg er fine Venner med dem alle. Og de siger at jeg vil snart faa Tilladelse til at rejse til Danmark... men jeg kan jo ikke fortælle hvor fattig jeg er, hverken til Danskerne eller Russerne, thi saa var der jo ingen der vilde spille deres Tid paa mig. Paa den ene Side er det et Held at det hele gaar saa langsomt i Rusland - men paa den anden Side dør Koen mens græsset gror. Jeg skriver nok dette brev men jeg ved ikke hvor jeg faar Penge fra til et Frimærke. - Jeg tørrede Rugbrød i Kemerow (?) paa Kakkelovne. Jeg tænkte dengang maaske kan det blive ...digt engang. Jeg har fire Daaser af dette og vi har godt wand her i Moskow. Saa dette er situationen just nu. Ja med Hensyn

9

til de 7 Farme saa har jeg mistet dem for et Aar eller 2. Den nuværende Overbestyrer af Farmene Russeren Runow som ikke taler Engelsk med Tysk og Fransk han er en meget dygtig Mand. Han kan faa Penge nok fra Regeringen men han kan ikke faa Russerne til at arbejde. Han vilde have givet os Danskere disse Farme for at komme her og lære Russerne at arbejde. Vi kunde have taget dem over paa de billigste Betingelser. Jorden er jo fri (vi skal ikke købe den men vi skal betale ca en Rubel pr. Desiatin (?) aarlig Afgift (eller ca. 1 Kr pr Td Land). Derforuden skal vi betale 3% aarlig af Værdien af Maskiner og besætning som vi tog over med Gaarden. Hvis vi driver det som moderne Landbrug som Dansk Landbrug saa skal vi ikke betale skatter. Hvis vi laver Forbedringer, Bygninger, Draining osv. det bliver trukket af paa vore Forpagtningsafgifter. Normalt er Leje- eller Forpagtnigstiden paa 9 Aar, men hvis vi har til Hensigt at putte større

forbedringer paa Ejendommen saa kan vi forhandle om en meget længere Aarrække. Det er jo de almindelige betingelser. Der er ingen her i Rusland som kan blive ejer af Jord, det er statsejendom. Men ikke desto mindre sidder Russerne meget mere solidt paa deres Jord end en dansk saakaldt Selvejer. Der er ingen her som kan komme og sælge en Ejendom ved Tvangsauktion fordi Russerne af Prioritetsgælden kan tage dem Livet saa let som de gør. Udgifterne ere saa smaa og deres Fornødenheder ere ogsaa smaa (Rugbrød og Te) saa de kan gaa og korse dem selv og have helligdage hele Aaret rundt. Almindeligvis er deres Jord saa god saa de behøver ikke at arbejde den. Deres Træplov er god nok for dem.

Hvad der saa skete efter at Hr Statskonsulent 10 Kofoed og jeg havde konkurreret saa stærkt om disse 7 Farme var at Russerne fik saa store Ideer om Værdien af disse Landbrug saa de bestemte dem selv for at beholde dem og saa putter Regeringen en hel del flere Penge i dem for næste Aar.

.... Efter at jeg saa ikke kunde gøre mere for at faa disse 7 farme som var de eneste der var til disposition for Andelsfarme for Immigrants i Moskva Gubernia (?) eller State (Jeg antager Moskov State er paa Størrelse med Jylland (det er vist en af de mindste stater i Rusland). - saa maatte jeg jo se at snuse rundt efter noget andet. Og jeg fandt saa et nyt Department som havde Land for political Immigrants (Forviste Folk). De vare villige til at give mig nogle af deres Farme for danskere - men De krævede at jeg skulde tage dem over med 2 Ugers Varsel. Dette kan jeg jo umuligt gøre. Jeg har jo ikke engang Penge saa jeg kan rejse hjem til Danmark og organisere en Gruppe (Artel Andelskoloni) for ikke at tale om mere. Jeg har nu set paa 2 af disse farme. 1 paa 60 Hectares, 6 Verst (?) eller Kilometer uden for byen en meget køn og hyggelig plads en tidligere GentlemansFarm (Herregaard) som vi kunde have taget over den samme Dag, og derefter saa jeg en anden 100 Verst ud af Smolensk Jærnbanen 10 Kilometer fra Mosaisk Jærnbanestationen, det var ogsaa en meget køn plads, et forhenværende Kloster. Ja jeg

skal sende nogle Fotografier derfra, det er et mere gammeldags sted. 11

Sivkovo var Navnet paa denne Farm, og her var en god Beliggenhed for et Andelsmejeri. Saa jeg gik til Hr. Lange som repræsenterer den danske Industri og han tog sagen op med mig og sendte Hr Kofods russiske Secretary (Dame som taler tysk) med mig for at forhandle om enkelthederne om Overtagelsen. Og han har lovet paa den danske Industris vegne at de vil forsyne en Gruppe af danske Arbejdere med maskiner og Inventar al slags af dansk Fabrikat for en Andelsfarm og et Andelsmejeri som en Model eller Dansk Mønsterbrug for at vise Russerne moderne Landbrug. Det vil blive en Skole for Russiske Landmænd men ogsaa for de danske Karle, Piger og Mænd med Familier som vi bringer her.

For dette her bliver jo ikke alene et dansk Landbrug, det bliver et internationalt. Vi vil jo bruge ikke alene det bedste danske Landbrug og Maskiner men det bedste af det Amerikanske, Russiske, Tyske, Hollandske, Schweisiske osv. Jeg kan nemt faa et Dusin Specialister af de bedste Mænd der er i Kuzbas Kolonien i Sibirien. Jeg kan for Tiden ogsaa samle op et Dusin gode Folk her i Moskov som er fra Canada, Amerika, Mexiko og andre lande, som er strandede her for en eller anden Grund, uden pasport. Nogle har returneret fra Komue Kolonier i Sydrusland og de fleste bor her i dette Hotel "International Folkehjem" hvor jeg bor naaer jeg er i Moskow. Det er et government Gæstehus, meget billigt. Det er muligvis et gammelt Kloster, Napoleons Soldater var inquarterede her.

12

For at tage over et af de russiske Landbrug til Andelsdrift saa skal jeg have et Andelsselskab organiseret paa mindst 15 Personer, men ellers er regler og love nok omtrent som de ere i Danmark.

Principet her i Sovietlandet er jo Soviet eller Comunalt selvstyre. I har næppe nogen rigtig forestilling, hverken i Danmark eller Amerika om hvad dette betyder. Vi har meget at lære fra Rusland, ligesom Rusland har meget at lære fra Udlandet. Det tager lang Tid med

forhandlinger her og det er vanskeligt at finde hvor Overhovedet er. Men jeg har haft en umaadelig hjælp fra Kamarater her af alle Folkeslag og fra alle Lande.

Harzen min danske landsmand fra Herning-egnen han har hjulpet mig med penge hidtil. 20 Rubler efter at jeg løb Tør for Sporvognspenge og andre Udgifter. Der er en ung østriger her fra Detroit, han har arbejdet i Ford Automobilfabrik. Han taler Russisk (Ukrainien) han var sent som repræsentant for en Gruppe fra Chicago. 70 folk som vilde begynde Mejeridrift i syden omkring Odessa, men han kunde ikke finde land der passer til deres Opgave saa nu rejser han tilbage til Amerika og han har lovet at rejse over at se til Jakob og Marius i Newark og mine andre Venner. Jeg har tilbudt ham at han skulde rejse til Jakob og hvile nogle faa dage før han rejste vest, jeg haaber at Du Jakob vil tage venligt imod ham og vise ham den gæstfrihed Du kan. Han har gaaet rundt med mig her næsten i en maaned igennem baade Tykt og Tyndt og hjulpet mig i alle Retninger baade som Tolk og paa andre Maader. Han har givet mig mange Maaltider Mad naar jeg blev for sulten. Han betalte altid sine egne rejsepenge og sommetider mine med, naar vi vare ude at se paa Farme eller for andre Forretninger i forbindelse dermed. Hans Navn er Mikael Sivelos. Jeg vier ham en Konvolut med Din adresse paa som han kan sende Dig naar han kommer til New York, hvor han skal skrive... Hvis Du kan sende et Kort til Hansen og Hildebr... vilde jeg jo gjerne at de skulde have en Lejlighed til at høre nyt fra mig som ikke er censureret paa nogen Maade. Han er en meget god og paalidelig Mand.

.... (lidt snak om fortrædeligheder)..

13 Saa tilsidst fortalte jeg dem at jeg vilde gaa til President Kalenin og have ham til at skære alle de røde baand over som deres regler var bunden sammen med - og det hjalp vistnok, for nu er de i færd med at arbejde ud, det materiale som jeg ønsker. Forøvrigt giver Consulatet mig al ønskelig hjælp og opmuntring i enhver henseende, jeg har kun ikke bedt dem om financierel hjælp. Jeg kommer jo til at gaa en regulær Tiggergang til

familie og Venner i Danmark indtil jeg faar Sagen paa en Forretningsfod.

En Krøbling som gaar paa et Træben (fra Philadelphia) tidligere Kuzbas har tilbudt mig alle hans Spareskillinger, 30 Rubler. der er en fattig jødisk kone med 3 Børn som udfører mit russiske korrespondancearbejde og oversættelser, hun har ogsaa tilbudt mig hendes Spareskillinger, men jeg kan ikke skamme mig til at tage dem - men det viser en kamaratskabsfølelse her, som jeg nu forstaar at der ikke findes i det kapitalistiske Amerika, selv ved forholdsvis well to do Venner, selvom de ikke just ere Krøsuser. Jeg skal jo betale en hel masse penge for Konsulats-visaer og det værste er at jeg ikke har noget pas at putte visaer paa saa jeg kommer rimeligvis til at stjæle mig ud af landet og ind igen med en fragtdamper fra Petrograd.

Jeg kan nok faa russisk visa ud af landet uden 14 amerikansk passport nemlig paa mit Introduction letter for Kuzbas, men det koster ca. 10 Roubler, men saa skal jeg have visa i Latvia for Danmark, men det skal være paa amerikansk pasport, som jeg jo ikke havde penge til at udtage da jeg rejste herover og forøvrigt vil visa fra den danske konsul for en amerikansk borger til Danmark koste 20 Roubler og til den Latviske konsul henimod 10 Roubler, saa den vej er helt ufremkommelig. Fra petrograd gaar ingen Passagerbaade - der gaar fra helsingfors, men omkostningerne er de samme som fra Latvia. Den amerikanske Konsul i Riga er helt umedgørlig. Konsul Skou her har lovet at skrive den amerikanske Konsul et personligt Brev for at hjælpe mig - men saavidt jeg forstaar fra andres erfaringer saa tror jeg ikke det hjælper, og hvad nytter det mig, jeg har jo ikke Pengene aligevel....

Maaske will I spørge hvorfor er jeg saa dum at døje saa meget og arbejde saa haardt for en saadan sag og sulte ved siden af - personligt vinder jeg næppe noget- jeg har, mens jeg har været her i Moskov, saa at sige faldet ind i fire Pladser som Tegner og Toolmaker, saa gode stillinger som jeg kan ønske mig i Rusland, let arbejde og rimelig fortjeneste - men jeg har nok at gøre med at følge denne sag up. Jeg har en hele masse correspondance

og oversættelse fra russisk til engelsk... Men I maa forstaa at Rusland vilde være ligesom et Himerige for danske Farmere. Der er ingen Prioritetsgæld her at forrente. Farmerne faar Land og Ejendom paa Forpagtningskontract almideligvis paa 9 Aar... Saa jeg tror nok at det er værd at gøre Danskerne kloge paa disse forhold. I Amerika er farmlivet jo et Helved sammenlignet med Russia.

July den 21 - 1924.

15

Kære Familie i Amerika og specielt i Danmark. Jeg sender hele dette Brev til Danmark til Enevoldsen i Pandrup, og jeg beder herved min kære Svoger Enevold E. om at være saa venlig at sende dette brev saa snart som muligt til Jakob i Amerika naar I har læst det. Jeg vilde gerne at det kunde blive sendt til Jakob med kun 2 dages forsinkelse for at det kan komme over til Jakob før min Ven Sivolos kommer over og overrasker Jakob.

.... I morgen er vi lovet alle nødvendige oplysninger. Saa nu vil jeg blive færdig til at rejse til Danmark maaske i denne Uge, hvordan jeg kommer der ved jeg ikke. Men jeg skal nok komme der om jeg saa skal stjæle en Robaad elelr svømme derover. Jeg rejser altsaa først til København, stifter bekendtskab med den russiske delegation der og alle organisationer som jeg ønsker støtte fra og pressen. Jeg har gjort bekendtskab med 2 danske Komunister, Thøgersen og Laursen, jeg skal også se dem ved arbejderbladet, dernæst vilde jeg prøve paa at finde Smed Sørensen søn fra Faarup saavidt jeg husker hans Navn, Thorvald Larsen (Anders Hengelbergs svoger) vistnok i Taastrup, Trifolium Frikompagni. Jeg kan velsagtens finde ham i Telefonbogen.

Derefter tænker jeg at tage direkte til Vendsyssel. Og jeg har tænkt at af de 15 Mand besætning jeg skal have saa vilde jeg fortrinsvis tage dem fra Hune-Saltum og Jetsmark Sogne. Helst skal det være ikke rygere og Afholdsfolk. Det skal være gode arbejdere som kan faa arbejdet til at ryge fra Haanden og helst nogen som ingen Klokke ...

har saa de ikke gaar og ser efter den hele Tiden.....

...Vi skal alle have vor Løn efter accord som vi ere fæstede for. Men ved enden af aaret bliver overskuddet fordelt til hele Flokken i f t det antal Timer han eller hun har arbejdet. Vi skal have bestemt arbejdstid for hele Farmen som vil variere efter aarstiden. udenfor arbejdstiden er enhver fri til at gøre hvad som helst han har lyst til.

16

For exemple kan vi give en lille privat farm eller stor Have til nogle for hvem der vil drive et lille Husmandsbrug - en maaske vil dyrke blomster en anden Frugttræer eller Vegetable i eller Hønseavl. Vi skal prøve paa at imødekomme alles ønsker og hjælpe dem med saadant arbejde som de behøver hjælp til med Værktøj, Maskiner, Hestekraft o.s.v. Andre kan lave husflidsarbejde. Musik og Sang, Russisk og andre Sprog, Sport, Fysikal Kultur og specialuddannelse i forskellig Retning. Det vil jo alt komme paa Dagsordenen. Vi har ingen brug for Dagdrivere, men vi skal helst have Folk som har den vane at udføre noget nyttigt for dem selv uden for Arbejdstiden. Vi maa ikke faa Folk som slaar Tiden ihjel med dumt Kortspil eller lignende. Den første farm her er jo kun en begyndelse. Jeg faar den i 24 Aars forpagtning, og hvis jeg kan faa en udsøgt flok af unge Vendelboer eller danskere som ikke er bange for at arbejde saa kan vi alle blive Konger her i Rusland. Piger og andre Kvinder will faa samme Løn som Mændene hvis de gør det samme Arbejde. Arbejde udover den fastsatte normaltids for sæsonen bliver betalt som overarbejde - men for at faa overarbejdstid, saa maa de have arbejdet en vis norm som minimum pr. Maaned. Den var for minerne i Kemerova 18 fulde arbejdsdage pr. Maaned og Minernes Arbejdsdag var 6 Timer normalt og 4 Timer hvis de arbejdede paa vaade steder. Noget af det vigtigste er at vi har nogle gode Kokke og at vi faar en god føde.

Vi maa have et godt og well equipped Folks-køkken hvor ogsaa de gifte folk vill foretræk-

ke at spise. Men jeg tænker at Kokken skal lave en Spiseseddel op for en Uge af Gangen med Hensyntagen til Sæsonens Fødespecialiteter, og saa have nogle faa retter forexpl 5-a-6 paa Dagsordenen saa enhver kan vælge 2 eller 3 der passer til hans smag, og han kan saa om Søndagen sætte et Mærke ved de retter han vill have serveret hver dag i Ugen, prisen skal være regnet ud og sat paa listen saa den der vil leve billigt og spare up kan gøre det, andre der er vanskelige at tilfredsstille kan saa æde alle deres penge up om de har lyst. Og Kokken ved saa forud hvor mange Portioner han skal lave op af hver slags hver dag saa det ikke bliver altfor kompliceret en Restaurant.

17

Hvis vi paa nogen Maade kan arrangere dette saa maa vi have et Værelse for hver person til en begyndelse, men det er maaske vanskeligt at overkomme her i Rusland just nu.....

Alle arbejdere skal have mindst 2 Ugers Ferie med Løn om Aaret. Jeg antager at vor arbejdstid vil blive 8 Timer Daglig, men det skal være virkelig arbejdstid. Tiden til at gaa til og fra arbejde skal ikke regnes for arbejdstid. Saa antager jeg at vi i et par Vintermaaneder kan reducere arbejdstiden til 6 Timer og om Sommeren forlænge Tiden til 10 Timer i de travle Maaneder. I de 8 Timer kan vi arbejde paa Amerikansk. Hvis jeg kan finde et par gode Amerikanske

Arbejdsformænd her, saa skal vi nok faa mere bestilt i 6 Timer her end de faar i Danmark i 12 Timer endda uden at gøre Folkene Trætte. Som en Andelskoloni behøver vi ikke at følge de strænge Arbejdslove til Bogstavet, vi kan stemme og vedtage vore egne regler. I Kemerw.. (?) var vor amerikanske Doktor mest vorried over hvad Russerne skulle gøre med deres lange fritid - Hun mente ogsaa vor amerikanske Koloni og Folk i al almindelighed. Russerne er selskabelige Folk de ryger og snakker og mange er ualmindelig dygtige til Haand- og Husflidsarbejde, hele Kunstnere. For 2 Søndage siden var vi i et Husflidsmuseum der viser all slags Kunstflid fra denne Omegn, det var i Nærheden af Sergiev, det største Kloster i Rusland eller paa denne Jord. Før Revolutionen var der Guld,

platin, Sølv, Diamanter, Edelstene og Perler osv. for 180 Milioner Roubler. Nogle af de største Diamanter findes der. Jeg sov i Klosteret om Natten og var igennem deres Museer og Samlinger. Det oprindelige Kloster og Kirke var bygget i det 1000 Aarhundrede. Jeg har sm.... rundt her i Moskow Gubernia for at finde de historiske og naturskønne steder, som Landsmændene skal se naar de kommer her over.

18

Vi skal gøre vor Russiske farme til Landbrugsskoler for danske, som saa kan blive ledere af de russiske landbrug. Vi kan nemt bruge i det mindste 3 Milioner danskere her ovre - Vi kan godt tage dem med som er i Amerika og Canada uden at vi ville blive overlæssede - ligemeget enten de gaar til Landbrug eller industri. Det første Hold maa være første Klasses Folk: Piger, Karle, Husmænd, Landhaandværkere, helst ikke med for stor en Børneflokk, for det paa grund af utilstrækkeligt med Huse. Naar vi først har faaet gang i Støvlerne, saa jo flere Børn jo bedre. Børnene er specielt favoriserede her i Rusland baade med hensyn til Undervisning og underholdning og for deres Sundhed. Milionærernes og de andre fine Huse er nu indrettede til Børnehjem, Skoler og Ungdomslutter (?) - Landstederne er Feriehjem for Børnekolonier.

Alle de russiske børn er smaa kunstnere til at synge, danse og spille komedie, de er meget active til at arrange og organizere. Den næste generation her i Rusland vill overgaa alle andre Nationer. Børne bliver ikke fyldt op med saa meget videnskabeligt stof som maaske andre steder - fordi de har ikke nok af den slags Lærere men de lærer hvordan de skal gribe livet an practisk og faa det mest muligt ud af dette for dem selv og for Samfundet.

I kender nok ikke ret meget til Rusland eller Russiske Forhold der hjemme - thi al den ondsksfuldhed og udvidenhed som de amerikanske Aviser var fulde af kom altid fra de københavnske Aviser - deraf forstaar man at historierne var digtede i København. Bondeaviserne i de danske Provinser er jo

nok endnu værre misinformerede!!! for de ser jo nok paa Rusland som en stor Konkurent. Men det lille Danmark behøver ikke at være bange for det store Rusland. De store Hunde bider jo ikke siges der. Men som sagt alle Danskerne kan flytte til Rusland og saa lade Franskmændene beholde hele Prioritetsgælden derhjemme. Her er som sagt Jorden fri. Hvor meget dette betyder sammenlignet med Dansk landøkonomi ved jeg ikke. Men jeg ved at i Amerika andrager Landjorden 70% af Farmernes Forpligtelser mens Bygninger, Kreaturer, Maskiner og Inventar andrager 30%.

19

det er dette Forhold.

Først: at vi sparer 70% af den almindelige landbrugerudgifter paa landjord.

For det andet: betaler vi kun 3% af Værdien, Besætning, Maskiner og Inventar som vi overtager.

For det tredje: enten meget lave skatter slet ingen, hvis vi kultiverer den som en Mønsterfarm for eksp hvis vi ... Græsfrø som er indbringende i sig selv.

For det fjerde: er der meget høje priser paa menneskelige Fødevarer mens Foderstofferne til Svin og Kreaturer er billige. Saa man kan ikke andet end sige at det er rigtigt slaraffenland for virkelige Farmere.

Dernæst kommer at afstanden fra Danmark er lille, det er en billig rejse hertil. Enhver kan tage med deres Kreaturer, Maskiner, Møbler og alt andet de ejer. Det er toldfrit og vi faar en speciel billig Transport paa den russiske Jærnbane saavidt jeg har faaet oplyst, det vil blive 5 Rubler eller 10 Kr. pr Ton fra Petrograd (Leningrad) og til vore Farme i Moskov Stat. Vi ere nær nok hjemme til at Folkene kan rejse hjem i deres Ferier og at deres Venner kan komme her og besøge dem i deres danske Ferier enten det saa er Vinter eller Sommer. Her kan der udvexles et virkeligt Kultur og Folkeliv som man ikke kan med Amerika.

Mens jeg husker det, Hr. Kofod rejser til syd Altais (?) syd bjærgene naar han kommer tilbage til Rusland, det er syd for Kyzbas i Kuznets basin - sydsibirien - for at overtage 20,000 Desiahus (?) til 200 danske Gaarde

specielt for Kvægavl med tilhørende Mejeridrift. Det er en af Grundene til at han er saa ivrig efter at faaet Styrested her nær ved Moskow hvor han kunde samle Tingene sammen. Folk, Kreaturer, Maskiner, Sæd Inventar og saa sende det ud i et helt specielt Tog for virkelige Arbejdere for Andelsdrift. Men hvis vi faar en dansk Andelsfarm her saa will vi selvfølgelig hjælpe og arbejde sammen med alt hvad der er dansk i Rusland. Vi har allerede en fin Immigrant Club her som er equiperet af Regeringen for immigranter hvor vi allerede kan faa et Hovequarter i Moskow, det er et tidligere palads med Marmortrapper og egetræs parketgulve, Stuer, Vægge og Lofter.

July 25

Atter en lille Afbrydelse

20

I gaar var jeg ude igen at se paa 2 nye Herregaarde, den ene paa 100 Desiatins (?) og den anden paa 300, dens sidste var den bedste jeg endnu har set i Rusland, i Danmark og i Amerika. Den er kun 18 Verst (?) fra Moskow lige op mod Jærnbanestation, lige opimod et Par udmærkede Fabriker med 6000 Arbejdere, meget kønt beliggende og i god gødningskraft i fire gode bygninger. Der var ingen Køer ude nu thi for ikke længe siden havde de sendt 65 Køer til andre Farme. Men denne Farm kan maaske ikke faas endnu, men derimod kunde vi overtage den anden 5 Verst (?) derfra, beliggende ved Hovedchasseen til Moskow, ogsaa 17 Verst fra Moskow. Disse to var meget bedre end den nær Mosaik "Sivkovo" som jeg har omtalt før.

Den Danske Konsul sender stadig Kofods russiske Secretær med mig saa hun skriver ned al information hun faar fra hver Farm og saa bliver det oversat til dansk og attesteret af Konsulen som en Konsulatsberetning og saa skal jeg nu flyve til Danmark paa en eller anden underjordisk Maade og se om jeg kan faa fat i Mænd og Kvinder i Hvetbo Herred og saa kommer vi nok til at sprænge Hvetbo Herreds Sparekasse for at faa Penge til Arbejdskapital for det første Aar indtil vi faar Indtægterne rullende ind.

Med de Mælkepriser og Foderstofpriser vi har saa kan vi købe en Ko til 500 Kr, og saa kan

hun betale for sin egen pris og hendes Foder og Pasning i et Aar, det kan man ikke andet end kalde kvik Turnover i Landbruget. Nu maa jeg slutte dette brev, jeg skal over til Konsulatet for at gaa til Alasker (?) stats landbrugsdepartement. Russerne tror jo at jeg er en stor Professor da jeg har bestyret en 10,000 Desiativ (?) størrelse af en Farm ca 20,000 Tdr. Ld. Saavidt jeg husker er det ligesaa meget som Saltum, Hune og Jetsmark Sogne, det er jo et godt lille Husmandsbrug. Paa gensyn til jer alle. Eders hengivne broder Peder.

Rauskaja Nab. 4, K15 Moskwa
Jun 12-1925

Dear Brother!

By this Letter I want to introduce to you an old Friend of mine from "Kuzbas" Kemerova Siberien Comrade Walter Convon (?)

I have asked him to go and see you in order that you may hear news from this side og the old World and from me especially. I am sure you wil appreciate it.

....

Since he has to make a long roundabout way to get back to Amerika he might run all out of money by the time he reaches New York.

If we only could have had a few more of his kind in Siberien we should have made great Succes there in Kuzbas.

If both my Hansen friends and Hillebrandt....

Your affectionate Brother Peder

Also send Walter to Mariuses and treat him as a Brother.

Den 18 Februar 1926
Mockba, 3aboð "AMO"
Eropo [pucpocoðAerme..(?)
Reðep U.[pyne-Bappe

Kære broder! Jeg har modtaget Dit Brev afsendt fra Arlington Jan 27 og ankommen til Moskva den 13. Februar. Jeg fik det først for

et Par Dage siden da jeg ikke har arbejdet i Fabrikken i et Par Uger før i Gaar, da jeg begyndte igen. Jeg tog Orlov for at arbejde med fuld Kraft paa det (?) Imigrationsprojekt - da dette pludselig [igen efter at det har været stendødt i et halvt Aar. Jeg naaede lige at faa denne sag i Orden med en foreløbig Afslutning. Jeg har et lille Pusterum indtil jeg hører nærmere fra Danmark. Jeg har faaet alt hvad jeg kunde ønske mig i Retning af Arrangement med Regeringen her og det er fuldt officielt. Regeringen her sendte i gaar et langt Telegram til København til Friederiksen (?) Chefen for den Russiske handelsdelegation som gav ham fuldmagt til at give til en Dansk Koloni en Gaard Dinichevo (?) som er paa 110 Hektare - hvortil kan lægges Nabogaardens Jord der er paa 250 hectares med andre Ord vi kan faa en Gaard paa over 500 Tdr. Land - eller henimod 1000 Acres samlet Areal første Klasses Lerjord med tilstrækkelig Maskineri og Inventar til Hovedgaarden. Rug og Hved var saaet i Efteraaret og alt er pløjet til Foraarssæden med traktor. Der er tilstrækkeligt med Heste uden at bruge Traktor til Gaardens Drift ialt 8 Heste men ingen traktors. Maaske kan vi laane, leje eller købe Traktor her paa en Nabogaard. Vi bliver Naboer med en Amerikansk Jødekoloni om med en Svejsisk Landmandskoloni (svejserost og Mælk). Der er desværre kun faa Køer - næste Gang sagde man var ingen. Men nu er vi lovet 10. Det eneste der saa mangler er Køer, Masser af Køer, for at vi kan gøre det til en Guldgrube - Økonomisk set. Gaarden er tæt ved 50 Kilometer fra Moskva - lige syd. 7 Kilometer fra hver af 2 Jærnbanelstationer knapt 2 Timers Kørsel med Jærnbanen. Desuden gaar der Chausee direkte til Moskva 1/2 Kilometer fra Gaarden og Højspændingsnet langs med Chauseen fra det forsømte Kashira (?) HøjspændingsTørveværk. Det er paa den Kasauske Jærnbane via Tambov. Bygningerne er alle ret nye. Stuehuset er en 2 etages Mansin... af Mursten (i Topetagen er Muren næsten en Meter Tyk). Der er en snes Værelser i Huset som har 2 fløje det ligger noget sepereret fra Avlsgaarden. Hestestalden

kommer nærmest, Kostalden længere væk (plads til 80 Malkekøer) første Klasses med amerikanske forbedringer istand....

Cementgulv.

Hestestalden er ogsaa første Klasses, den har huset nogen af de bedste Væddeløbsheste i Rusland. Ejeren var Rytterigeneral....

Ladebygningen er rummelig men lidt for afsides efter dansk smag. Der er en lille hyggelig Gartner Bolig en 2 etagers Mejerist bolig (nærmest amerikansk frame house) desuden et Hus af anselig størrelse med murede hvælvinger i 2 afdelinger som jeg ikke forstaar hvad det har været til....

Der har været en Fiskedam paa et par hektars Størrelse som det vil koste 100 Dollars at dæmme op igen da dæmningen var brudt af Bønderne under Revolutionen for at stjæle karperne. Dammen forsynede ellers gaarden med tilstrækkelig fisk før. Drivhuset som nok var et Hundrede Meter langt mangler Glas det blev ogsaa stjaalet af bønderne. Men glas er billigt nu, vistnok det halve af Sears Roebuts pris. Haven er dejlig og parken vidunderlig og Skoven prægtig. Bækken som løber igennem Gaarden og igennem Fiskedammen er maaske dobbelt saa stor eller mere end Nybæk ved Løkken. Bygningsstilen er god og Herskabelig. Godset ejedes af en Baron før Revolutionen. Det er en meget yndig og Malerisk plads. Af alle den snes Herregaarde som jeg har forhandlet om er det den som i alle Henseender er den mest kompakte og mest regulære.

Der er ikke Elektricitet paa Gaarden men Højspændingen passerer tæt forbi og det er Hovedforsyningen til Moskva. Om den kan tappes ved jeg ikke, men vi burde saa have et lille privat Anlæg eller et ei forbindelse med Nabolandsbyerne. Der har været eller ialfald paabegyndt et Vandforsyningssystem da der er indmuret Blyrør i Hovedbygningens Murene. Blyrørene antager jeg ikke revner naar det fryser.

Det er muligt der er Vandløb nok til at producere Elektricitet - der kan faas ikke saa lidt Fald og naar Fiskedammen var i Orden kunde der jo ogsaa blive et stort samlebassin saa vidt jeg kan dømme og huske tænker jeg nok vi kunde faa 5 Meter højden. Men ihvert

tilfælde kan vi faa en stødhævert (?) til Vandforsyningen. Saadant er jo billigt og regulært. Gaarden har været holdt siden revolutionen af Automobiltrussen (Zugas (?) indtil for et Aar siden. I Trussen er AMO jo ogsaa indbefattet). Men denne Trust (Zugas) er jo ikke til for Landbrug om nu kan vi altsaa faa denne Gaard til en dansk Koloni. Og hvad koster saadan en Herlighed. Ja det er som et Eventyr, den koster os for at overtage 000,000,00 Rubler - den svimlende Sum, ja se selv efter igen, det er allesammen Nuller, det er ingen Fejltagelse, det er ganske gratis. Og hvad vil de aarlige Udgifter blive efter Opgørelse for Jordrente, Skatter, Rente (3% af Maskin Inventar Besætning som vi overtager) alt i alt godt og vel 1000 Rubler lidt mere end Udgifterne ved Pirups-Hvarre. Bygningerne svarer vi ikke noget af andet end Vedligeholdelsesforpligtelser. Det er paa 24 Aars Forpagtningskontrakt. Det er jo næsten en Levealder og Kolonien har jo forsteret til Fornyelse eller faa en anden Plads hvis vi ønsker det. Mælk og Havebrugsprodukter vil jo nok være de bedste betalende Varer, de faar en pris for deres raa Mælk i spande som var omtrent det dobbelte af Mælkesalgsprisen i København for Pasteuriseret Mælk paa Flasker leveret paa Bagtrappen, det var for et Aar siden. Og Mælken ligesom alle andre Fødepriser har her været i jærnstigning i dette Aar som vist nok skyldes at Folk faar flere Penge og køber stadigvæk bedre Fødevarer... Ja der er ingen Grund til at fordybe os over hvad vi kan tjene eller hvor godt vi kan leve i saadan en Landbrugskoloni med en Bestand af regulære danske Landmænd. De kan skabe et lille jordisk Paradis af saadan en Plads for dem selv. Ja selvfølgelig kan vi holde Badegæster - der er Vand nok og der er Solskin nok, der er Skovluft, der er Værelser nok og Moskovitterne er helt tossede efter at ligge paa Landet og efter Fysikal Culture. I.P.Müllers bøger er jo meget læste her og systemet praktiserer meget (?) . Hans System ser man i hvert Boghandlervindue til stadighed. Og her i Rusland behøver de ikke nødvendigvis Saltvand eller Brændinger for at

nyde Vandsport. Ja saadan ligger Landet nu i store træk..

Saa snart jeg fik Meddelelsen fra Moskvas Landbrugsministerium at vi kunde faa denne Gaard hvis vi kunde tage den over i Løbet af 2 Uger, saa kan Du tro jeg fik travlt. Jeg sendte et langt beskrivende Telegram saa de havde alle de nødvendige Oplysninger og fuld Forstaaelse af Sagens realitet og jeg har sendt flere Telegrammer siden og et utal af tykke dokumenspækkede Breve (anbefalede). Jeg har sendt geografiske Kort, Forpagtningskontrakter, Forslag til Love for Driften af en Andelsgaard (Koloni)(Artel). Trykte Russiske Formularer med danske Oversættelser. Jeg fik dem først oversatte til Engelsk og derefter oversatte jeg det selv til dansk og renskrev et par Gange. Jeg sendte dem nøjagtige instruxer til hver Mand, lige fra Skagen til Gedser, gav dem hver sin rolle, bestemte hvem der skulde rejse sammen til Møder forskellige steder i Jylland (Aalborg), paa Fyn (Odense), paa Sjælland (København) og Lolland (Nakskov). Desuden sendte jeg Penge pr Telegraf til Rejse og andre Omkostninger for at det hele kunde virke øjeblikkeligt saa de behøver ikke at vente paa næste Sparekassedag til at tage deres Penge ud.. Saa det var hvad jeg kalder en amerikansk Hvirvelvinds Camping (?) Campaing. Lykkeligvis havde jeg det meste af materialet nogenlunde tilrettelagt da jeg saa at der var en svag Mulighed i den retning for et halvt Aar siden. Jeg havde dog tabt Haabet selv for længe siden. Men jeg havde saaet en Sæd som jeg nok tænkte vilde bære frugt en gang. Jeg har endnu ikke hørt et Ord fra Danmark, hvorledes det har frugtet derovre. Jeg venter heller ikke at høre fra dem før der foreligger en Afgørelse. Der er ikke noget de behøver at vente at spørge om, nu er det bare om at de kan finde Tilstrækkeligt Penge til at tage Gaarden over med. Ja nu havde jeg nær forsnakket mig. Jeg sagde før at alt var gratis. Ja og det er det endnu, men Folkene skal have Penge nok til Høsten kommer for at have noget at leve af. Statsraad Kofod det høje Medlem af den danske Handelsdelegation og Atache til Gesandtskabet som Agronom og Landbrugsspecialist han siger de skal have

Penge nok til at føde dem selv for et Aar hvis de har dette saa er de paa den Grønne Gren for resten af deres Liv. Men det er heller ikke nok for vi skal have Saasæd og Frø - men det er ikke saa slemt da jeg modtog et frivilligt Tilbud om saadant paa Kredit paa vore egne Betingelser, mens jeg var i København fra Firmaet Hartmann (?) Og jeg var endogsaa tilbuddt temmelig store Foræringer af et af de fineste engelske SædforædlingsKompagni i Aarhus som har Kontor paa Raadhuspladsen. Saa den Sag er klaret.

Men saa et hundrede danske første Klasses Køer det er en anden Historie, men der er i Danmark en Institution der hedder LandbrugsExportKrediten som har til Formaal at fremme Landbrugsexporten derved at Staten træder ind som et Mellemed og garanterer Krediten. Jeg haaber at naar en Flok driftige unge danskere rejser til Rusland saa kan de komme ind under disse Bestemmelser saa vi skulde blive i stand til at faa en Del Køer Tid efter Anden...

Skulde vort Tilfælde ikke passe ind under Lovens Ord og Bogstav saa er der Kræfter i Bevægelse i Danmark til at faa enten Loven ændret eller ogsaa vil det blive taget op paa Finansloven som en særlig Bevilling til vor Koloni. Borgmester Bresemann (?) i Nakskov er i spidsen for denne Sag. Jeg skulde have haft en Konference med Landbrugsministeren i København da jeg var der, men jeg vilde saa foretrække at rejse til Rusland igen for at faa et nyt og konkret Project som altsaa nu foreligger. Men de forberedelser tager jo Tid. II Ved et afgørende Møde for 2 dage siden som jeg havde med Repræsentanter fra 3 ministerier her fik jeg Fristen forlænget. Udenrigsministeriets Afdeling for Imigrationen Ko..nissia of STO (?) er den øverste Autoritet i disse Sager.

Landbrugsministeriet kan ikke give os en Gaard uden at Komsto har tilladt Immigranterne at komme ind i Landet. Nu har Frederiksen i København altsaa Fuldmagt til at sende danskerne her over. De to første delegerede skal være her den 10 Marts senest og vi skal overtage Gaarden hvis de vil have den. Jeg tænker de vil klaske til

saasart de ser Jordens Kvalitet uden at vente til de ser Slottet og Paradiset have.

Den største Vanskelighed har været for mig med at bringe ned de Krav som Autoriteterne har stillet til den nødvendige Driftskapital.

Amerikanerne har jo sat en Standard som er op til 1000 Dollars i gennemsnit pr Mand og det vil være meget lettere at faa en

Amerikaner til at rejse over Atlanten med 2000 Dollars end at faa en dansker til at vade over Østersøen med 500 Kr. til Rusland og dog vilde en dansker som er Landmand med 500 Kr lave en Succes mens

gennemsnitsamerikanerne som kommer her er meget langt fra at være Landmænd og derfor laver en fallit.

Dette var altsaa Dødpunktet som vi ikke kunde komme over men endelig slap over. Nu er Vejen aaben og nu gælder det om at komme ind mens Døren er aaben. Jeg ved ikke hvor længe jeg kan holde den. I

Telegrammet til Danmark skrev Komsto at hvis de ikke i Danmark kunde tage dette Tilbud nu saa vilde der ikke blie en anden Chance før 1 1/2 Aar, da ingen Gaarde kunde tænkes ledige før.....

....Græsmarker og Skove er der en Del af som man ikke kan slaa til Hø og det skulde jo helst ædes op af Køer. Og naar Køerne æder det faar vi hurtig afregning for det igennem Mælken vi leverer til Byen.

De nye Køer vi bliver i stand til at putte ind dette Foraar vil omtrent betale dem selv af paa Græsningen uden anden Omkostning end vogtningen og Malkningen, men det vil Gødningen jo betale for. Jeg bor i sydkanten og Udkanten af Moskva, 10 Minutters Gang fra Fabrikken AMO og der er Farmland heromkring og i Virkeligheden har jeg selv faaet Land nok til et par Køer og en Hest hvis jeg vilde have det. Her betaler vi 36 Kapeter (?) for Litter af Mælk det er altsaa 18 cent. En Liter er jo en bagatel mere end en quart (?), det er ikke Flaskemælk men løstmaal og undermaal raa Mælk. Det er saa at sige Landsbypriser. Der er steder ude paa Landet hvor de betaler mere og her inde i Moskva By kan de næsten ikke faa Mælk. Man kan paa visse Tider og paa visse Strøg se en Række Mennesker staa langs med Rendestenen og

vente paa Mælkevognens ankomst. Jeg har talt op til 200 som staa i Række 3 a 4 Timer for at komme først. Hvoraf dog kun de første 50 vilde faa Mælk i deres Spande. Mælk er en Luxus her, først fordi det er vanskeligt at faa og næst fordi Prisen er høj. Derfor er det at vi skulde have saa mange Køer som muligt, da det er det mest lønnende.

Hvis vi ikke kan faa Køer skulde vi maaske starte med Smaagrise....

Hvordan skal saa Organisationen være af saadan en Gaard. Det skal jo være andelsdrift. Selvfølgelig Folkene har Selvbestemmelsesret - men jeg antager at de vil ønske at høre mit Forslag og det vil jeg basere paa et Forslag som Regeringen har udarbejdet og udgivet som en Model man kan bruge helt eller delvis eller lave en helt anden om man vil, naar den Lov man laver bare ikke er i Modstrid med Landets andre Love. Men i Princippet er den vist saa god som nogen dansk Andelslov saa for Nemheds Skyld anbefaler jeg at vi vedtager denne indtil vi er allesammen paa Farmen saa kan vi gaa den over paa en Generalforsamling...

Efter denne Lov kan man sige op og forlade Kolonien med en Maanedes Varsel - det er jo ikke godt for danskerne. Enhver dansk Karl vilde jo ikke ønske mindre end et Aar og i dette Tilfælde tænker jeg at 2 Aar kunde maaske være passende. Vi skal jo ikke have Flyvefisk eller Trækfugle paa Farmen.

Jeg tænker mig at arbejdet skal foregaa ganske industrielt - det er at man antager et Timelønssystem med Overarbejdstillæg. Med en Lønningsskala her saa hver Mand faar ligesaa mange Rubler her som Kroner i Danmark altsaa dobbelt Løn af Danmark med et bestemt Tillæg af en Sum for Føden og Husleje lad os sige 1 Rubel pr. MAnd (2 Kroner) pr. Dag. Saa maaler vi værelserne op efter deres Størrelse, Gulvflade, Rumindhold, Lysforhold, Beliggenhed osv. saa vi faar en forholdsvis pris paa Værelserne.

Det samme bliver med Fødende kan holde demselv med Kost eller betale i fælleskøkkenet og Restaurationen efter hvad de ordrer. Ad disse eller lignende Veje tænker jeg vi kan faa et System der nogenlunde vil balancere økonomisk tilfredsstillende efter

Individuel Smag og Behov. Bonus i Forhold til arbejdstimer... Part af Jorden om Parken skulde lægges ud til Byggegrunde, Kolonihaver og Husmandsbrug.... som bibeskæftigelse uden for Arbejdstiden. Vi vil have nok i 10 Mand til at starte denne Gaard.... senere 50 Mand. Medlemmerne kan jo saa privat være specialister i Biavl, Hønseri, Gartneri, Haandværk, Handelsfolk. Køerne er billige i Danmark nu. 1/3 af hvad de var for et Par Aar siden. Enevold skrev at de bedste kalvekøer som kostede for 3 a 4 Aar siden 1000 kr. koster nu fra 3 til 400 kr. Ejendomspriserne er gaaet ned med en trediedel og Masser af Landmænd paa fallittens Rand mens Folkelønningerne staa fast fra 800 til 1000 Kr. pr. Karl og Piger er 4-600 Kr. pr. Aar. Men der er 80.000 arbejdsløse i det lille snottede Danmark (det er Fagforeningsmedlemmer der er jo mange udenfor Fagforeningerne. Jeg sendte Enevolds en lille emailleret sølvskaal ægteforgylt, den koster 30 kr. her, den var tyk og Tung og stærk nok til at sende til Danmark. Jeg vilde have sendt en større Ting men det var for vanskeligt. I Juni Maaned vil Ingeniør Lange tage en Pakke med for mig saa stor som en Sofapude ligemeget hvad der er i den. Jeg sendte ogsaa Enevold 40 Rubler som han fik 80 Kr. for, han havde ikke troet Rublen var noget værd. Da jeg var hjemme fik jeg 3 kr. for hver Rubel men nu er Kronen gaaet op til pari saa nu fik han lidt over 2 Kr. pr. Rubel. Men det er jo noget snyderi, han laante mig 100 Kr nogen daarlige sygelige Kamarater som havde mindre end 2/3 af deres paalydende Værdi og nu maa jeg betale ham tilbage med sunde Kroner til fuld værdi. De 100 kr. var kun 33 Rubler værd da jeg fik dem og nu sendte jeg ham 40 Rubler jeg troede det havde været 120 kr. Johanne gav mig et par Skjorter jeg mente de skulde have været betalt i det samme og saa har jeg altsaa ikke engang betalt dette hundrede jeg skyldte, men kun 80 kr. Saa nu vil jeg ikke betale Resten før Kr. gaar ned og bliver syg og gaar til Sengs igen, saa jeg kan betale ham med samme Mønt som jeg laante. Derimod skal jeg se om jeg kan hjælpe Jens saa snart som muligt. ... Han kunde jo blive Medlem af Kolonien og faa en

eller anden Specilitet som er let og som Børnene kunde passe naar han ikke følte tilpas. De ældste Børn bliver store nok til at passe Køer og luge Roer og Haver og passe Hønsene. Jens kunde jo saa faa Accorarbejde og lave noget Snedker og Reparationsarbejde paa Timeløn og hjælpe til i Højsæsonen, Foraarsarbejde, Høhøsten, Kornhøsten. Jeg tænker han kunde tjene Penge nok om Sommeren saa han kunde have det le om Vinteren og passe paa hans Helbred. Om Vinteren kunde han jo nok passe Hønsene og Rugemaskinerne osv.

III Jens er jo en meget god og paalidelig Mand, sætter man ham til et stykke Arbejde saa udfører han det godt og samvittighedsfuldt uden at skulke. Men han egner sig bedst til at arbejde under Industrisystem hvor Fløjten den kalder om Morgen og den melder fri igen om Eftermiddagen. Mens Lørdag Aften saa falder Betalingen til Familiens og eget Forsorg og Velfærd. Men Arbejdet maa ikke være for ensartet for saa bliver han træt og det bliver vi andre ogsaa. Jeg tror vi kan skabe noget her hvor vi kan slippe Initiativet frit. I Kuzbas saavel som alle de andre udenlandske Kolonier har de haft saa forbenede (?) og bastbundne Metoder saa det grændser meget nær til Slaveri og det værste har været allevegne at alle skulde søbe den samme Supe Dag efte Dag enten det saa passede Smagen, Maven eller helbredet eller ikke. Navnlig har man klaget over dette i de sydlige Kommuner. Folk har just flygtet fra dem for Kostens Skyld. Slet saa galt var det aldrig i Kuzbas, men det var galt nok og det er hjærneløst endnu efter hvad jeg hører af og til. I Kuzbas sagde nogle af arbejderne desværre for Sandhed at Ingeniørerne der havde ikke Forstand nok til at løbe et Køkken og meget mindre Industrier. Og Bestyrelsen der har endnu ikke faaet Forstand nok til at skelne en Mand fra en Gammel Kone. Jeg hører nu at en dum Jødedreng Sesare som var Oversætter for MineIngeniør Pehrson at han er nu næstkommanderende i Kuzbas. Gid Fader bevares som det har gaaet Tilbage med personellet siden jeg var der. Ja jeg indrømmer at hvis du har vanskeligheder ved at holde Stumperne sammen i Amerika hvor

Du er - Ja saa vilde Du økonomisk set gøre bedre i Siberien - hvis Du har Humør til at tage det fra den humoristiske Side. Men det har Du ikke og jeg havde det ikke. Hvis Du kunde have lært Sproget i Sibirien saa vil jeg sige at det var godt gjort at rejse der, men der er endnu for mange Amerikanere til at det kan lade sig gøre at lære det i livets daglige Virksomheder og fra Bestyrelsens side blev der aldrig gjort noget Alvorligt for at lære Medlemmerne Russisk. Kursus blev startet en gang imellem og begyndte med et halvt hundrede Elever og efter en 5 a 6 Afteners Forløb kunde det gaa ned til ganske faa Elever og saa gik Skolen snart ned igen. I stedet for at Bestyrelsen skulde have gjort det til en Pligt og trukket dem af paa deres Lønninger hvis de ikke mødte. Nu skulde jeg helst have fortsat arbejdet med Organiseringen i Danmark, det er at bombardere dem Karlene og Mændene med Breve og Oplysninger men efter de 2 Ugers Frihed maa jeg nu arbejde igen. Jeg husker ikke om jeg nogensinde har skrevet til Dig om Priserne for Landbruget. Aarsafgifterne for den 24 Aarsperiode. Først bygningerne skal vi ikke svare noget af kun vedligehold. Besætning, Maskiner, Redskaber og alt Løsøre betaler vi med 3% af Vurderingssummen Aarlig og skal holde det vedlige. Jorden betaler vi i det Forhold som vi bruger den med fra 25 til 50 Cent pr acre om Aaret af Markerne og Haverne og Parken med op til en Dollars pr acre. Det er altsaa Lejeafgifterne. Statsskatterne er ret minimale - Men saa er der jo Brand, Ulykkes, Syge og andre Forsikringer, det er jo hvad vi i Amerika kalder dirt cheap eller paa dansk Røverkøb. Hvis de danske Landmænd forstod og vidste havd for Forhold der er her nu de ere tyngede ned med Prioriteter, store Skatter og store Lønninger saa vilde de sværme her over men der er jo ingen der ved det andet end de faa Folk som jeg ha prøvet paa at holde i Aande. Med Hendsyn til Dig selv , ja havde Du været Landmand saa vilde jeg have ringet paa Dig med den store Klokke herinde i kremlin, men nu vil jeg forsøge at vise Dig hvor der en Plads du kan fylde. Vi kan leje Dig som Chief

Engineer eller Master Mekanik, Gaarden skal ikke alene moderniseres i Landbrugsdriften men teknisk maskinelt og elektrisk skulle vi have den up to date. Lad os nu antage at Du sluttede Dig til vor Koloni ved Moskva med det foreløbige Formaål at være der et eller 2 Aar. Hvis Du vilde til Kuzbas kan du rimeligvis faa en meget bedre Kontrakt.... Du kan have nok med at elektrificere Gaarden. Du kan tage alle dine Maskiner med hertil og indrette et Maskinværksted...

IV

....Jeg vilde gerne at vi skulde efterlave den danske Fraugh (?) Plov. Jeg saa den paa Udstillingen her i Moskva, den overgaar baade amerikanske og Tyske Modeller meget. Den egner sig fortrinligt for Rusland. En Fabrik for Landbrugsmaskiner og Mejeriinventar vilde blive meget paaskønnet af regeringen her. Mange Fabrikker ligger spredte omkring her i Bardelandet (?) , og Bønderne fra Nabolandsbyerne arbejder i disse, saa tager de ferie nogle faa Uger naar der er for meget til Konen at bestille ved landbruget. Det vilde falde i god stil med Russisk Kotume hvis vi startede en Industrivirksomhed paa Landet. Singers Symaskinefabrik ligger ikke langt fra os i Podolsk (?) , lidt nærmere Moskva og paa NaboJærnbanelinien imod vest i 10 engelske miles afstand tænker jeg, der arbejder en 6000 Mand. De vilde vist trænge haardt til din hjælp der, jeg har lavet Tegnearbejde for dem her i Moskva i min Fritid. Her i Moskva og i Leningrad er der mange steder vi kan arbejde, fordi der er mange ledere som taler engelsk eller tysk, flest tysk eller fransk. paa Kolonien skal vi have en meget streng Sprogskole. Vi skal have en Lærer med et stort Spanskrør. han skal helst begynde den første Lektie om Morgen og give os en halv time paa fastende Hjærte og en Time om Middagen og 2 Timer om Aftenen og om Søndagen et par extra Timer, hvis vi bare vil holde den skik op i et par Aar saa kan vi tale saa godt som en Russer. Og jeg kan ikke se hvorfor det ikke kan opføres hvis vi vil..... Begynd at lære det i Amerika, køb en hammond Typewriter nyeste Transportable Model som Du skal købe en del extra Type

schutles (?) til baade med engelske og russiske Typer..... Det samme vil ogsaa være tilfældet med Karl - han skulde øves i Touch (?) Typewriting. Maskinskrivere er en højt betalt profession herovre.....

Hvad der kan købes billigt her er Pelsvarer, Guld og Sølvvarer - Kunstgenstande og enkelte andre Ting. Kakao er dyrt her.

Efter min mening er det største Problem i Rusland Løsning af Landbrugsreformerne og derfor ønsker jeg selv personligt at gaa op i dem.

Men der er mange andre Problemer der er meget interessante. I Moskva er det største Problem at afløse Bolignøden, derfor husk paa Kataloger af Træarbejdsningsmaskiner, Teglværksmaskiner, Cement- og Teglsværksovne og Anlæg. Bøger og Kataloger, Cementforme for Mursten og Rør osv. af Readicut Houses for industrial Housing og Privat house o.s.v. City Dwellings (?). Personligt fristes jeg meget til at gaa ind i Byggeriet og bygge amerikanske frame Houses i stedet for de svære Bjælkehuse som de bygger her, men det kræver jo noget savskæveri og Motorkraft. Der er en cementfabrik ved Podolsk (?) saa der er Cement nærvæd. Der er saadanne smaatingar tage op som Safety Razor (?) Safety pin making en safety Berler brush Wrapping Machine... hvis Du kan faa fat i Bøger eller Fagblade Machinery eller American Machinist eller nye Patenter paa saadanne Maskiner saa kander tjenes masser af penge paa dem.

Jeg husker at Du en gang flyttede en Fabrik som lavede blade til Safety razors og Du kendte denne proces. Barbererne her lejer barberkostene fra Board of Health og de bruges kun en gang til en Kunde saa gaar de tilbage til BoH til Vaskning og Sterilisering. Jeg og en anden har været tilbudt en ordentlig pris for at lave en Maskine til at indpakke Børsterne saa de kan leveres steriliserede til barbererne.

Find ogsaa ud om Automater (Slotmaskiner) de er ikke meget i brug men kunde finde stor Anvendelse, nu vi har fine standardPenge.

Rusland gør jo alt muligt for at fremme

hjemmeIndustri, derfor er der saa høj en Told paa alt... 95% af Industrierne ere statsdrevne. Ingeniør Lange den danske Industris Repræsentant her i det danske Gesandtskab han vil sikkert gerne være med til at oparbejde en Forretning. Smaa elektriske Motorer er ikke til at opdrive her i Moskva, det var jo ikke saa vanskelig en Fabrikation at tage op. Det bedste var jo nok at købe et Sæt amerikanske eller maase bedre Tyske (som har metersystemets Standard) Motorer de størrelser som man vilde lave og derfor simpelthen kopiere disse. her i Moskva er der 120 Volt 60 cykle 2 Phase saavidt jeg ved saa bliver der maaske 240 Volt for Motorer over en vis størrelse..... nemlig Tegnestifter, Knapper, Snørebaandsender, Snørebaandsøjne til Sko osv.

Ruslands Industrier er saa unge de har jo været afhængig af Nabolandene og særlig af Tyskland og Amerika.

V

Der er et lille Kompagni her under dannelsen af indvandrere fra Amerika de arbejder vist alle her i AMO. Chefen for dem er en Toolmaker ved Navn Gross som har været i Kuzbas, han er Jøde Ungarere- jeg troede ellers han var en spansk Mexikaner, han kom fra Texas, de danner en Artel det er Andels Arbejdernes Medlemmer. Jeg er inviteret til at blive Medlem og Konstruktør for dem, de er vist mest Ungarer. De laaner nogle Tusind Dollars fra en anden Jøde som skal ogsaa være Medlem og han rejser til Amerika nu om et par Uger forstaar jeg, og jeg giver ham Din Adresse saa han kan besøge Dig... han har været hele Sommeren paa Færden hvoraf vi den ene forhaabentlig mens hans Folk trækker sig tilbage til en af Gaardene Boribino, Jødekolonien Herald. Han skal have 8% af hans Penge det er Sparekasserenten her i Landet og saa faar han 1ste Prioritet i Maskinerne der bliver købt for pengene. Da Gross hørte om at Du kom her til Kuzbas - saa sagde han at Du maatte endelig ikke rejse til Kuzbas, men Du skulde se at komme her til Moskva med alle Maskinerne. Du havde i Brevet nævnt Du kun nogle faa Maskiner saa jeg ved ikke om du har nogen af de smaa drejebænke eller andre Ting som Du havde da

jeg var derovre..... Men forøvrigt vilde de have os begge til at tiltræde deres Artel. Jeg er bange for at Gross bliver vanskelig at forliges med, han har en Del paastande derimellem kan han være meget flink. Han er utvivlsomt en dygtig Toolmaker ved siden af at han er en god bluffer. Han giftede sig med en god russisk Pige i Sibirien saa han har lært russisk for længe siden. Vi bliver maaske ogsaa nødt til at gifte os for at lære Sproget.... hvis du skal slaa dig ned her i Moskva saa kan det betale sig at tage et readyput House med Dig - en god Model som kunde kopieres - Folk er stuven her i Moskva som Sild i en Tønde.... Hvis Du allerede har bestemt Dig til at flytte til Rusland saa kan Du kaste et stort Lod i Vægtskaalen og bestemme at vi kan faa Godset i Rusland. Du kan blive ligesaa stor en Mand som den gamle Kongevalgte Thygesen en gang, det var for i Rigsdagen at sælge de vestindiske Øer. Han sagde jeg sælger ikke Øerne.

Du kan sige jeg tager Godset i Rusland - hvis Du kan skyde ind 2000 Dollars til at købe Køer for det var altsaa 20 Køer. Det er muligt Pengene allerede er skaffet til Veje i Danmark...men jeg er ikke sikker paa at ret mange af de 25 Kandidater jeg havde paa min Liste er klar til at handle saa hurtigt.

....

VI "AMO" Febr. Tuesday 23 - 1826
Middagstimen.

Kategori	1	2	3	4	13	14	15	16	17
Moskva									
gamle			29,80		100,44		129,60		
unge	17,82	32,08		110,48		142,56			
Sibirien									
gamle				40,50					
unge									
[uddrag af kæmpe lønningstabel]									

.....Kategori 15 i Sibirien skulde give samme Levefod som 15 i Moskva. Jeg fik 14 Kategorier i Sibirien men burde have haft 15. Men saa fik jeg 30% Tillæg paa en Konto og 25 paa en Anden saa jeg havde 55% over 14 Kategorier, som var 62,77 Rubler pr. Maaned. Men hvad de gav med den ene Haand tog de med den anden, idet Kuzbas havde det idiotiske System at tage 60% af ens Fortjeneste til Føde, Lys, Husly, Vask osv. Enten man var ugift eller havde en Kone og 20 Unger. Saa de højere Lønninger maatte betale dobbelt saa meget for den samme Føde Ration, som de lavere lønnede. Og de ugifte maatte føde de gifte. De har en rest af det samme System nogensteder her i Moskva for Husly blandt andet her i AMO idet jeg skal betale dobbelt saa meget for samme størrelse af et Rum som min Nabo da han kun tjener det halve. Føden kan de ikke mulkttere (?) en med her fordi det er fri Handel. Privat Byggeri bliver støttet meget af Regeringen med billige Laan igennem Kooperativer. I Sibirien har de andre Regler, og der har de vist rigeligt med Husly nu for Tiden... Her i Moskva fik jeg kun 13 kategorier men saa 100% Tillæg, jeg kunde sikkert faa 14 eller 15 her hvis jeg vilde presse for det, men saa prøver de jo at være gode med mig paa anden Måde, som da de gav mig de mange Byggematerialer og de har flyttet mig med Truck gratis 2 gange osv.... Man faar altid en del over kategorien her i Rusland, saa naar barker kun tilbyder Dig 40 Dollars extra pr. Maaned saa er dette en Normal Løn.... ... Men husk paa en Ting det er at Fagforeningerne er meget stærke her og de ere praktisk talt regeringen, og regerer ogsaa Landet. Og mens Fabrikkerne og Industriene tilhører Regeringen altsaa Fagforeningerne + den øvrige Befolkning saa staar Fagforenin-

gernes trængt paa deres Rettighederover for Fabriksledelserne som om Fabrikken ejedes af Amerikanske Kapitalister og ikke af deres egen Regering- og demselv. Arbejderne er meget stærkt beskyttede med arbejdsløshedsforsikring, Ulykkes, Syge, Alderdoms og mange andre Forsikringer. Enhver mand i Rusland maa sørge for at blive Medlem af en Fagforening og en gyldig Medlemsbog er mere værd end et Pasport. Saa kommer jo den Kommunistiske Organisation som er Regeringen i snævrere Forstand eller mere koncentreret udgave. Partimedlemme kan man ikke saa let blive det tager tid og man skal igennem en hel Skærsild og rød Skole. Og der er ingen der presser en for at blive Medlem, tværtimod man skal selv presse paa for at komme ind, de har ingen brug for passive Medlemmer, de maa alle arbejde haardt i praktisk tjeneste. De maa være retskafne ellers bliver de snat smidt ud. De har sat dem selv paa en smal Ration, man maa i mange Henseender have stor respect for disse Folk enten man sympatiserer med deres idealer og Livssyn eller ikke. Bolsheviknavnet til Kommunistpartiet betyder jo at det er Majoritets Parten af det gamle Socialdemokrati. Hvis Du er en Ku Klux Klan eller Frimurer saa er det ikke sikkert Du kan komme til Rusland, husk paa det, da de bliver regnet som Faskister. Faskisterne er jo antisocialister.

VII

Men er man først her i Rusland saa er det snart ligemeget hvad man er - naar bare man holder sin Mund. Saa er der ikke en Kat der fornærmer en. I Kemerova er de nok de strikteste at de er nogen steder. Jeg skal give Dig en Ide om Fabriksledelsen som den er her i AMO.

Vi har en Første Direktør som er indsat af Landets Øverste IndustriRaad. Og han er den egentlige leder inden for den givne Økonomiske Ramme som bestemmes af dette Raad. Derforuden har vi en rød Direktør. Han er en slags Politi Direktør, han passer paa at Første Firektøren ikke gør noget der er imod Arbejdernes Interesser eller imod Revolutionens Aand, altsaa han er en socialpolitisk Mand indsat af Regeringspartiet (Komunisterne) (Majoritets Socialisterne). Indirekte er han valgt af Fabrikens arbejdere og han er som regel en eller anden Arbejdsmand fra Fabrikken og han er saa i SPidsen for Fabriksraadet som Arbejderne vælger imellem Kamaraterne. Hvor som helst de kan finde en Partimand der kan tage de ledende Stillinger. Saa bliver Stillingen givet til en Komunist. Derved hænder det ogsaa ofte at en mindre kvalificeret Mand faar en Plads eller Opgave som han ikke er voxen, men de klarer den jo saa som de bedst kan. Med Tiden lærer de jo hvordan Madposen skal skæres.

Dernæst har vi en Teknisk Direktør som altsaa skal være en Sagkyndig Mand paa denne Post og derfor er Automobilerne jo saa dyre at fabrikere som de ere. Saa har vi jo en Chief Engineer, han er jo den Tekniske Direktørs højre haand, og ligeledes de har heller ikke indtil nu haft en Chief Engineer som har forstaaet hans Opgave. Efter ham kommer saa Afdelings Ingeniører en for det Tekniske bureau hvor de konstruerer Automobilerne og løser enkelte Opgaver som Planlægning af Fabrikationsafdelinger og Processer, dette beskæftiger kun 5 a 6 Mand mens Bureau Prisposoblemie (Fixtures(?)) hvor jeg er (vi er en snes Mand) . Ingen af disse 2 Bureaus har et Hoved at se op til. Min Boss som antog mig rejste til England (London) til Nytaar og Checkeren som rykkede op i hans Plads han er lige til hundene, alt hvad han kan gøre er at raabe højt i Telefonen, han har ingen praktisk erfaring og ingen Teknisk mekanisk dømmekraft, han kender ikke forskel paa Jærn og Toolsteel. De er vist ligesaa daarligt stillede i det Tekniske Bureau.

Jeg har højere Løn end min Boss, det viser altsaa at hvis jeg havde været sproget mægtigt saa havde jeg været første Mand. Og alle respekterer og konsulterer de mig som Nr. 1. De russiske arbejdere i de fjerneste Afdelinger af Fabrikken de kender mig i Sporvognen og alle andre Steder og kalder mig AMOs Konstruktør..... saa hvis Sproget, saa vilde jeg have været Chief Ingeniør og Teknisk Direktør. Og hvis jeg havde lagt alt andet til side og studeret det russiske Sprog.... højt avanceret.

Men der ligger 1.000 gange større Problemer i Landbruget her i Rusland saa jeg vil om muligt arbejde mig ind til Landbrugsreformerne.

... Af alt hvad jeg har skrevet kan du dømme hvad dine Chancer kan blive. Du ved jeg er en Krøbling, og Du ved at jeg var økonomisk paa bar bund og har kun spildt min Tid og alt mit Livsmod i Kuzbas. Det er her i Moskva at Begyndelsen skulde gøres, her kan man lære regeringsformen at kende og alt muligt andet. Jeg var for ikke længe siden tilbudt en Plads ved det Øverste Industriraad som Aeroplan eller MotorDesigner med en betydelig Lønforhøjelse og skulde der være i Samarbejde med vor Tidligere AMO Direktør Adams. Men da jeg ikke vidste hvor længe jeg kunde blive der, saa vilde jeg helst ikke flyttes.

Da jeg kom til AMO havde vi 8 Timers Arbejdsdag men saa udstedte Industriraadet en Ordre at selvstændige Konstruktører skulde kun arbejde 6 Timer. Saa vi har haft 6 Timer siden.

.....

Dine Automobiler, Maskiner og andre Sager tager du med Fordel med herover. ... Men skal Du sælge ud, saa giv det hellere til Marius kan Du selv dømme om det skulde være muligt at bytte for expl The FordSedan for en Ford Truck ny eller brugt eller en Traktor eller om en Motor kunde byttes for et Delko elektrisk Lysanlæg eller lignende.....

Radio Sporten er i stærk udvikling her. Næsten hver Landsby har sin Radiostation. Hjemme i Danmark hører de Broadcasting fra Moskva....

Enevold skriver at Pengene er meget vanskelige at faa derhjemme. Rusland synes til mig at være det økonomisk set sundeste Omraade paa Jorden. Industriene og alle andre Virksomheder er under saadan socialiseret kontrol saa vi vil ikke faa det kapitalistiske Systems Kriser.

hvis du er interesseret i saa kan Du Telegrafere Might letter Telegram om ven (?) 10 marts til : "Moskva AMO Varre. I loan Colony 200 Dollars, Jakob". Derefter skal jeg nok garantere Kolonien. Skulde vi imod forventning ikke faa Godset saa besidder du jo Dine penge.

VIII ... det kunde tænkes at Frederiksen i København har faaet fristen forlænget til 1st April. Jeg skal saa enten telegrafere eller skrive.

I dag er det altsaa den 23. I Morgen bliver brevet sendt den 24. Februar - Maaske faar Du det just den 10. eller 11. Marts.

Jeg vedlægger et Brev fra en gammel Ingeniør Warren i Sibirien, jeg fik for et par Dage siden. Han er født amerikaner og en del over 70, han er en hel professor i højere Mathematik. En prægtig gammel Mand og Vegetar. Du kan af Brevet se hvordan en anden Ingeniør der, Camarat Catter har faaet en uventet Bonus paa 1000 Rubler, 500 Dollars. Men læg mærke til at det er de russiske Folk der havde indstillet ham til præmien.

Russerne er helt igennem flinke, hvis man blot behandler dem som Mennesker. Jeg staar højt ved alle Russere hvor jeg kommer - baade store og smaa. Et andet Brev har jeg vedlagt fra Jens. Ja jeg vil gjerne hjælpe Jens ud af hans Vanskeligheder og det kan ogsaa lade sig gøre hvis vi faar Landbruget. Det er da ikke længere end Karen kan rejse her en Tur paa Besøg og se om hun synes om Pladsen. Det vilde være en god Plads for Jens at anbringe hans Børn. Hvordan skal de faa Føden allesammen i Danmark, hvor forholdene bliver vanskeligere aar for aar. Al deres sociale og Godtgørelseslovgivning hjælper jo ingenting, det er jo kun Valgflask, lad os komme til en Plads hvor vi kan arbejde

og faa nok for vort arbejde saa vi kan leve. Jord er den første Betingelse og det kan vi faa her i Rusland.

.....

mens en Skomager som Thomas Olesen Løkken kunde lave Bycykler. Ja Bycykler har jo ikke engang holdt deres indtog i Rusland endnu, mens de allerede er et forbigaaet Stadium i Amerika. Derimod er der mange Motorcykler i Moskva med Sidevogn som kan køre med fuld Fart hele Vinteren.....

I al min travlhed har jeg glemt at skrive til Mariuses Fødselsdag det var jo for et par Dages siden. Vil du hilse ham og dem allesammen. Paa staten Island ogsaa og i Hoboth (?) Hvordan er egentlig Karls Øjne. Det forstar jeg ikke endnu.

De kærligste hilsener til jer alle og paa Gensyn. Din hengivne broder Peder.

(ikke dateret, men: marts 1926)

?aboð "AMO" Mockba.

Kære Broder!

Jeg maa først Takke Dig Tusind Gange for Telegrammet som jeg modtog meget regulært, vistnok den 18. Marts - men desværre 3 a 4 Dage for sent.

Danskerne kom nemlig ikke den 15 - de kom slet ikke, Paradiset er derfor Tabt. Og Du er fri igen. Du er ikke mere bundet til Dit Løfte. Vær nu ikke ked af at Du spildte Dine Penge paa Telegrammet, det var nemlig alle Pengene værd til mig - det gav mig et gevaltig moralsk Rygstød. Saa slaget er ikke Tabt - det er kun en Vaabenstilstand. Jeg gjorde mange Undskyldninger til Autoriteterne her, da jeg maatte melde at Danskerne ikke kom. De svarede at jeg skyldte ingen Undskyldninger - Jeg stod for dem som en Hero, de vidste at det var ikke min Skyld - Jeg havde gjort meget mere end nogen kunde vente.

I MO3O (Moskov Landbrugsministerium) trøstede de mig med at de havde over 1000 Herregaarde i Moskva Gubernia som vi kunde vælge imellem - naar jeg senere

engang kunde faa danskerne til at komme her. Hvis jeg kun kunde faa nogle faa Mand til en Begyndelse saa vilde de give os et passende mindre Landbrug og naar der komme flere kunde vi bytte dette med et større som danskerne selv kunde udvælge. De russiske Autoriteter har nu brudt med alle deres mere eller mindre fixed Regler for at imødekomme mig og mine danske Dreng. Havde der bare kommet de 2 Mand delegerede fra Danmark selv uden Penge saa havde vi faaet Godset.... Hvorfor kom nu Danskerne ikke?

Ja, det var fordi de ikke fulgte mine Instrukser og det var fordi de ikke kender forholdene i et Bolchevikland. De ved ikke at i dette Land er Folkene Kamarater og hjælper hinanden og de ved ikke at der er en Regering der hjælper Folkene. Saa istedet for at kalde Folkene sammen i Danmark og tælle deres smaa midler og dernæst hurtigt sende et Par Mand her over, saa var Dyrlæggen saa betænksom først at vilde rejse Kapitalen fra den danske regering. Og Udenrigsminister Grev Moltke mente at det var muligt at forstrække Kolonien med 20,000 Kr uden større Formaliteter i den korte Tid der var til Raadighed.

Men Ministeriet vilde først forespørge hos det danske Gensandtskab her i Moskva om de vilde anbefale det og Gesandtskabet her i Moskva anbefaldede Sagen til Ministeriet i København. Jeg var kaldt over til Gesandtskabet og de var helt begejstrede for Sagen, og sendte omgaaende Telegram til København. Men i det sidste Brev jeg fik fra Dyrlæggen skriver han at han fik ikke noget endeligt Afslag fra Ministeriet, men han kunde mærke at de kølede af og han troede at dette skyldtes den danske Statsraad Hr. Kofod (som er regeringens Landbrugskonsulent her) at han muligvis havde modvirket Sagen. Kofod har altid arbejdet imod mig indtil denne gang - mens Ingeniør Lange hjalp mig. Men fra Hr. Lange og Kofods private Sekretær, en russisk Dame som nu taler dansk, ved jeg for sikkert at han havde anbefalet Sagen til Ministeriets bedste Omsorg. Saa det er i Danmark at der endnu er something rotten.

Da Dyrlæggen fandt dette ud, skrev han, var det for sent at træffe andre Foranstaltninger. Derfor sendte de ingen delegerede her over og vi tabte et paradis som jeg er bange for at vi ikke kan finde mage til en anden Gang.

2 Men nu tænker jeg nok at Isen er brudt paa begge sider af Østersøen, saa nu har de skrevet fra Danmark at nu laver de Organisationen i Orden i Danmark saa de kan være klar til at rejse her over og de kan have deres Pengesager i Orden...MOBO har lovet mig at vi skal faa en god Gaard saa nær ved Moskva som muligt... Jeg har ventet en Uges tid med at skrive dette Brev - jeg skulde trække Vejret lidt og tænke mig om hvad jeg skulde anbefale dig at gøre.

Saa vidt jeg forstaar saa lovede Kamarat Berg, Sekretæren i Komsto (Immigrationsforvaltningen) at Komsto vilde lade Dig rejse her til Rusland som Individual, fordi Du tilbød den danske Koloni den udmærkede hjælp. Saa Du vilde faa de samme Privilegier som en Kolonist. Men Du skulde henvende Dig til Central Bureau for Technical Aid i New York, 799 Broadway Room 402. Der skulde Du tale med dem og udfylde Blanketter (Ansøgning). Denne Ansøgning bliver sendt til Komsto - hvor Berg saa er Manden der bestemmer. Jeg haaber nu at jeg har opført mig her saaledes saa de vil ogsaa have min Bror her. Du kan jo nok gaa for at være en Ingeniør - Master Mechanick osv. Du skal jo anføre dine Tekniske Kvalifikationer. Det er jo erfarne Teknikere vi trænger til her i Rusland...Jeg antager de kunde ansætte dig her paa AMO i Tegnastuen hvor jeg er - hvis du bare har noget nyt Litteratur om Jigs (?) og Fixtures alle andre Tools. I Øjeblikket har jeg ikke et Rum at byde Dig. Jeg skulde jo have bygget - men nu har jeg jo brugt en Del Penge for at skaffe Danskerne her over, saa jeg kan næppe faa stor fart i Byggeriet i Aar, og saa forsvinder Materialerne. Der er allerede forsvundet meget af det bedste. Da det er en foræring saa er det ikke nemt at gøre Vrøvl over det. Dog prøvede jeg for et Par Dage siden at gøre lidt Forestillinger, ja saa tilbyder Direktøren mig til min store Overraskelse minsandten et helt hus. et ganske enestaaende

hus. Det har 10 Værelser - de største 5x6 meter, det har 2 store Verandaer. Det er 2 Etager. Elektrisk Lys. (Installationen ikke komplet). Indervæggene er 80 centimeter tykke. ydervæggene er endnu tykkere, 30 tommer. Det er et historisk Hus midt paa AMOs Grund. Det har været omgivet af Skov som til dels er ryddet, det har opnaaet den ret anselige Alder af 350 Aar og det kan sikkert staa for 350 mere. It is a charming old Home. Det historiske Museum har været ude og maalt det op - saa det skal nok fredes. jeg anser at de antager mig for at være en Mand der kan passe paa gamle Sager, da de giver dette til mig. Endnu er jeg ikke sikker paa at jeg faar det. Fabrikkens Arkitekt har rejst invendinger - men idag var han mere medgørlig. Nu afhænger det af visse Gubernia Autoriteter som skal nedsætte en Kommision til at bestemme i Sagen....

Saa det er muligt at jeg har et Hus om en Maanedstid til at invitere dig hjem til. Faar jeg det bliver det nok paa Betingelse af at jeg bringer det tilbage til dets oprindelige Stil, som maaske vil koste 1000 Rubler.

3 Jeg fik igaar at vide at jeg maa have lov til at bygge Amerikansk frame House i Vor Bydel men det skal være 2 stories high, det er den eneste restriktion af nogen konsekvens. Jeg havde tænkt at bruge Veneer boards i stor Udstrækning til Væggene da de er meget billige og faas i forskellige Tykkelser fra 3 milimeter og op, og de koster fra 20 kopeks (10 cents) og op pr. kvadrat Meter saa de ere omtrent saa billige som papir. De har ikke 2x4 men 2x4 1/2 Tomme Tømmer her til Rammen (opstaaende). jeg har tænkt paa at lave baade 1-2 og 3 Luft Hulrum eftersom værelserne indenfor skal være varme. Først vil jeg saa putte op den almindelige Rammekonstruktion som Base med Bræddebeklædning Udvendig paa 45 eller 60 grader Skraaning. Udenpaa Brædderne kan jeg saa lægge Papir eller Veneerboard (Wall Board) de har nogen fine Asbest (?) wall boards her. De er dog dyre. Forøvrigt kan jeg saa lave en hvilken som helst passende ydre finishing (Plastering (Stukkt) Klapboards or shingles (?) or just slabs som er det billigste og vilde give en god

imitation af et Loghouse (Bjælkehus). Slabene skulde gøre ud for Weatherboards som Skitsen viser [her følger en skitse af snit i væggens opbygning]... det andet luftrum skulde kun være ca. halvt saa vidt altsaa 2 a 3 Tommer og sættes indvendig som Punkteringen viser. Hvis særlige Rum ønskes specielt isolerede kan man jo anbringe endnu et Luftrum enten indenfor eller udenfor eftersom det er mest praktisk og best passer for Stilen af Huset og det valgte Materiale. Slabs koster 18 Kopeks pr Kubikfod. Jeg antager de vil være ganske praktiske og ganske Kønne. Hvis jeg faar det gamle Slot - vil jeg jo ikke bygge nyt denne Sommer. Men ellers vilde jeg gerne vise Russerne hvorledes man bygger paa Amerikansk. Byggeriet har en stor Fremtid for sig her i Moskow - da der nok lever som gennemsnit 2 Familier i hvert Værelse. Hvis blot en Mand har Penge nok til at bygge et Hus saa kan han bygge og sælge lige saa rask som han kan faa det til at gaa. Du skal ikke fortælle til Central Bureau at Du vil herover som Spekulant - men derimod at Du vil herover og frelse Rusland som Teknician Bygge eller Maskinteknik det er ligemeget. Det vilde have været godt med et transportabelt Høvle og Savværk som kunde bruges paa hver arbejdsplads som kunde drives ved Oliemotor eller Elektrokraft.... De fyrer næsten altid med Birkebrænde, ogsaa til Lokomotiver og dampkedler, men ogsaa meget Oliefyring til Jærnbanen og Dampanlæg. Forøvrigt ogsaa en Del Tørvefyring, der er store Tørveindustrier her omkring. Nyeboe og Nissen har tjent en Masse Penge her før Krigen. Et stort Højspændingsværk og flere mindre drives ved Tørv ikke langt herfra. Som før sagt og jeg ønsker at understrege dette igen og igen, bestem Dig for Byggefaget - da dette er det værst tiltrængte og vilde blive det mest paaskønnede, det vilde være en stor public Service at udøve. Hvert Hus Du kunde bygge vilde staa som et synligt Monument for Dit Arbejde mens de maskindele vi kan tegne bliver gemt væk paa mørke hylder og snart kasserede. Der er en amerikansk Construction Group her, men lederne er nogen Crooks saa de kommer ingensteder. Maaske har de dog

en Change nu. Regeringen har givet dem en god og godt beliggende Plads (Fabrik). Gruppen er fattig og lederne lidt for smarte i Business og ikke Fagfolk. Der var en Dansker i Groupen, Harzen som rejste

4 tilbage til New York for over et Aar siden. Jeg skal skrive til ham efter en permanent Adr. i Newburgh N.Y. c/o E. J. Van Duzer, 323 Broadway, Newburgh N.Y. Saa han kan besøge Dig eller Du kan selv skrive til ham. Han er ogsaa en af dem der er for smarte, han er en rigtig Handelsrejsende Type, en Hosekræmmer Jyde fra Herning Egnen. Han er saa løsmundet saa Du kan ikke tro mere end det halve af hvad han siger. Men han kan være meget interessant. Han ynder at være godgørende. Han spiller godt Komedie, Du skal ikke gaa ind i Forretningsforbindelse med ham.... Han vil sikkert rakke Regeringen og Rusland ned efter Noder. Men Forholdene har ændret sig meget siden han rejste. Nordmanden Haugen han siger at Harzen rejste tilbage et par Maaneder for tidlig. ... I Byggefaget er der givet mere Frihed til Privat Initiativ end i andre Fag fordi Trangen til Beboelse er saa stor. Saa der gives nu alle mulige Lettelser og Hjælp og Credit igennem AndelsByggeforeninger i en organiseret vej.... Det kan være nok om Harzen. Resten kan han fortælle selv. Han laante mig 24 Rubler som jeg nok skal sende ham ved første Lejlighed. Hans Maade at spørge paa kan let forveksles med Alvor. Især naar han taler om Kvindfolkehistorier og lignende... Jeg kender Gavtyven, han blev saa gal paa Regeringen fordi de ikke vilde købe et par Bogholderikasser som han vilde prakke paa dem. Systemet er meget praktisk, saa Harzen troede at han skulde have lavet stor Forretning med dem. Med Hensyn til dine Ting saa har hver Emigrant ret til at medbringe 800 Kg. Husholdning og andre Effecter i denne Klasse, altsaa Toldfrit og gaa for halv jernbanefragt. Der er ellers kommen vist en ny Regel for Automobiler som giver dem fri for Told - med det ved maaske Central Bureau..... Auburn Chassisen kan rimeligvis sendes herover som Truck a Tour.. Bodyet er aligevel

ødelagt og kunde tages helt af. C.B. ved hvor meget Told og Fragt er hertil . Maskinerne? ja, der rejser en Jøde (Simoff?) herfra til New York om godt en Ugestid - som Repræsentater Comrade Gross'es Artel. De har gode Udsigter for Tiden men jeg er bange for at vi ikke kan forliges med Gross. Derimod er der 2 andre Grupper Arteller under opsejling som jeg har mere Tiltro til rent humant set. Men denne Mand Simouff kommer nok over til Dig for at tale med Dig. Han er ganske flink og vist nok paalidelig. Du skal nok holde paa at Du ønsker at rejse til den danske Koloni - ... 5.....

Jeg talte igen i Dag med vor Fabriksdirektør og jeg faar nok Huset som ventet. Men imorgen skal jeg se Statsingeniøren, saa jeg finder det nok snart ud om jeg kan faa Huset. Saa har Du et Hjem at flytte til med alt hvad Du har. Vi kan let bygge lidt til om det er nødvendigt.

.. Jeg er Medlem af den lokale Ingeniørforening. Det er ikke saa helt let at blive Medlem, man skal have Papirerne i Orden her i Rusland ligesom i Danmark (stive former, diplomer osv.) Det kneb jo for mig, men sommetider er det jo godt at man ikke kender hinandens Sprog. Jeg blev jo antaget som Ingeniør her i AMO. Til en højere Gage end min Boss og man er altid paa Prøve i 2 Uger. Blive man først antaget saa er det saa at sige paa Livstid. De kan ikke fyre en uden at der er meget tvingende Grunde - husk paa man blive en slags Statsembudsmand siden de 95% af Industrien er Statsdrevne. Og Fagforeninger optræder altid meget beskyttende for deres Medlemmer. Og Ingeniørforeningen er jo en Fagforening og for at blive Medlem maatte jeg vise dem mit Maskinist Examensbevis og de skrev meget omhyggeligt LøbeNr. og andre Identifikationsmærker ned, Dato osv. og det var saa mit Maskiningeniørdiplom fra politeknisk Institut i København med Kongekronen paa fra Orlogsværftet. Saa det gik meget glat. Min Anbefaling fra Lærestalten for Elektroteknik var jo et andet meget vigtigt Dokument som gav mig

Doktorgraden som Elektroingenør eller saadan noget lignende. Med disse udmærkede Dokumenter og en hel bunke praktisk Erfaring saa er jeg dem altid meget overlegne. Jeg tør nok sige at de har ingen Problemer her i Fabrikken som jeg ikke kan løse. Men der er mange Problemer som AMO's hele Ingeniørstaf slet ikke har kunnet røre og mange som de har helt forkvaklet. Jeg er altsaa blevet en første Klasses Ingeniør her. Med Rang og Stand. Og naar først en Rang er fastslaaet saa kan denne ikke reduceres.

6 Dette skal jeg forklare med et andet Exempel. Vi arbejdede 8 Timer i Tegnestuen saavel som i Værkstedet da jeg kom der til AMO. Saa kom der en Ordre fra V.S.N.K. Det er Landets højeste Industriraad altsaa Landets Industriregering, at selvstændige Konstruktører skulde kun arbejde 6 Timer - saa arbejdede alle Konstruktørerne kun 6 Timer for nogle Maaneder. Men saa var der nogle kloge Hoveder som havde opdaget at AMO havde ingen selvstændigt arbejdende Ingeniører saa vi skulde igen arbejde 8 Timer. Konstruktørerne protesterede og der har været ført mange og lange Forhandlinger om dette Konfliktspørgsmaal og imidlertid arbejder vi 8 Timer igen. Vinder vi saa faar vi 2 Timer betalt med Overtid og saa for fremtiden 6 Timer... der blev saa foranstaltet en Undersøgelse af hvem disse Konstruktører ere (deres Kvalifikation). Jeg blev godkendt og anbefalet som den eneste der havde Krav paa 6 Timer. Jeg var Ingeniør-Konstruktør og det var det samme som selvstændig Konstruktør. Jeg melder mig selvfølgelig solidarisk med mine Kamarater, saa jeg arbejde videre de 8 Timer indtil den endelige Afgørelse igennem alle instanser foreligger. Taber de andre saa vil jeg rimeligvis arbejde 8 Timer tillige med dem saa de ikke skal blive kede af det og misundelige... Jeg vil snarere benytte Lejligheden til at rykke op i Rangen fra 13 Katagory til 15 dette vilde betyde vel 20 a 30% Lønforhøjelse. Dette vil ikke vække saa megen opsikt. Men jeg har ogsaa tænkt paa noget andet. Jeg kunde give mit daarlige ben som Undskyldning for at tiltræde den kortere Arbejdstid som jeg har ret til. Jeg gik derfor

til Fabrikkens Doktor og viste ham mit Ben og sagde at det var haardt for mig at staa op til mit Arbejde i 8 Timer og jeg vilde derfor gerne have Arbejdstiden reduceret til 6 Timer. Det var en ret ung Doktor den mest intelligente og sympatiske Doktor jeg har mødt og han sagde følgende. Først: at han havde ingen Ret til at træffe nogen Bestemmelse i saadant et Tilfælde men han gjorde sig stor umage med at forklare hvorledes jeg skulde forholde mig og at det vilde være en Kommision som traf en sådan afgørelse. Men, sagde han, jeg kunde jo nok reducere min arbejdstid uden at spørge nogen derom, men saa blev Lønnen jo ogsaa i samme Forhold mindre.... Han sagde at jeg kunde spørge Fabrikken om de vilde betale mig samme Løn med en kortere Arbejdstid. Hvis de ikke vilde dette saa skulde Fagforeningens kassen betale mig for de 2 Timer. Saadan er det at Soviet Systemet sørger for sine Undersaatter - saa nu kan du selv dømme om det er rigtigt eller galt.... Lægebehandlingen er gratis for samfundets arbejdende Medlemmer, Spekulanterne maa selv betale. Dette giver en Ide om de nye sociale forhold under den nye Samfundsorden. For hvert nyt arbejde som jeg laver her vinder jeg fastere Terræn. Jeg var heldig med mit første Arbejde og jeg har stadig forbedret for hver ny Opgave... Jeg fylder en Plads af min egen som ingen her kan tage fra mig som practical Inventor-Konstruktør. Jeg trænger til et Repititionskursus i Matematik da alt er glemt. Men endnu har jeg klaret den uden at komme i Vanskeligheder.

?? slut ??

A) Alupka (?) - Krim. July 27-1926

Kære broder! Jeg skriver Dig et par Linier i Hast. Jeg rejser her fra Krim om et Par Dage til Batum. Jeg har haft en meget intersant og lærerig Tur hertil. Krim er storslaaet paa Farming og er helt moderne sammenlignet med Moskva og selve russisk Fastland. Der

var varmere i Moskva end her paa Halvøen, vi kan føle Søens indflydelse allerede her..... Jeg vilde gerne have hørt fra Dig før jeg rejste Syd - saa jeg havde vidst hvordan Pulsen slaar i Amerika.....

Jeg rejser til Batum med Soviet Ruslands største Liner en 2 Skorstenet Damper ved navn Lenin. Som gaar paa Sortehavets Byer. Der er en Mand med mig ved Navn Halphin han har gaaet med mig rundt til alle Truster i Moskva i næsten et Par Uger - han har brugt hele hans Sommerferie for at promote Dit imitations Leather. Denne Halphin er Toolmaker i AMO og har været Inspektør der. Han er ikke Forretningsjøde - Han er smaalig, pertentlig saa ærlig og samvittighedsfuld saa han er bleven helt nervøs og syg over at alt ikke gaar som der skulde eller burde gaa. Jeg har talt med ham flere Gange om dit Imitations Leather.

... Det er lidt vanskeligt at finde ud af de nye Systemer her. Men nu ved vi hvordan Landet ligger og hvor det er bedst at prøve først. Vi har været hos en af hans bekendte en højtstaaende Mand i Regeringens IndustriMinisterium (Industriraad) Planlæggelsesraad, han henviste os til Garvertruster. Jeg sagde strax det var forkert det var jo vor konkurent. Det viste sig ogsaa at være rigtigt. Saa vi gik til Textiltruster - de sendte os til Maskinkonstruktionstruster de sendte os til OilclothTruster, de lo af at der skulde Maksiner til at lave det med - men de blev dog noget interesserede tilsidst.

B) Men jeg var klar over at det bedste at Du kunde faa ud af det i Regeringskredsene hvor vi bevægede os var en god livsvarig fast Plads. Vi prøvede andre Udveje, vi var i kontorene næst til Trotzky og det næste Trin vilde have været at se selve Trotzsky. Men saa gik Halphin til en af hans forhenværende Kompagnoner i Scientific InstrumentKompagni - det er dem af alle private Forretninger som jeg er tænker er mest succes-fulde her i Rusland efter Revolutionen. Det er dem der laver Millionforretning med Skosnøreringen, Snørelidsesender (?), Tegnestifter, Spænder, Knapper osv.

Halphin lagde sagen for en af de 4 Chefer (tidligere russisk amerikanske Arbejdere). Han var interesseret øjensynligt strax. Han forstod at vurdere Sagens betydning. Firmaet er jo i Forvejen inde med alle Lædergodsfabriker hvortil de to leverandører af alle slags Beslag og Fittings. Saa det er Branchekendte Folk. Jeg kunde forstaa i hvad Retning hans Tankegang den gik - og dette var at lave Dametasker, Portemonaier, Porteføljer Kufferter og al den slags bric a brac i Galanterivarer. En Branche som Du kender ganske well. Saa kunde de foruden at lave og sælge alle Metaldelene til disse Galanterivarer - selv lave læder af disse og lave større Profitter paa baade Metal og læderet.

Det er alt hvad jeg har Tid til at skrive om denne Sag.

Denne her Haphin er en meget brugbar Mand til at hjælpe Dig - han duer ikke til at hjælpe sig selv - men han er en god booster for andre naar han tror paa Sagen. Han er saa ærlig og troværdig saa det grændser til sygelighed. Du skulde skrive et godt Brev til ham Forretningsmæssigt og venskabeligt baade at takke ham for hvad han har gjort og haabe at han fremdeles vil hjælpe og at I kan nok siden finde en Forretningsmæssig basis for samarbejde. * Se side D.

Spørgsmål Nr.1 (se spørgeskema D)

Med Hensyn til Kemikalierne om de kan faas i Rusland som er det første Spørgsmaal, saa kan Du jo prøve at finde det ud fra Technical Aid N.York. Forøvrigt tænker jeg de kun kan gætte paa det. Nogen af Kemikalierne vil de jo kunne vide besked med. Du burde have sendt mig en Liste for længe siden saa kunde jeg have fundet det ud her. Du kan jo endnu sende mig

C) Materiale Liste og helst angive det Procent-vise Forhold. Deraf kan jeg skønne om det bliver større eller mindre Kvantiteter det vil dreje sig om af de forskellige Slags. Spørgsmaal Nr. 2 Textil er der næppe tvivl om at I kan faa i passende brugbare Kvaliteter. Spørgsmaal Nr. 3 det er jo sikkert et meget flydende Spørgsmaal. Maaske et hundrede Tusind Rubler (50 000 Dollars). Maaske

10,000 Dollars kan starte Virksomheden
gaaende og saa efterhaanden udvides.
De andre Spørgsmaal vil jeg overlade til Din
egen Filosofering.

Caster beans vokser jo her i Syden
(Sydrusland). Og disse Folk her i Moskov
Scientific will næppe sky Umagen med at
producere Råmaterialerne selv hvis det kan
lade sig gøre. Det er den slags Folk der er ...
De har selv lavet deres Staalovne og
Valseværker for at kunne holde deres egne
Presser gaaende. De producerer nu cold
rollere (?) materiale her i Rusland.
Raamaterialer er altid et vanskeligt
Spørgsmaal her i Rusland endnu.

August den 14. Jeg har været i Batum i en
Uge og set paa Byen og Omegnen. Jeg er
gandske alene.... Jeg er ikke skuffet her det er
en dejlig Plads og det lyder lidt overdrevent
men der er koldere her end i Moskva ialfald
her i Byen Batum der har en ganske dejlig
Solbrise hele Dagen og tilmed har det været
et skyet Slør for Solen hele Ugen. Saa der har
været rigtig komfortabelt her med Temperatur
og dejlige salte krystalklare Søbade foruden.
Masser af skønne Møer uden saa meget som
en Traad af en Badedragt - En Uendelighed af
Frugt, som gaar fra 1 cent pr. Pund og op.
Et helt Paradis i alle Ender og Kanter. Fabrik-
kerne ser ikke daarlige ud.

ingen slutning

Kopi af Morgos first letter
"Apatire (?), "KpbtM" (?) 10/XI 1926

Dear Comrade
I had writen from Semferopal (?) to you that I
intended to go to my home in Alupka - but
somehow i could not go and now I am in
Aranche (?).

I heard that on the shore of the black see - 15
kilometer west from Sebastopol there should
be an old canning factory (konserves) so this
morning I went there to look it over - and in
fact there was a coming factory there, with
the following Equipment:

An steam Boiler
an steam Engine
4 steam jacketed copper Ketles
2 ordinary copper Ketles
1 smasher or (beater)
1

every thing is in bad condition a smchehouse
(?) for fish and a hothouse for fruitdrying all
ketles need repairing. I do not know how the
steam pipes is. The boiler is small looks like
boilers in steamheated (?) hotels in Amerika.
The engins is small and some parts missing.
The building is large with round roof, which
is leaking every where and outside the house
is a large cement Water Tank. After i had
investigated everything and looked it over I
returned in the evening to Aranche.

Aranche is a long Valley running right alonge
behind the hills which are located on the right
when going down through the Valey og
Belbok. The Village Aranche is only 4
kilometer from the shea shore and is one of
the largest Villages - here they produce very
large quantities of Tomatoes, vegetables and
all kinds of fruits. They have no canning or
Konserves Factories nor any sawmill.

I gathered the farmers together and hold a
meeting and gave them a longe lecture about
cooperative Industrialism.

They had ain this place a disbanded
Cooperative so we resolved to reorganize and
open up a store or Magazine and bring the
canning factory from the seashore into
Aranche - or building a new factory and saw
mill - so as to make boxes and crates (?) for
Tomatoes and fruit etc. Here is also a good
place for cheese making and other dairy ing.
The Conserves factory at Bellbeck is an other
plant where only Tomatpuré is made when
Tomatos are cheap (only one Mensh (??)) but
the on we intend to build up in Aranche
should be a real canning and preserving
factory for different kinds og vegetables and
fruit conserves.

You se now I am at work. I organize this
cooperative and big Things is at hand.

I will write soon again
(Margo)

Morgo has since written me a long and detailed letter since this ... which I send to Ingenier Warren near Rostock and Warren answered me that he is ready to go to Krim immediately on Morgos Call.

Write to my address to AMO Factory as usual - my friends will change address to my Whereabout (?) if I have moved away from here.

I am probably going to try a cure, they have here for Tuberkuloses og Cronisk Reumatism. it is an electric heating Process which can kill all kinds of Germs - it is a kind of Pasteurization process - which get to superheat the leg to 46 Degrees Celsius.

I have seen your Machine in The Inco shop. They have started recently. They are so busy so they have no time to tell me anything about the conditions or contracts for the purchase of your Machine. They have been offered parts for Textile machine to be made in 2 Million lots. One plain part spindle they said the charge at least 10 rubles for that look to less than 50 Kopeks Worth. Next time more.

I Batum den xx august 1926
Kære Broder! Jeg sidder her i Dag og skriver i Batum uden Penge i lommen, uden Billet tilbage til Moskva. Jeg har været mig lidt for langt ud med de penge jeg havde. Jeg har købt for mange billeder af Batum. For 50 Rubler og desforuden Kort og Literatur. Men der er jo en Gruppe af Folk der i Moskva som jeg må vise hvordan Landet det ligger her, saa de kan bestemme dem for om de skal gøre det til deres Fremtidige Opholdssted. Der er ingen rigtige Postkort her. Saa det har taget mig over en Uge at finde Billederne frem fra byens Fotografer, Bog og papirhandlere, fra Posthuset, Telegrafstation, Jernbanestation ... Den 10de sendte jeg et Telegram til Moskva til en Bekendt, som tilbød mig at hjælpe mig hjem hvis jeg kørte fast. Endnu den ... intet Svar. Det er jo muligt han har Ferie nu. Jeg bad ham om 50 Rubler. Grækeren skylder mig 100 og jeg kunne have telegraferet efter dem. Men jeg ved i Øjeblikket ikke hvor han

er, hvor han opkøber Frugt Naar Tomattiden var forbi skulde han flytte fra Belbek til Baksiserai (?) paa Krim. Jeg troede jeg havde Penge nok til at komme tilbage til ham igen. Imorgen er det Lørdag - Søndag Aften gaar Damperen tilbage som jeg skulde have. Jeg har Venner nok jeg kunde faa hjælp fra, men det er jo FerieTiden saa hvor er de og jeg har ikke Penge til flere Telegrammer. Det tager 4 Nætter og Dage at komme tilbage til Krim. Baaden loss og lader i flere Havne og Anlægssteder. Imorgen tidlig forhører jeg igen i Banken. Det ser ud som Banken vil laane mig Penge til at rejse hjem for, men jeg kan ikke godt skamme mig til at forlange det. Jeg er udlænding der ikke engang kan tale Russisk (Der er en engelsktalende Mand i Banken). Jeg må prøve en anden Udvej - som jeg ogsaa hader. Jeg fandt nemlig en Landsmand her for faa Dage siden oven i købet en Vendelsbo. Hans Fader var Apotheker i Frederikshavn og de hedder Styhr. Han er gift med en intelligent russisk Dame de taler begge godt engelsk saavel som den lille Datter. Han har været her i Rusland i 15 Aar og har været svensk Konsul indtil Revolutionen. Nu er han agent for engelske Loyd og ejer en Mandarin Plantage (små Appelsiner). Han bebor og ejer et Palads med en vidunderlig Beliggenhed paa Bjergkanten ved Havet ovenover Jærnestationen (?) (Hvor den første Tunnelgennemkørsel er paa Jærnbane fra Batum mod Nord til Tiflis og Baku) og ved indgangen til den Botaniske have ca. 1 kilometer fra Batum. En meget herlig Naturkombination. Hans Hjem er det prægtigste Privathus jeg har været i. Han er meget tilfreds med det nye Soviet System. Han siger at der er ingen der har fornærmet ham hverken under Krigen eller revolutionen skønt han har været i et uroligt hjørne her. Han tror der er store muligheder for Danskere her ved Batum. Han vil være meget glad ved at hjælpe os til rette. Han kender hele Regeringen her i Republikken og er Dus med selve Presidenten af Adjaristan. Denne Mand, Hr Styhr må jeg saa desværre ulejlige med et laan paa 25 Rubler.

II Jeg talte med Hr. Styhr om din Fremtid, da jeg først var der. Han sagde en Fordvogn (?) som koster 500 Dollars i Amerika altsaa 1000 Rubler koster 3000 Rubler her og andre automobiler i samme Forhold altsaa 3 gange saa meget som i Amerika. Og her er der ikke noget der hedder Stil eller dette Aars Model. Naar en Vogn er tjensdygtig saa er den respeceteret. Men han sagde at en Immigrant kun kan indføre en Lastautomobil Toldfrit og Tolden pr Personautomobil vidste han ikke. Nogen faa hundrede Rubler? Men Aarsskatterne var ikke ublu og den var det samme enten Automobilen er stor eller lille. Af hans Palads og Ejendom betalte han 6 Rubler skat sidste aar, saa man kan ikke sige at de er meget slemme med de fine Folk. (De saakaldte Bourgeois) han sagde at de automobiler man bragte ind som Immigrant at de maatte ikke sælges af Ejeren i 1 1/2 Aar, men der var ingen der saa efter eller holdt Kontrol dermed.

Vejene omkring Batum saavelsom Gaderne er ret antagelige for Automobiltrafik der gaar baade svære og lette Trucks og busser her. Man er nærmest begrændset til Lokal trafik (?). Der er et Dalstrøg som grener sig ud i flere Retninger som næsten begrændser ens Verden her.

Den amerikanske Manganeser (?) gaar ud fra Poti den første Havn imod Nord - 3 Timers sejlads. Hvis Dine Sager sendes med en Manganeser Baad til Poti saa kan det let sendes til Batum fra Jærnbane eller Skib. Poti bliver fremhævet som en usund By, der findes en del Sumplanter der. Der har ogsaa været fortalt mig at der Sumpland ved Batum, men der er ikke saa meget som en Dam. Jeg har heller ingen Mosquitos set men der er dog en der synger om Natten ved min Seng.

Jeg fortalte Hr. Styhr om hvad jeg havde foreslaaet Dig om at Du skulde købe et Udvalg af de bedste Oilstoves (?) af forskellige Systemer til forskellige Priser hvoraf vi saa skulde efterlave det bedste. Det snappede han op øjeblikkelig og sagde at dette var en glimrende Ide, det var just hvad de trængte til. Her hvor de har mest Olie forstaar de ikke engang at bruge denne, knapt nok Primus. De bruger Trækul eller brænde.

Bagerne bruger dog Oliefyring, men alt Bagværk er meget primitivt. Vi maa bringe en rigtig Bager til Byen og Føderestaurations ogsaa.

Der er masser af dygtige Kobbersmede og Blikkenslagere her. Der er ogsaa dygtige Knivsmede og Vaabenmagere (Kunsthaandværktøj). Der er et utal af primitive Skomagere. Der smugles saa meget Læder ind her, at der blomstrer en del HjemmeIndustri paa basis af Contrabande. Der er ogsaa et lille isværk som drives ved Raaolie maaske 20 à 30 Hestekraft. Folk slaas om at faa Isen det var derved jeg opdagede hvor dette laa. I forbindelse med Isfremstillingen er der Mineralvandsfabrik og udskænkning af Mineralvand Limonade. Meget god og kold. Mælk koster her 40 Kopek - i Moskva samme (?) Smør 80 kopek. Det er meget høje Priser. Brød og Kød er normale Priser og Frugt meget Billigt. Tomater, Æggeplanter (?), Majscolber, Meloner Pærer Druer osv. Appelsinerne modnes jo senere.

III Vor Landsmand fra Frederikshavn som her er slaaet ud af hans diplomatiske Karier. Er rimeligvis ikke meget beslaaet med kontante Penge for Tiden. Han staar jo snart overfor hans AppelsinHøst, saa kommer hans Indtægter jo. Han kunde ihvertfald ikke laane mig 18 Rubler imod al slags Pant men han laante mig dog 5 Rubler og skaffede mig Kredit ved Skibskontoret for Billeten 10 1/2 Rubel, saa i aften Søndag rejser jeg tilbage til det yndige Jalta paa Krim. Hvorfra jeg saa maa spadserer til Alupka. heldigvis gaar jeg let. Jeg har næsten ikke spist for en Maaned. Jeg kan leve af det varme Vejr. Men jeg føler allrigh, jeg er hverken træt eller mæt. Jeg har 2 Rubler for Føden for 4 à 5 Dage paa Søen. Jeg maa købe mig en stor Kage Rugbrød med mig saa klarer jeg den nok. Jeg vil hellere sulte lidt end undvære denne herlige Tur. Turen er forøvrigt meget billig i sig selv... 20 Rubler fra Moskva og til Krim og 10 Rubler fra Krim til Batum. Det er en stor Skam at jeg ikke fik mit Kamera med som ligger i Oddessa eller i Nærheden (Hos en Mand i Koloni der). Jeg gjorde ingen Anstrengelser for at faa det hjem, da jeg ingen Films kunde

finde i hele Moskva for Postkort Størrelsen. Men hvis de havde haft nogen vilde Prisen have været 4,50 Rubl altsaa 4 gnage saa meget som i Amerika pr. Rulle.

Dog en Uge før jeg Rejste havde Moskvas bedste Fotografiske Forretning faaet 10 Ruller paa Lager. Rimeligvis købt fra en eller anden nyankommen Emigrant. Men det var for sent til at jeg kunde faa hold i Apparatet saa hurtigt. Jeg tænkte paa at rejse til Manden (Hehn (?)) i Oddessa, men sidst jeg hørte fra ham vilde rejse til Ekaternoklav (?), saa jeg vidste ikke hvad hans virkelige Adresse var paa dette Tidspunkt. Derfor er jeg nu gaaet glip af en Masse fine Billeder.

III Ja nu har jeg været paa Krim igen og er allerede i Odessa. Jeg har prøvet paa at finde Kamerat Hehn (?) med mit Kamera men han er flyttet til Mariapol (?) ved det Kapiske Hav. Maaske har han allerede sendt Kameraet til Moskva.

Om en Time skal jeg rejse til Toget gaaende til Moskva om 2 Dage er jeg altsaa hjemme igen. Odessa er en dejlig By og jeg vilde gerne bo her hellere end i Moskva og her er rigeligt med Beboelse, men vi var her for kort Tid til at finde af ud af om de Industrielle Forhold, saa det er alt jeg kan skrive om Odessa denne gang.

Jeg skulde hellere skrive lidt om Krim og Mulighederne i frugtforretningen.

Halpin er ikke Forretningsmand men det er en anden, hvis Navn jeg ikke husker just nu. Jeg tror Odessamanden vil være en bedre Forbindelse end "The Scientific Co." til at arbejde op Forretningen. The Scientific people kan Du bedre snakke med sidenhen naar Du selv kan snakke med paa Russisk. Disse 4 Mand - Scientific - er saa fordømt smarte saa det bliver vist ikke saa nemt at komme ind med Dem paa lige Hamle. Halpin er i Dag til Forhandling med Odessa Manden paa hans Hotel paa Tverskaja. Jeg spurgte dem om paa hvad Betingelser de vil hjælpe Dig at Promote den Sag paa. Jeg faar nok en eller anden Besked i Morgen Mandag, naar jeg kommer til arbejde.

Halpin blev dog antaget igen i AMO en Uges tid efter vor Hjemkomst.

V I Dag Søndag d. 19 September havde vi et Møde hvor jeg fremlagde mit materiale fra Batum. Der var kun 5 Mand til stede paa grund af Regnvejr ellers havde der kommet 10. Det blev vedtaget at vi skulde arbejde ved fuld Kraft paa Batum Planen men ikke at forhaste os med at slaa os ned der men at tage vor Tid til at lave gode Forberedelser. En Russer i vor Forsamling den eneste som ikke taler engelsk har en Ven i Amerika hos Ford som gerne vil her over (han har 30 Tusind Dollars) han er Carpenter. Saasnart jeg kan faa hans Adress skal jeg sende den til Dig saa I kan korrespondere og maaske rejse sammen.

Han skal sætte hans Penge i Batum. Det er ogsaa muligt at Du kan staa dig ved at rejse til Batum. Der er god Skibsforbindelse mellem Odessa og Batum.

Ja jeg gør ikke Forsøg paa at gyde Dig koldt Vand i Blodet. Jeg vil kun at Du skal tænke Dig om - for at se om der skulde være andre Udveje der kunde være bedre og det for expl at prøve west eller sydstatene. Men nu ved Du altsaa at der er eller kan skabes Muligheder for at Du kan komme her ind til Rusland. Enten her til Moskva eller Odessa Krim (Sebastopol Havn) eller Batum.

Hvis du havde holdt mig a jour med dine Følelser og økonomiske Omstændigheder saa kunde jeg nu have givet Dig en bestemt Plan og sagt Dig hvad Du skulde gøre. Nu maa Du selv vælge eller skrive hvad Du tænker.

Gross'es Groups Artell her i Moskva som sendte en Mand til Amerika som skulde se Dig. Dem har jeg ikke hørt noget til i lang Tid. De opfordrer mig en Gang imellem til at blive Medlem, men jeg har bedre Planer.

VI Mandag d. 20 September.

Jeg skal give en lille Beretning om Krim. Jeg rejste direkte fra Moskva til Sebastopol det yderste hjørne imod Sydvest og tog et Par Stationer tilbage med et lokalt Tog og vi fandt snart min Græske Ven Margo og vi blev hos ham i Belbek nogle faa Dage. Han sendte Frugt, men mest Tomater derfra og han tjente godt med penge. Hans Tomatsæson var ved at blive forbi og han skulde derfor flytte til Alma (Æble paa Tyrkisk). Alma er altsaa Æbledalen men paa den modsatte side af den

gamle berømte historiske Plads Baksi-Sarai. Der besøgte jeg ham da vi kom tilbage der havde de fuldt op at gøre med at afstive Frugttræerne saa grenene ikke skulde brække af Vægten af Frugterne.

Han havde købt Frugten fra 20 Hektares Have for 4,000 Rubler og der var Frugt der for 40 til 50 Tusind Rubler, men Plukningen, Forsendelsen, Pakningen (Kasser osv.) koster ca. 10 Tusind, men aligevel kan der blive en ordentlig Fortjeneste i løbet af et Par Maaneder.

Jeg boede hos hans Kone i Alupka et Par Dage hver gang jeg passerede forbi frem og Tilbage til Batum. Jalta er det mondæneste Badested paa Krim, næst kommer Alupka. Jeg har set næsten hele Krim, den eneste Plads jeg ikke har set af nogen Betydning er Ker.h paa det sydvestlige hjørne skønt jeg har været i Havnen 2 Gange men det var midt paa Nætterne. Paa Krim er der kun lidt Industri og Haandværk. Men meget Landbrug, Frugtavl, Badevæsen og Sanatorier.

Hvis du har Lyst, kunde Du gaa i en Artelt sammen med Margo og skyde nogen Arbejdskapital for Expl 5000 Rubler og naar I begynder først paa Sæsonen næste Aar, saa er der næppe Tvivl om at Du kunde tjene 50 Tusind Rubler i en Sæson der var varer godt et halvt Aar.

Dette vilde være en behagelig Beskæftigelse og det kræver ikke at Du skal kunne Sproget, Du er jo vant til at haandtere Italienere, Polakker og Portugisere som ikke har kunnet tale engelsk og holde dem i arbejde. Og Transporteringen, Plukningen og Pakningen er enkle Operationer. Du skulde have en Automobiltruck for at levere Frugten paa Stationerne og der skulde arrangeres et primitivt Savskæreri for at lave Pakkasserne selv. Kasserne koster Margo alt for meget. De koster mere end frugten og til Tider kunde de ikke faa Kasser og saa kan de heller ikke sende Frugt.

Aviserne siger at i Aar spildes der for 15 Milioner Rubler Frugt i Syden fordi der ikke er Folk nok til at expedere dem og ingen Tørrerier eller Konservesfabrikker. Saa Du kan se der er nok at rive i foreløbig. Hvis jeg var i Dit Sted vilde jeg begynde ved Margo

den første Sommer. Selv om jeg ikke skulde tjene mere end det Halve af hvad jeg har malet op (?). Og paa den samme Tid vilde jeg forberede Cidermaking (?) Frugttørring, Caning (?) og anden Preservering samt Grapejuice og andre Frugtsafter. Margo er en meget forligelig og easy going Mand og altfor omgængelig han er som en rigtig sindig Jyde. Forretningen passer derfor sig selv altfor meget til Skade for Fortjenesten. Det vilde være godt for ham at have en Partner som vilde se efter arbejdet og samtidig putte ind lidt Driftskapital.

VII Margo har jo dreven meget stor Forretning med de 400 Rubler jeg startede ham af med. Det er storslaaet at se at han allerede kan sende frugt i Vognladningsvis til Moskeven Vognladning Æbler koster 800 Rubler i Fragt til Moskva fra Krim.

.....

Margo taler jo 5 Sprog og forstaar otte. Paa Krim tales der mange Sprog. Foruden Russisk (Hovedsproget) taler Tartarerne Tyrkisk en del Armeniere, Grækere, Italienere, Bulgarer, Tyskere og Jøder.

Dette er maaske Tilstrækkeligt Belysning af FrugtforretningsMulighederne. Hvis Du er interesseret i denne Branche kan Du jo rette dine Spørgsmaal til mig...Margo vil jo gerne have mig med sig og jeg vil ogsaa gerne. Men jeg maa have lidt Tid til at afvikle mine sociale moralske og økonomiske Forpligtelser her i Moskva og samtidig faa et bedre Fodfæste her i Landet. Margo vil saa have mig som en Teknisk Medarbejder - mens han altsaa selv varetager Handelen. Dette vilde være meget interessant. Jeg haaber ogsaa at Margo vil være vor Medarbejder i Batum Projectet.

For tiden er der jo to danske delegerede hos mig her i Moskva hvoraf den ene er Tysk Undersaat og den anden russisk men begge taler godt dansk. Kom fra Helsingør. Mens jeg var borte havde de faaet Tilbud om en Gaard paa 80 Hectarer, men desværre for langt fra Jærnbstationen, 55 Killometer borte fra Moskva mod Syd. Gaarden drives nu af Textiltrøsten og det siges at de har spenderet 200 Tusind Rubler paa Opbyggelsen af Gaarden. Der er gode nye og

store Ladebygninger og Udhuse samt elektrisk Lys og Kraft og en Melkværn Smede og Karetmager, Værksteder Garneribolig (?) og 250 gode Æbletræer - en forholdsvis god Hovedbygning. Jorden er god. Agronom og Statsraad Kofod var ude paa Gaarden og lave Rapport til den danske Regering for at faa lidt Hjælp til dennes komplettering. De var en god Fordson traktor en halv snes Heste og 20 Køer og en forholdsvis god Avl og Afgrøde. Korn, kartofler, Gulerødder og andre Rodfrugter og alt forbliver paa Gaarden, Maskiner og alt. Intet skal Udbetales. Kun ønsker det russiske Landbrugsministerium at beholde Køerne til andre Gaarde og saa skulde danskerne bringe Køer her over og nogle andre Avlsdyr for fremavl. Det var jo ogsaa det mindste man kunde gøre for at faa en saadan Bedrift.

VIII Men Hr Statsraaden er et gammelt Kohovede. Han skrev hans Rapport saa ubehændigt at det kom til at se ud som om Jorden var meget daarlig. Og saa blev Ansøgningen afslaaet. Nu har jeg størst Lyst til at lave Skandale med den gamle Idiot. For expl ved at tage prøver af Jorden og sende den til Statslaboratoriet i København saa det kan blive konstateret at han modarbejder danskernes Interesser her i Rusland. For Tiden er Gaarden endnu ikke Tabt. Westphal som delegeret for de danske Landmænd havde forsømt at medbringe Fuldmagter fra Karlene der hjemme saa der maatte skrives hjem og arrangeres for saadanne dem har han ventet paa i nogle dage. Og naar de kommer skal vi prøve om ikke Autoriteterne her vil lade os beholde Køerne paa Gaarden. Idetmindste for et Aar. I saa Tilfælde maa vi ikke betænke os paa at overtage Gaarden. Det gælder bare om at faa en Begyndelse gjort. ... Nu skal jeg op at lave Vrøvl i det danske Gesandtskab. Jeg ved ikke rigtig hvordan jeg skal gribe Sagen an. Der er ingen Tvivl om at Gesandten Hr. Schou er godt stemt for at hjælpe os. Men den gamle Ræv Hr Kofod han er misundelig paa mig fordi jeg kan faa Gaarden til danske landbrugsarbejdere og han kan ikke faa noget til de danske Kapitalister. Gaarden skal overtages til den ..te October og sagen skulde have været afgjort til 15

September. Nu venter vi Air Mail fra Danmark hver Time saa vi kan træffe en Afslutning.

Jeg har jo kun været hjemme godt en Uge og der har derfor ikke været Tid til at appellere til Dig for Hjælp og det er nok heller ikke nødvendigt.

Som Du ser der er 4 HovedProjekter at tage sigte paa:

- 1 Der er den danske Landbrugskoloni.
- 2 der er Imitationslæderet enten i Moskva (Scientific Instrument Co) eller Odessa eller Batum
- 3 Frugtforretningen paa Krim
- 4 Industriudviklingen i Batum.

Derforuden er der saa mange andre Ting naar først Du var her. Nu maa Du tænke over Sagerne og skrive snarest muligt og skriv saa udførligt at jeg kan forstaa hvad Du mener. Og lad mig vide hvorledes Karl har det. Det er der nemlig ingen af os der forstaar endnu hverken her eller i Danmark.

Jeg har altsaa haft 2 Mdrs Ferie i dette Aar med fuld Løn. Turen Syd paa kostede alt i alt maaske 400 Rubler. Men da jeg tjener 200 godt om Maaneden saa balancerede det jo ca. Jeg skulde ganske vist hellere have blevet hjemme og spenderet Pengene og Tiden paa at reparere og pynte op mit Hus. Saa havde dette været færdigt. Men nu skal jeg først til at tage fat og skal skynde mig at faa lidt Jærnbetonarbejde lavet før Vinterfrosten kommer - ellers haster det ikke saa meget da Huset er beboeligt som det er, men jeg ønsker at lave forskellige Forbedringer og det er spoleret af autoriteterne og det historiske Museum. Og jeg kan fat saasnart jeg har Materialerne.

IX Jeg har jo spenderet en Del Penge paa den danske Kolonisering saa jeg staar paa bar bund i Pengekisten og har nogle faa mindre Rublers gæld Klatter ved siden af men saa har jeg jo et Hus (Slot) gældfrit saa jeg er ikke helt forskrækket. Jeg faar nok Balance til Nytaar saadan at jeg kan begynde at hjælpe Jens og at se til min gamle Gæld foruden at jeg kan fremme mine Private interesser. Mit 50indsTyvende Aar tegner til at blive det bedste jeg har oplevet. Maaske man faar nykker og gaar paa Frierfødde. Ja hvem ved

hvor Tosset man kan blive naar man gaar i Banrdommen. Der er saa mange dejlige Jødepiger her.

Den anden Oktober.

Jeg modtog Dit Brev for faa Dage siden, som jeg har ventet længe efter. Det var godt at Du sendte Listen af Kemikalierne nu skal Halpin prøve om han kan finde dem her. Han havde Brev for et par Dage siden fra Odessa. Manden der er meget opsat. Nu giver jeg ham saa saa meget Svar som jeg kan paa Spørgsmaalene. Imorgen skal jeg tage over til Gros'es Shop om jeg kan træffe Simoff og finde ud af dine Ting. Desværre skrev du ike noget om hvad Kontract Du har med ham om det er Lejekontract eller hvordan. Nu skal jeg altsaa spørge ham. Igaar løb jeg tilfældigvis over den tredie Partner Saks og arrangerede en træffetid for imorgen. Jeg var ikke paa Arbejde i gaar. Jeg fik Gubernia Ingeniørens Tilladelse til at overtage mit Hus saa nu skal jeg kun have den endelige Kontrakt med AMO. Saa haaber jeg at jeg kan flytte ind i Huset den kommende Uge. Mine Gæster fra Danmark border jo allerede og har været der næsten 3 Maaneder.

Jeg er ved at blive misfornøjet med den ene Mand Tyskeren Westphal han har ikke svaret til Forventningerne. Han er lidt for Barnagtig. Han havde ingen Fuldmagter bragt med sig og han har ikke skaffet dem tilveje endnu i de 3 Maaneder han har været her. Vi har som sagt ventet paa dem hver Dag indtil Gaarden nu er helt Tabt. Autoriteterne herer ganske flinke de vil endnu anwise os flere Landbrug, men nu maa vi først have formaliteterne i Orden. Saa vi ikke holder dem for Nar oftere. Naar vi ikke fik denne Gang saa var det baade Kofods og Westphals Skyld.

Med Hensyn til Is og Ice Cream, Ja saa antager jeg nok at der er naturlig Is til købs i alle russiske Byer saa langt syd som til Odessa, og maaske ogsaa paa Krim hvor den maaske bliver sejlet til om sommeren fra nordlige Steder. Ihvert Tilfælde kan Isen købes i Byerne omkring Moskva. Ja jeg ser af Dit Brev at Kariusses maaske ikke er utilbøjelige til at rejse til Rusland. Ja jeg vilde jo gerne have Jer her over allesammen og Jens med, men vi ere jo alle lidt gamle til at

lære et nyt sprog - det tager jo Tid, lad os sige 5 aar.

Mens Børnene vel sagtens kan lære det nogenlunde paa et Aarstid.

X Den 10 December 1926

Kære Familie i Amerika

Dette Brev er forsinket meget af flere Grunde. Jeg har haft meget travlt, og jeg har ikke vidst hvad Grund jeg havde under Fødderne. Da alt var i Orden om mit gamle Hus og Kontrakten skulde underskrives saa turde Direktøren fra AMO ikke underskrive denne - da Direktør Kolodillin som gav mig Huset han forlod AMO for et Par Maaneder siden og Forretningsføreren som nu er øverste Mand han har været imod det hele Tiden og det er grunden til at det har gaaet saa langsomt. Saa det har været en hel kappestrid imellem ham og mig paa regulær Sportsmandsmaner. Han har nemlig fordømt Huset til nedrivning. Derfor er jeg blevet hans Rival. Det gaar altsaa hans Ære for nær at Huset skal reddes.

Han arrangerer at der skulde en Gade igennem Huset, men Gubernis (?) Ingeniøren hjalp saa mig og Moskvas Byraad vedtog saa at flytte en Bulevard som er en engelsk mile lang for at redde det gamle Slot for mig. Ribbins sidste Skaktræk var nu at sende Kontrakten til Automobiltrusten til Underskrivning og saa skrev han at de kulde ikke underskrive fordi Huset var ikke til at reparere. Imorgen gaar jeg til Automobiltrustens Direktør og forklarer ham Sagen og saa faar jeg nok Huset aligevel engang. Men nu fægter jeg kun for Sportens Skyld - da jeg godt kan undvære Huset nu - idet jeg gør regning paa at rejse til Krim i løbet af kort Tid.

Comrade Margo skrev for kort Tid siden at han havde organiseret Frugtavlerne i en Dal som ligger mellem Belbæk og Alma - det skulde derfor saavidt jeg husker saa være i Linie med Baksi-Serai - de har købt en Kanning (?) Fabrik nærvæd og flytter til midten af Dalen som har en 6 a 7 Landsbyer (store) der skal anlægges et orimitivt Savværk først for Pakkasser. Saa skal der laves hønseri i stor Stil som i Petaluma Dalen i Kalifornia. I

det hele taget skal Dalen nok udvikles efter Kalifornisk Mønster og Alma som løber langs igennem Dalen ud til Sorethavet (som kun er 4 a 5 Kilometer fra Midtpunktet) den skal ledes ud til Siden og udnyttes kulturelt til Irrigation af Frugthaverne og Tomaterne osv. Eventuelt kan der produceres hydroelektricitet. Ja det er jo kun begyndelsen der kan aabne op for en storslaaet udvikling. Jeg svarede ham strax at han kunde telegrafere eller skrive efter mig og jeg ville komme omgaaende. Det er et meget interessant Foretagende hvis dette kan gennemføres efter hans Planer. Margo er en stabil Fyr saa det kommer nok til Udførelse. Han skrev han kom snart her til Moskva at købe Tomatstokke for udsaaning for 100,000 Rubler pa Kredit fra Tømmertrusten. Pladsen er ogsaa god for Mejeridrift. Der er en ledig Cementfabrik nærvæd som har en 200 KK (HP) Diesel Motor. Jeg haaber at vi ogsaa kan starte den op i vort Foretagende. Det er altsammen paa Vejen til Batum. Jeg vedlægger et Billede af Cementfabrikens Power House som var i min russiske Avis for et Par dage siden.

Omstaaende ser I en prøve af Margo's Tyrkiske Skrift - det er ogsaa Tartarernes Sprog - det ligner jo meget Skotland (?) og det er ogsaa en kortere Skrivemaade end vort latinske system. Nu venter jeg at høre fra Margo hver Dag, men jeg tager dog Huset her i Moskva hvis jeg kan faa det - det er altid rart at have et Stoppested her i Moskva naar vi skal her for Forretninger. Kamerat Warren fra Siberien var her paa gennemrejse til Syden og han er med paa at rejse til Margo. Jeg kan jo nemt faa en halv snes gode engelsktalende Folk her fra Moskva som vil gaa syd paa strax. Vi havde det meget koldt her i Gaar og er det ogsaa i Dag maaske slet ikke det bliver koldere i hele Vinteren. Vi havde mildt Efteraarsvejr til den 2. December. I saadan et Vejr er det ...at faa Folk til at skrive under paa at gaa til Krim - hvor Folk maaske bader endnu.

Løvrigt er Batum vistnok ikke længere syd paa end New York. Men Klimaet er jo vidt forskelligt. Palmerne voxer jo ikke vildt paa N.Y's gader. Nu vil jeg slutte det Brev for om I nu lige kan faa det til Julen. Jeg sender det derfor med Luftpost over Europa det kan maaske fremskynde det et par Dage. Skriv nu allesammen saa snart som muligt, saa jeg ved hvad I føler om Fremtidsudsigterne. Hils Hansemanerne.. og Hillebrandt at jeg har det omtalte Dokument 2'den Prioritet for Huguenot.. Park Huset i Kuzbas (?) Pakhuset . Jeg fandt det mens jeg var i Sibirien. Jeg kan ikke faa Dokumentet før jeg faar Huset saa jeg kan faa mine Sager ud af Pakhuset. Men jeg skal sende et K... (?) Claim or Satisfaction Paper om et Par Dage. De bedste Hilsener til jer alle fra Peder og et godt Nytaar.

Moskva 68 "AMO" , March 25-1927

Kære Broder!

Jeg modtog dit Brev i Gaar og blev meget glad for at høre fra jer i Amerika. Jeg havde længe haabet paa at de skulde komme et Livstegn saa jeg kunde vide hvordan Pulsen slaar. Nu er jeg med igen. Vi har jo indtryk af at Amerika er ikke særlig godt. Da mange af Kuzbas Medlemmerne ikke er fornøjede ... kommer til Amerika. Vi syntes .. det daarligt i mange Retninger i Kuzbas...tilbage til Amerika.... de er... dem tilbage til Siberien. Jeg har for Tiden et par Gæster fra Sibirien, den ene er den gamle Camard Warren - som hjalp mig lidt med Penge da jeg tog til Danmark. Han forlod Kuzbas for 4 a 5 Maaneder siden. og Moskva... og til Syden... Donitz Kaukasus og Krim. Han vil gerne slaa sig ned i Syden. Han er særlig interesseret i Tyrkistan, men der har han ikke været.....

Jeg skal reparere paa Huset som jeg nu faar i løbet af kort Tid. Formaliteterne har jo nu staaet paa i et Aar. Min Sagfører sagde i Gaar at alt var i orden til Underskrift og at man giver mig Huset for 10 Aar for at reparere

det.. som jeg har to Aar til at udføre. Jeg har ikke selv flyttet ind i Huset, men mine Gæster fra baade Sibirien og Danmark bor i det, saa jeg har en del nytte af dette.

Med Warren (som er 73 Aar gammel) følger en amerikansk Støberimand som har en ung sibirisk Kone. Hans navn er Delmore - han er meget flink og søger at faa arbejde her i AMO. Han er helt uden Penge men kunde have faaet Arbejdsløshedsunderstøttelse. Men paa grund af deres omstrejfen havde de forsømt at holde deres Fagforeningsbog i Orden, saa de var automatisk udgaaede af Unionen..... formaliteter for at faa lov at bo i Moskva som jo er meget overfyldt.

Warren har et tusinde Rubler som han vil bruge til at starte op et eller andet - antagelig bliver det først for Frugtforretningen paa Krim. Dernæst vil han søge at bringe en af hans gode Venner som ogsaa var i Sibirien (Hopkinson) - en meget stabil Mand. Han var Lumber (?) Camp Man and San ,... will specialise... De rejste tilbage for at studere Hønseri i Californien og er nu paa en experimental Station i Washington, de ønsker at komme her til. ... jeg skal bede dem stoppe i New York og bo hos dig i nogle Dage. Det gælder jo om at Du kan tale med Folk som har været her - saa Du kan faa korrekte informationer om Forholdene. Jeg kan jo eventuelt se for lyserødt paa Tingene... Hønseri vil sikkert være en god Industri paa Krim - hvor man har et ideelt Klima... og har Forbrugerne der i alle de mange Sommergæster, Turister, Kursteder og Sanatorier.

Margo Tyrk-grækeren som jeg har skrevet om der startede Frugtforretningen i Fjor var hos mig i Aftes, han har nu afsluttet Kontrakten om næste Aars Frugtforretninger som angaar flere hundrede Tusinde af Rubler. Jeg er ikke fornøjet med hans Optræden. Han har betalt de sidste 600 Rubler tilbage som jeg hæftede for, men han har behandlet sin Partner i Krim meget tarveligt. Saa jeg holder mig lidt tilbage og min Værelseskammerat Mike Jurkavion (?) som laante ham 400 Rubler paa min Kaution han gaar nu til Krim næste Uge om starter Frugtforretning sammen med Warren og en eller to af Margos Partnere -

hver af dem har 1000 Rubler. Margo startede i fjor med ingenting. Men Margo faar Concurrence nu.

II

Hvis mit gamle Hus skulde blive mig afslaaet i sidste Øjeblik saa gaar jeg jo nok ogsaa ind til Krimforretningen - altsaa i Frugt denne Sommer. Der er ingen Tvivl om, at Margo fisker efter at faa mig over til hans Side - men jeg forholder mig kølig..... Der er ingen der ved hvor meget han tjente, men der er ingen Tvivl om at han kunde have tjent 30.000 Rubler. Men hans to Partnere har han knappet (?) af med ca. 1000 Rubler til hver. Det er det rene Snyderi - jeg kan ikke forstaa at de ikke slaar ham for Panden, der fortjener han. Men hans Partnere er for skikkelige Mennesker.... Vi andre er lykkelig at vi slap ud af hans Klør i Tide uden at tabe noget da han er saadan en Kæltring.

Men nu gaar Mike med ham til Krim og spiller lidt Komædie med ham, saa han lærer hele Forretningen og bliver bekendt med alle hans Forbindelser ... og saa telegraferer han efter Warren og saa begynder de at konkurrere med Margo. Det er den Maade vi tager Hævn over Margos Kæltringestreger.

....

I Kertz (Kertj/Kerch/Kerc) det sydøstlige hjørne hvor jern og Staalværkerne ... de har været tillagt 45 Millioner Rubler til Nyudvidelser for dette Aar - men det er et godt stykke Vej fra det sydvestlige Hjørne hvor vi kommer.

Det ville være en god Anledning til at bygge et stort Svineslagteri i centret af Krim og udvikle Svineavl paa Krim - Man dyrker jo Mais og alt andet Svinefoder i stor Stil.

Jeg haaber du har alle Tegningerne for Svifts (?) nye Slagteri - med alle dens Biprodukter. Der har været sendt adskillige danske Slagtermestre herover til at lære dem danske slagterimetoder (Andelsslagterier). Du skulde anskaffe dig et Par af de bedste amerikanske Bøger om Slagterier og Pedking (?)

Industrier, da der nu er bleven en slags Export in Building such a plant to helt to round up goin experience and knowledge. It was very good that you sent this Samples og Textile-

leather. I hope they vil come soon. This Man from Odessa have pressed us lathely for a snowe in this Business and the same has Scientific Comp. done. And I suppose the Scientific people meant Business now. The Government has taken over this (?) Million Ruble plant in Karkou (?) lately - I do not know whether the went stuck or if so they were (?) not finish it for lack of necessary Kapital. But they probably made a lot of Money on it what ever way it was. So you see they have Time to attend to some thing else. But Halpin seems to be more interested in the Odessa girls since he prefere to deal with the Odessa Jenes (?)

Halpin is very anxious to join to DN=KO
Ja IN KO har jo haft en hel Del
Børnesygdomme og Vanskeligheder - baade finansielle og Uforligeligheder. Men alle Forretninger (Arteller) som har begyndt her har haft store Vanskeligheder i begyndelsen. Om 2 Ugers Tid venter de forstærkning fra Amerika, en Gruppe paa en 8 Mand vil komme derned... De faa Mænd der er kommet fra Amerika har holdt Modet oppe ret godt. Denne her Delmore han er meget opsat paa at gaa sammen med dem og bygger op paa et Jernstøberi.

III

For 2 a 3 Maaneder siden blev jeg pidsket til at melde mig ind som Medlem af INKO. Somaf (?) kom til mig og forklarede situationen.
Der var nemlig 2 Mænd her , Sacks (?) og Gross som begge havde arbejdet her i AMO. Gross som tool maker and Sachs som assembler. De var begge Jøder og en slags War-mechanDiks (?) - begge to meget smarte og fulde af Tricks saa de prøvede paa at sætte Semoff (?) ud af Artellen og paa den Maade erobre hele Sesmoffs (?) Arbejde - Maskiner - Værksted - Mænd og det hele. Stemmerne stod lige saa det var ikke godt at vide hvem der skulde løbe af med Sejren. Saa reddede Semoff situationen ved at tage mig ind som Medlem paa Basis af det Indskud af Maskiner saa kunde jeg havde fuld Stemmerettighed her strax. Og min stemme gjorde saa Udslaget.

Med alt hvad jeg kender til Semof og hans arbejde saa ser jeg ikke at han har gjort noget galt saa jeg har al god grund til at bakke ham op.

Og de andre 2 er i Virkeligheden 3 Skunks (?) de vare nogen meget Tarvelige Fyre - ialfald viste sige af være. Resten af Folkene synes at være ganske forligelige.

(INKO er paa den anden side af Moskva)

.....

Det værste er jo Beboelseforholdene nogle af Kammeraterne bor oppe i et Hjørne af Værkstedet som det kunde være et Hønsehus der er lavet over en Svinesti. Men de er endda fornøjede.

.....

Jeg byggede jo engang en AutomatMaskine for S.S. White efter deres Tegninger og da den var færdig kunde jeg se, at den kunde have været reduceret til en Tiendedel af Størrelsen.

III

For kort Tid siden hilste jeg paa Hr. Lange. Jeg havde ikke set ham i 2 a 3 Maaneder - saa han troede maaske at jeg var vred paa ham - saa han forsikrede mig saa ovenud at jeg var hans Ven osv. -

Tilside fortalte han mig at han havde været i Turkestan i 7 Aar før Krigsperioden og han havde da undfanget Ideen til en dansk Kolonisering dersteds, han havde samlet Materiale og Statistik over dansk Befolkningsforøgelse og Udvandring osv. - derefter havde han henvendt sig til Guvernøren for Tyrkestan. Det var saa stor en Mand dengang saa de skulde jo kravle paa Maven for ham. Lange havde jo forelagt sin plan og bedt ham om hans Sympati og hjælp. Guvernøren viste sig at være interesseret i en Dansk Kolonisering til Tyrkestan. Lange spurgte ham saa hvormange han maatte bringe ... i Begyndelsen som et experiment. Saa Guvernøren sagde at han maatte ikke bringe ind ret mange uden videre. For hvis det skulde være mange saa skulde Guvernøren først rejse til St. Petersburg.

....Guvernøren svarede saa at han gerne maatte bringe 10 Tusinde danskere for en lille Prøve - hvis Lange der have flere saa maatte de spørge ad i Petersborg. Saa kom

Krigen og Revolutionen og der blev derfor ikke begyndt paa denne Plan.

Lange rejste hjem til Danmark. Men Lange er en gammel socialist og han var den første Mand fra alle Nationer til at rejse til Rusland efter Revolutionen og aabne op Forhandlinger om Anerkendelse imellem Danmark og Rusland og havde Succes dermed og nu repræsenterer han jo den danske Industri - mens den gamle Kofod repræsenterede Landbruget.

Men Kofod hørte til den kontrarevolutionære Klasse saa han hørte ikke rigtig hjemme her i det nye system men han har jo levet i Rusland i 40 af hans 70 Aar. Saa jeg hørte for ikke længe siden fra Danmark at han skulde kaldes hjem. Og jeg var bange for at Lange ogsaa skulde kaldes hjem - da de jo har faaet et slags Konservativt Regimente i Danmark med Vendelboen Madsen Mygdal i Spidsen. Den gamle Madsen Mygdal var jo en af de oprindelige Venstrefolk i Danmark og af Jens Klausens Venner.

Da jeg var hjemme vilde Martin Klausen have rejst med mig til den unge Madsen Mygdal som nu er Regeringshovedet for at interessere ham for mine Ruslandskoloniseringsplaner. Da den gamle Kofod skulde hjemkaldes var Lange vist ogsaa bange for at jeg stod bag ved og luskede eller maaske skulde have Kofods Plads. Maaske var Lange bange for hans Egen Plads og derfor kom alle de mange forsikringer om at jeg var hans Ven.

Kofod har jo altid modarbejdet mine Planer selv om han fremstilles at ville hjælpe mig. Men jeg kunde altid finde ud fra Ministeriet derhjemme hvordan han arbejdede imod. Og selv om Lange ikke arbejdede imod direkte, saa tror jeg heller ikke han arbejdede til at hjælpe os, han er for doven og bryder sig ikke om andet end Pigeboern. Han er musikalsk og kunstnerisk og er den gamle kammersanger Langes Søn - det er vistnok derfor at man giver ham saadant et Ben at gnave. Skønt Ingeniør af en eller anden Slags saa har han dog ingen Teknisk interesse. De har vel anbragt ham her vel nok fordi de tænkte at Bolshevikkerne skulde æde ham. Saa for ikke længe Siden var Lange sammen med Regeringshoveder i Moskva og

Udenrigsministeren her Chicherin (?) kaldte ham tilside og spurgte ham hvad han gjorde ved sine danske Koloniseringsplaner i Turkestan - hvorfor han ikke gik fremad. Lange var meget forbavset over hvor Chicherin han vidste dette fra.

V

Lange spurgte ham saa hvorfra han vidste besked med denne gamle Plan. Chicherin svarede ham saa - Vore fjender kender vi alle, vi ved hvor de er og hvad de bestiller og alt andet om dem - men vore venner kender vi ogsaa, og ved hvad de bestiller - Men hvorfor bringer De ikke danskerne ind til Tyrkestan - for nu er Tyrkestan aaben til Dem, sagde Chicherin til Lange.

Efter at Lange havde fortalt dette siger han. - Jeg har nu set paa Deres arbejde, jeg har set Dem døje med deres planer som De bedst kunde og jeg vil ikke tage denne Tyrkestan Plan op uden at De er med i den. - Jeg kan ikke gøre det selv i den stilling jeg har, sagde han, men jeg kan hjælpe Dem og vi kan gøre det tilsammen.

Og igen forsikrede han mig at jeg var hans Ven. Vi talte saa om hvordan vi kunne rejse finanser eller rettere jeg stillede ham spørgsmaal om dette - men han havde ingen Planer eller Udsigter at fremføre.

Men han sagde at jeg kunde rejse en Orkan i Danmark som De ikke kan - for hvem er Hvarre siger han, i Danmark er der ingen der kender Hvarre - Men Lange ved de hvem er. Og det har han jo Ret i.

Lange er jo flere Tusind gange saa godt et navn som Hvarre. Nu har jeg været hos ham flere gange og han ved endnu ikke hvorledes vi skal gribe Sagen an. Og han er søvning eller sover hvergang jeg kommer til ham. Saa har han næsten glemt det igen.

....

Der er jo ingen af dem [Kofod og Lange] der gør noget for at fremme Forbindelserne imellem Danmark og Rusland og jeg har ialfald prøvet paa at gøre noget - Saa han var vist bange for at jeg skulde komme paa Toppen. Men selv om Hr. Lange skulde glemme Turkestan saa glemmer jeg ikke dette vidunderlige Land. Det var jo som sagt min

Plan at have rejst til Tyrkestan næste Sommer Ferie.

Tyrkestan er 2 Milioner □ Kilometer og Danmark er 44 Tusen □ Kilometer. Turkestan er paa størrelse med Østrig Ungarn + Tyskland + Frankrig + og Italien tilsammen og har kun 10 Millioner Indbyggere "primitive Mennesker" - og Klima meget tilfælles med disse Lande altsaa varmere end Danmark og noget af T er meget varmt om Sommeren men det har den ulempe at de ogsaa faar nogen Kulde om Vinteren, saa de kan ikke dyrke Tropiske planter paa grund af Frostvejr de har en gang imellem.

Der kommer en masse Vandstrømme fra de høje Bjergkæder Himalaya som udnyttes nu stor Udstrækning for Irrigationen (?) om 4 Aar har de lige haft saa meget irigeret (?) Land som er udført de sidste faa Aar som hele United states har efter 50 Aars uafbrudt Irrigations foranstaltninger. De vil snart have 3 Milioner Hektares Irigated Land.

Disse primitive Mennesker i disse Egne som ikke kender en Plan de bare harver Hveden ned, de kender ikke stort til at udnytte disse store KulturMuligheder som findes i Irrigerin.. Distrikter. Man dyrker jo Ris og Bomuld, Ricinus Olie og Sorgtum (?) Sukker og mange andre Ting.

Der ville være store Muligheder for Danskere baade for Industri og Landbrug.

Den Tyrkestantiske Frugt er uden Sammenligning Meloner fra Turkestan er den lifligste Frugt og ikke et Græskar. Den gamle Warren er en Irrigationsexpert og stammer fra de ældste Irrigationsdistrikter i Californien - Han mener at han kan skaffe amerikanske specialister fra disse distrikter som forstaar at udnytte disse forhold og kunne lære danskere at producere disse sydlige Irrigationeskulturer. Jeg har ogsaa fortalt dette til Lange - men han er ikke med mere, har jeg indtrykket af, jeg er ved at tro at han har prøvet at bluffe mig med en slags Valgflæsk. Eller ogsaa ved han ikke hvorledes Madposen skal skæres.

IV

Men vi blev enige om at jeg skulde fortsætte mit arbejde med først at skaffe en dansk

Koloni til Moskva Gabernia (?) som en Begyndelse saa vi faar aabnet Døren til Rusland.. som kan anbefale Landet til Vennerne derhjemme saa vi kan faa Svikmøllen gaaende.

Naar jeg først har faaet en gruppe til Moskva saa bliver næste Skridt til Krim, det tredje til Batum (Kaukas), og det fjerde bliver saa Tyrkestan, det femte eventuelt Sibirien. Der paa begyndes nu en ny jernbane fra T til Sibirien altsaa Sydsibirien (Semipalatinsk) (?) som ogsaa er en meget dejlig Egn og det Hjørne er ogsaa fyldt af Mineralier og andre dejlige Ting. Det udstrakte Sibirien har jo ogsaa kun 10 Milioner Indbyggere ligesom T. Men de har jo begge den Ulempe at de er langt borte fra Moderlandet Danmark. Men derfor vil jeg ogsaa begynde med at lægge Depoter ud eftersom vi gaar fremad. Disse fjerne Omraader egner sig jo kun for Masseimmigration.

Comrade Warren er meget opsat paa T det var han ogsaa mens han var i Sibirien. Der var en ingeniør Jea (?) som var fra det sydlige hjørne nær Himallaya hans Fader havde over 300 heste. Warren der er gammel JærnbaneanlægsIngeniør ville gerne paa dette Anlæg mellem T og Sibirien. Dette Anlæg vil komplettere Linien imellem Tyrkestan, Tashkent og Novo Nikolajevks. Men de tør nok ikke tage Warren fordi han er saa gammel og desuden kan han heller ikke tale russisk.

De har ganske dejlige Konserver her som de ikke har magen til i Amerika. Det er Pepper og Egplants lagt ned i Tomat og onionsouce og vegetable oil. Det er en meget delicat og nærende ret og gaar udmærket til Æg eller Kartofler.

Men noget i Retning af af Boston Beans det kender vi ikke og vi kender heller ikke Grape juice. Doughnuts de gives heller ikke og jeg er sikker paa at Russerne de vilde æde dem til den store Guldmedaille.

Jeg vilde ønske at nogen vilde komme herover med en Drughnut Maskine som INKO kunde fabrikere. Jeg har set flere illustrationer i et Bagerimagazine som jeg har købt her.

Glem nu ikke Iscremen!

Der vil blive brug for det altsammen siden hen. Men husk nu paa det er lige meget hvilken Industri eller Ting vi skal lave - saa skal vi begynde med Begyndelsen. Hvis vi skal lave Dough nuts saa skal vi næsten begynde med at saa Hveden og at for.... denne og naar vi begynder med at lave Doughnutmaskiner saa skal vi selv begynde at grave Jærnertsen og smelte denne osv. ... vi kommer mere eller mindre paa en Pionerbasis i mange Forhold...Ligesom da Amerika var i sin grønne Ungdom. Jeg har for et par Maaneder siden haft en Forespørgsel fra Danmark fra en Købmand Julius Back i Aalborg og han har meldt sig til Tjeneste ligesom Dyr læge Hansen fra Nakskov for at hjælpe til med Indvandringen til Rusland.

Jens skrev ogsaa for nogen Tid siden. Han trængte til lidt hjælp saa jeg sendte ham 100 Kr. strax.

VII

Jeg lovede at sende mere saasnaert jeg kan. Mine Smaaskillinger er jo ellers godt nok lovet ud for nogen Tid. Men Jens er jo i en rædsom Situation med alle de mange Munde at føde. Men hvorfor Pokker stoppede han ikke en gammel Stok i hullet paa Karen for længe siden eller købte en lille Gummihat for en halv Krone til at lukke for Aabningen. Jeg skrev noget lignende til Jens da jeg rejste til Amerika. Men Karen tog det vist/vel nok for Gudsbespottelse siden de ikke har fulgt mit Raad. Jeg kunde nok se den gang at Jenses Hartkorn var ikke stort nok til noget stort Tillæg.

Og det er ikke det værste endda, men hvordan skal alle disse Børn faa Føden hele Livet igennem og saa deres Børnebørn. -

It is a Crime to put so many innocent souls into this World. We have trouble enough to make a poor (?) living now but what about the future.

Jeg har vedlagt et Brev her som jeg sendte til Jens i Foraaret.

Til Jens

Jeg vilde ikke sende dette før vi hørte nærmere fra vor Udsendinge. Vi hørte ikke fra den Idiot i 3 maaneder, og saa kom han her og vilde laane 300 Rubler af mig til at starte en Skomagerforretning med in Alupka et Badested han syntes helt at have glemt hans Mission for os - Vi skulde betale hans Rejse, men han var dog ikke fræk nok til at forlange dette. Warren, Delmore, Peterson og mange flere som havde ventet paa Udfaldet af hans Forberedende arbejde maatte jo ty til andre Planer saa vor Organisation gik automatisk i Stykker. Delmore fik arbejde ved den Tyrkestanske Sibiriske Jernbaneanlæg i Semipalatinsk. Warren rejste til en amerikansk kommune nær Rostof.....Svenskeren Peterson arbejder fremdeles her ved AMO. Han har laant mig ca. 500 Rubler til at reparere mit Hus for. Han har været en god Kamarat med mig. En Franskmand (Frenchy) fra Kuzbas som er her i Moskva har laant mig 400 Rubler, en Ungarer har laant mig 100 (?) Rubler - alt i alt har jeg en gæld paa Huset paa ca. 1000 Rubler altsaa ca. 500 Dollars. Slottet er jo her i Moskva jo nok sine 10,000 Rubler Wærd. Saa gælden er jo overkommelig. Husk paa jeg betalte 25 Rubler om Maaneden for 1/4 Stue - altsaa vi var 4 Mand i et Værelse og det skulde endda kaldes godt - der er jo ofte et Dussin Mennesker i en Stue i Moskva. Saa I kan tro jeg er usædvanlig heldig at jeg er stillet som jeg er, jeg har et helt hus til mig selv. Jeg kan jo leje det ud og leve højt af dette. For Tiden bor kun den danskrussiske Glassof her med hans danske Kone og de flytter nok til Nytaar ind i en Andelsbolig hvor de faar et Værelse og en fjerdedel af et lille Køkken. Saa i det nye Aar bliver jeg nok alene i Huset saa skal jeg til at reparere indvendigt især ovenpaa hvor Glassoffs bor. Jeg tænker ikke jeg behøve at laane flere Penge nu kan jeg gøre resten af arbejdet for min egen Fortjeneste. Naar jeg har faaet det repareret kan jeg næppe faa lov at bo her alene. Jeg bliver nok tvungen til at tage et vist Antal Beboere ind men jeg har selv lov til at bestemme hvem jeg vil have.

... slutnings-siden mangler...

Paa Russisk ----- Maokba 68
Paa dansk Savod (Fabrik) "AMO" Moskva
68

Mandag den 4. April (1927?)
Kære Broder Jens Blokhuis

I gaar var en international Gruppe forsamlet i
mit Rum og vi vedtog at anlægge en
international .. (?) paa Krim i Norkadem.. (?)
det er ude i Sebastopol Hjørnet.

Dette er de første Resultater af en længere
Tids forhandlinger imellem forskellige
amerikanere og andre Udlændinge.

Den første Mand er en russisk amerikaner
som rejser derned denne Uge for at finde
Plads til at starte paa, det bliver muligvis
Belbak (?)

Om en Maanedstid er Jordbærrene modne.
Om 2 Uger rejser den første lille Gruppe
derned for at forberede Arbejdet til
Frugtsæsonen. Altsaa at pakke og forsende
Frugt til Moskva og Leningrad.

Det næste skridt er saa at arrangere for
Fabrikation af forskellige slags. Det første
bliver nok at tørre frugt, det næste vil nok at
lave et mindre Savværk for Pakkasser til
frugtforsendelse, dernæst at forberede en
Konservesfabrik.

Paa den samme Tid skal vi undersøge
muligheden for at overtage den ledige
Cementfabrik - og den ledige Kulmine i dette
Distrikt.

Derefter skal vi se efter en passende
Sandstrækning for Kultivering for Landbrug
og ... Industribrug.

Vi vil gerne have danske gartner- og
konserves Sagkyndige hertil saa snart som
muligt. Samt Hønseri og Bipassere senere hen
ønsker vi ogsaa regulære danske Landmænd.
Næste Søndag skal vi have det andet Møde
for at vedtage Love og vælge Bestyrelse. Jeg
er opfordret til at være Præsident for
Organisationen. Men jeg har foreslaet en
gammel Ingeniør V.A. Warren en indfødt

amerikaner som er fuld af al slags
Verdenserfaring. Han har arbejdet i Alaska,
Canada, De forenede Stater, Mellemamerika
og Sydamerika. Han er 73 aar, men ret Rask
og ungdommelig endnu. Han er saa meget
Beskeden og flink.

Jeg bliver dog her ved AMO saa længe jeg
kan og ser efter at faa Huset repareret saa vi
har et Bastik (?) og et Kontor her i Moskva.
Da danskerne ingen Penge har til at
gennemføre nogenting med, saa har jeg
arrangeret det saaledes at vi vil tage dem ind i
vor Organisation som Medlemmer og hjælpe
dem til en Levevej som passer dem.
Dette udelukker ikke at vi kan tage Landbrug
nær Moskva. Og endvidere det næste store
Skridt vil blive længere mod Syd og Øst til
Batum (?) og Tyrkistan. Men nu har vi gjort
en Begyndelse og vi har nok en 5.000 Rubler
Driftskapital altsaa 10.000 kr.

..

Nu vil jeg snart være i Stand til at invitere dig
herover med hele Familien. Du kan nok
kultivere Jordbær og Tomater og Børnene
plukke dem og spise dem.

Jeg har ... Jakob for nylig og han har allerede
et lille Savværk og en til
Pakkassefabrikken. Nu skal jeg skrive
Instruktioner til Amerika og naar jeg faar Svar
fra dem skal jeg give dig nogle.
Vor organisation hedder International
Agricultural Industrial Kooperative Arteller..
(?) Dets funktion bliver nærmest at finansiere
Andels Arbejdergrupper altsaa Arteller fra
Overskudsfortjenesten.

Den 20 July 1927

"Mike" Manden som vi sendte til Krim for at
begynde forarbejderne hørte vi ikke fra i 3
maaneder da kom han selv tilbage og ønskede
at laane 200 Rubler til at begynde en Skov...
forretning for i Alupka (?) Krim Han havde
glemt alle vi andre. Sikken en Idiot.

July den 11-20/1927

Kære Broder! Jakob

Jeg maa først ønske Dig tillykke med
Fødselsdagen som er om et Par Dage.

Ja, jeg har været sen til at skrive baade til Amerika og Danmark. Jeg skrev til Jenses Fødselsdag og sendte det først til Johannes Fødselsdag.

Jeg har haft meget at bestille dette Foraar med at reparere paa det gamle Slot og navnlig med at lave Have.

Jeg har gravet 10 Læs Murbrokker ud af Havejorden før jeg kunne plante og saa (De gamle Slotsruiner) Jeg har indhegnet rundt om Huset 45x45 Meter i Firkant men jeg haaber at skulle faa 4 gange saa meget til min Byggelod. Jeg har selv boet i Huset nogle Maaneder og har faaet min Bagage ud af Pakhuset.

Og jeg har fundet ud af alle mine Klæder war stjaalne samt de bedste Værktøjer for Metal og Træbearbejdning til godt 1000 Rublers værdi. Tilfreds/tilforn (?) fordi at jeg tog det ud uden at mistænke noget galt saa viste Jernbanen sig dog tilbøjelig til at erstatte dette men der skulle jo en skriftlig Erklæring til og jeg kunde ingen faa til at hjælpe mig, saa nu er det først at jeg kan gøre et Forsøg nu Glassuff(?) har Ferie. (den dansk russer som bor hos mig med hans danske kone) Han fik ferie i gaar og jeg faar det imorgen den 20 July. Den 28 July skal jeg rejse til Krim for Mudbatus in Eupatoria (?) og bliver der Mindst 1 Maaned og maaske op til 2 . Mit Ben har været helet up i ca. 4 Maaneder og det ser ud til at det vil holde sig lukket for eftertiden. Saa efter ca. 30 Aars Forløb har jeg nu faaet helt Skind og er fri for Bandager... Derfor bliver jeg nu sendt til Krim for at være sikker paa at jeg ikke faar et ny tilfælde. Saadan arbejder Sovjet Systemet. Hvad gør Onkel Sam, har I nogensinde hørt at han sendte Arbejdere til Florida for at forebygge Sygdomsanfald?

Det er altsaa Sanatoriebehandling for Rheumatiske Sygdomme jeg skal underkastes. Det koster 150 Rubler pr. Maaned..... Men Singer er vist h (?) af en Skuffelse. Han har prøvet at smide "bluff" efter mig - og det skulde han ikke gøre. Jeg var til et Møde for en Tid Siden og der blev vedtaget at alle Kreditorerne skulde have Vexler for deres Tilgodehavender - derfor skal jeg over at se om der er Vexler skrevne ud til

mig for Dit Tilgodehavende about the Immitation leather I shall write later. In a few days I will se Martens and find out how it stands.

Ja Martens den første Ambassadør fra Soviet Russia in America anbefalede Dig at starte en Artel til at fabrikere dette her i Rusland. Der er ingen som det her.

Zavod "AMO" Mockba 68
den 1ste December 1927

Kære Broder Jakob

" Nevø Carl

" Broder Marius

" Fru Lavra Marius

" Marius jun. og

" øvrige Nevøs & Nieces?

" alle øvrige Venner og bekendte

i Amerika.

Ja, jeg kender jo fremdeles ikke Mariusses adresse, der er endnu ingen som har gjort dem den umage at skrive denne til mig. Saa Marius maa undskylde at jeg ikke skriver til dem.

Dernæst glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes jer allesammen.

Jeg har jo tænkt paa jer allesammen af og til. Men det er ikke nemt at faa Tid til at skrive.

Jeg har jo gjort et stort arbejde paa Huset.. et stort Kælderrum, som ikke var gravet ud, saa maatte jeg hugge det gamle Fundament ud paa en Meters Tykkelse ... blev omtrent færdig med Cementarbejdet inden frosten kom men jeg tog jo ogsaa af fra Fabrikken saa meget jeg turde for ikke at blive fyret. Dette kan de nemlig gøre naar man bliver væk 3 Dage pr. Maaned uden at det er for Sygdom..... bliver nok færdig til Efteraaret med mit Pligtarbejde for at faa lov at have huset. Saa vil jeg have en Garage et Drivhus (Dampopvarmet) Et Hønseri og maaske et Kohold 2 a 4 Køer. Tilbygningen til Kælderen er specielt for et Experimental Værksted. Jeg tænker jeg kan købe en Centralvarmekedel fra AMO til Huset og Drivhuset.

Der er en af Verandaerne som jeg er ved at lukke ind med glass den er ca. 6x11 Meter. En

anden Veranda som jeg skal have lukket ind med glas er 5x6 Meter. Den sidste vil jeg bruge enten til Spisestue eller Tegnstue. Den første skal være Havestue eller Sal, den er paa anden Etage, den er overskygget af et dejligt stort Lindetræ.

... arbejdet 2 a 3 Timer om Morgenen før jeg gik paa arbejde Kl. 8 Jeg har en 12-13 Min til arbejde. Og naar jeg er fri igen Kl 3 har jeg skiftet til mit amerikanske Arbejdstøj igen. Mine Naboer her omkring, Russerne de siger ogsaa at mit Hus det bliver kønnere og kønnere men jeg bliver grimmere fordi jeg arbejder saa meget.....

I Kælderen har jeg et stort lyst Rum som jeg skal bruge til Laboratorium. Jeg tænker at jeg skulde tage Immitationslæderet op til Behandling efter Jul. Der er folk nok her som will putte Penge i dette men jeg maa experimentere med dette saa jeg er sikker paa at jeg kan fremstille dette og at jeg kan faa Materialerne her. Saa jeg ikke laver nogen Fjasko.

Man begynder nu at anlægge en ny Automobilfabrik som skal være 10 (ti) gange saa stor som AMO og den skal lave Turistvogne og Motorcykler og den bliver nær her ved AMO hvor vi kun laver Lastvogne, Omnibusser, Fire Engines, Police transports, Ambulancer etc. (Military cars). Saa Leninskaja Sloboda (Lenins Forstad) den bliver et helt automobil Center for Rusland. For en Maanedes tid siden fik vi en ny Direktør for Automobiltrussen, han kom fra London hvor han var i Soviets Handelsdelegation, han er min gamle bekendte og maaske kan jeg godt kalde ham Ven fra Kuzbas Sibirien. Han var nemlig i Sibirien for at hjælpe Rutgers - Han skulde gyde olie paa Bølgerne. Jeg traf ham her paa Fabrikken og han genkendte mig, hilste meget venligt og varmt paa mig. Saa mine aktier de stiger nok med hans Hjælp.

Til disse Turistvogne har man jo brug for Læder til Polstringen. Saa jeg tager nok Prøverne af til ham i Automobiltrussen. Hvor jeg forøvrigt er ret godt kendt.

Det er et under at jeg er saa godt stillet her i AMO som jeg er - thi der er ikke saa lidt uvilje imod udlændinge her i Rusland.

Almindelige Udlændinge har ikke ret meget chance her. Man staar sig bedst ved at være nedladende og tilbageholdende. Naar Russerne først bliver fortrolige med én og ser at man er deres Ven saa kommer der alle mulige Changer. Men den nye Direktør for Autotrussen taler engelsk han har ogsaa været i Amerika, han er stemt for Udlændinge, derfor venter jeg at komme i Betragtning herefter med mine Planer.

I disse dage bliver et af mine største Arbejder færdigt til Brug. Det har været arbejdet paa i Værkstedet i over et Aar eller halvandet, det fungerer meget tilfredsstillende.

Det er et System Boringbors (?) for bearbejdning af den øverste Krankkasse (aluminium). En 10 a 12 Bestænger sammen med en Fixhuse (?) til at holde Kassen. Vor Crank (Krumtappen) er endnu i en syndig forfatning. Der er 75% Brak altsaa kun 25% kan bruges. Comrade Pederson, Svenskeren som jeg har nævnt, han har prøvet paa at kurere paa den og han har udarbejdet et helt nyt og fortrinligt System til fremstillingen. Men han kan ikke faa dem til at tage det op. Han maatte Skrive til Rifoff (?) vor Konseilsresident Lenins Efterfølger for at faa en Change til at arbejde det ud i Tegnstuen, det tog ham et Aar og Resultatet var fortrinligt, han er en gammel Toolmaker, har arbejdet med Dropforging (?) ... hos Bellini & Spencer og andre Steder. Han arbejdede under min Supervision.

Hvis de vil indføre Pertersons Metode i AMO, saa kan de spare en halv Million Rubler næste Aar paa denne Fabrikation og ifølge vore Love og Regler for Opfindere saa tilhører de 10% af Besparelserne Comrade Peterson, det er altsaa 50.000 Rubler. Nu skal jeg til at slaa et stort slag for ham for at tvinge AMO Burokrats til at indføre Petersons System for Bøjning og Dropforging af vor Crankshaft (?).

Jeg har været med ham oppe ved vort Industriraad eller IndustriRegering. De har været meget villige til at tage Sagen alvorligt. Jeg har allerede skrevet en hel del angaaende denne Sag. Nu vil jeg først tage det op med Trustens Direktør Sorotkin, da han taler

engelsk og han har autoritet over OMA og han er ny her.

Saa jeg har mine Hænder fulde af al slags arbejde. Det er jo grunden til at jeg skriver lidt til Familie og venner.

Hermed de kærligste Hilsener til jer alle fra Eders hengivne
Broder Peder.

3

Naa ja, hvordan kom jeg her. Ja det var ligetil. Jeg var jo lidt sent hjemmefra og da jeg kom til AMO Emodobas (?) kom der to Sporvogne lige i hælene paa hinanden og den sidste kunde jeg have faaet fingrene i hvis den bare havde stoppet men saa stod jeg der og trippede med en lang Næse i næsten en halv Time og saa skulde vi endda stoppe i 5 Min ved hjørnet af Parastroi (?) .. endda kom jeg tidligt nok til Kurski - saa jeg blev fri for at løbe bag efter Toget. Jeg kom saa ind i en af de sædvanlige Kasser af Kupeer med Bagsmækken til at slaa op.

Mit Sæde var det underste og det var optaget af 3 Flagermus. Jeg kunde strax se at hvis jeg gjorde min Ejendomsret gældende til Nr. 7 saa kom jeg til at staa op resten af Vejen til Ebpatoria (?). Jeg foreslog saa at gøre en Ejendomshandel med den skønne saa jeg kunde overtage Nr 8 "Rygstødet".

De for strax i fyr og flamme, de troede jeg vilde exploitere dem. Men saa kom Conduktøren mig til hjælp da han udtrykte sig bedre paa russisk. Han sagde saa at det var bedre for Pigerne at have det underste Sæde saa smaapigerne gik ind paa dette. Handelen var gjort og jeg rejste Verandaen op og lejede en Madras og Skraapude af Conduktøren for 2 Rubler pr. Nat.

Jeg fløj op paa Pinden og sov indtil vi kom til Evpatoria anden Dags Morgen kl 7 a 8.

Jeg sov ogsaa den lange Dag til trods for den dejlige blonde som var indehaver af Verandaen vis a vis.

Manden som købte min Billet for mig - saa jeg meget lidt til. Han var i en anden Kupé. Han løb væk saa snart vi kom til Ebpatoria. Jeg tog Sporvognen ind til Byens Center -

gloede lidt omkring i et Par Minutter, fik Øje paa et anstændigt Apothek og tænkte at der var nok en eller anden intelligencia der inde som kunde give mig paalidelige tilrettevisning. Meget rigtigt - man sendte mig til Stedet hvor jeg kunde blive af med alle mine Penge paa et brædt. Jeg betalte for 3 Uger 105 Rubler 15 kop, altsaa til den 19 Aug.

De var meget kede af at jeg ikke købte plads for 6 uger. Jeg blev saa sendt videre til enden af Sporvognslinien til Sanatoriet hvor jeg er, kom til

4

Det er i Dag den 5te August. Vejret er bedre, Stormen har lagt sig og Solen skinner det meste af Tiden. Jeg fik saa det første dyndsbad (?) i Dag. Det var saa hedt som jeg kunde taale det. Massen er spredt ud et par Tommer Tyk paa Gulvet i en lukket Gaard. Massen er spredt ud som en stor Pandekage som er brændende varm af Solen. Naar man saa har lagt sig ned midt paa Pandekagen, saa bliver Kanterne ragede ovenpaa en og Omeletten ell. Koteletten færdig til at bage i 15 Min.

Derefter bliver man saa skyllet af i 5 Minutter ganske primitivt med en Vandaase/øse (?). Derefter bliver man lagt til tørre i 20 Minutter paa et tomt ...sted. Det er altsaa hele behandlingen man faar for sine mange Penge. Det er altsaa dyrt for Folk i et Arbejderland. De faar det ogsaa alle gratis.

Jeg tror nok at virkningen er god. Metoden er sikkert god nok, men det er for kort Tid - nu faar jeg jo kun 2 Ugers behandling i bedste Tilfælde hvis Vejret er godt hele Tiden. Det er en hel Tortur med de fordømte Fluor. Jeg har ikke haft en Kostald nogensteder værre befængt med Fluor. Jeg er saa langt fra fornøjet her saa jeg tænker ikke paa at blive mere end den Tid jeg har betalt for. Det vil betale sig at leje sig ind i private huse nærvæd. Det er en let sag at tage de samme bade ved Kysten naar man først er kendt her. Der er masser af fine Huse her. Rigmænds Villaer som er sønderslaaede. Her fra dette Sanatorium kan vi se mindst et Dusin sønderbrudte pragtbygninger. Det er en stor

Skam og Skændsel at Partut tillade saadant et Hærværk den Dag i Dag. Det gør mig syg at se paa dette Ødelæggelsesværk.

Jeg er selv saa ugidelig her - Men jeg er ved at blive bedre. Foruden det varme Vejr og den varme Behandling saa skal jeg dog gaa med en stor ulden Kappe om Dagen og om natten naar det er koldt saa har vi kun en Lagen over os.

Om Morgen skal vi op Kl. 7. Kl. 8 spises Frokost. Kl. 11 drikkes Mælk. Kl. 2 spises Middag. Kl. 5 drikkes Te, Kl. 8 spises til Aften, Kl. 11 skal vi alle være i Seng. Men saa er det vist først at Komsomolerne staar op.. Der staar en Politimand ved Døren og skal registrere alle som kommer hjem efter 11. Det er jo godt at have saadan en Rekord Politiautoriseret naar Flagermusene eller Natsværmerne skal søge Kavalere for Alimentation.

Det er den ene side af Medaillen men den anden side ser saadan ud - der staar et stort Træ uden for en Veranda som fører ind til Hovedkoridoren saa den sølle politimand maa staa og kede sig hele Natten, der er ingen der ulejliges ham, alle Nattesværmerne gaar Omvejen. Det store træ staar uden for mit Vindue - saa jeg ved Besked. Jeg tænker forøvrigt nok at politimanden er instrueret om ikke at se til dette Træ om Natten da der gaar Spøgerier i dette.

Sidste aar skrev jeg ingenting, og i aar skriver jeg for meget, saa faa det ene aar jævne det andet.

Hils Petersen hvis I ser ham.

Hvis Frenchy skulde komme hjem før jeg - bed ham bruge min Soveplads til jeg kommer, saa skal jeg nok fikse hans Seng op til ham.

Hvis Pop skulde komme efter hans Sager - De to store Kufferter i Hjørnet af Gangen samt 3 a 4 mindre firkantede Kasser i det modsatte hjørne med bøger - Saa maa han hellere end gerne tage dem med sig. Men se efter at han ikke tager noget andet - han er en stor Tyveknægt og endda en amerikansk en.

Jeg har ingen Kort eller Billeder set herfra.

Jeg tænker jeg skal tage en Tur ind til Byen snart og se efter om jeg kan finde nogen at sende. Nu maa I undskylde det daarlige Brev dengang.

Med mange Venlige Hilsener fra Peder

Moscow den 6 December 1929

Kære Brødre med Familier

Desværre kommer jeg nok for sent med Julehilsen dengang som jeg vel plejer. Men Hensigten er altsaa den at ønske jer alle en glædelig Jul og et godt Nytaar.

Jeg selv ligger desværre paa et Hospital her i Moskwa et Institut "Obukova" hvor jeg har været i en god Maanedstid eller rettere 6 Uger.

Vi ved endnu ikke hvad jeg fejlede det er vel sagtens mavesækken, skønt jeg havde selv ikke det ringeste anelse om at der var noget i vejen med denne. Hvad der skete var at mit Blod forsvandt de sidste 2 a 3 Uger før jeg blev rusket/rushed (?) paa dette Institut. Hvor blodet gik hen ved vi ikke endnu. Man mener vel at det har været en Blødning i Mavesækken.....

Den har været gennemlyst med Røntgenstråler 3 gange og Fotograferet hver gang, men de fortæller ikke mig noget om Resultaterne. Det kan jo ikke være saa farlig meget i Vejen naar man ikke sekvr kan føle noget.

Der er vel lige saa mange Doktorer her som Patienter og de har alle sammen prøvet at dunke mig i Maven eller rettere foretage en rullning. Derved antager jeg at de har løsnet nogle Væxter (6) i Maven der har gaaet ud med Afføringen og saa vidt jeg kan skønne er dette Kræftvæxter....

Jeg ved ogsaa at de vilde operere Maven saasnart jeg havde Blod og Kræfter til Turen.....

Før jeg kom her var det eneste jeg kunde mærke at jeg blev saa træt at jeg til sidst kunde næppe gaa over et Stuegulv uden at skulde hvile. Jeg holdt op med at gaa til Fabrikken et Par Uger før ... og til sidst blev jeg saa hvid som Marmor. Selvfølgelig tabte jeg i Vægt - stærk Diarhe i mere end 2 Uger ... men siden har jeg vundet 3 kilogram , saa jeg havde indtrykket af at for en uges tid siden at det ikke var nødvendigt at

operere eller gøre noget andet. Men i gaar kom en specialist og følte paa Maven – jeg tror han mente der skulde gøres noget alvorligt.

Selvfølgelig vil jeg helst at de gør et godt stykke arbejde ud af det saa jeg ikkeskal tilbage igen i løbet af kort Tid og eventuelt blive værre stillet.

Er Skavanken kun lille maa den jo ogsaa være let at fjærne. Saa maa det tage et stykke Tid inden der kommer tet tilbagefald om det nogensinde kommer igen.

Jeg har allerede næsten naturlig farve i Ansigtet, i Hænderne kommer der nu ogsaa lidt rødt Blod i Fingerspidserne.

Mens jeg sad og skrev nu, kom der en Doktor og sagde at jeg kunde begynde paa Blodoverføringen i Morgen paa det andet Institut, jeg skulde ligge der 3 Dage og det koster extra 60 Rubler. I Morgen er det Søndag. Det er kun Besøgstid Søndag, Tirsdag og Torsdag. Saa jeg har ingen Veje til at faa dine Penge til i Morgen – jeg ved heller ikke om det er nødvendigt at betale forud – jeg tænker det ikke – Ellers er alt gratis Hospitalsophold og anden Behandling her i Instituttet. Desforuden faar jeg 7 Rubler for hver Arbejdsdag i Fabrikken som er til at betale Husleje og andre løbende og nødvendige Udgifter. Af disse Penge kan jeg nok betale en 60 Rubler. Mens vi er ved at skrive om den økonomiske side af Sagen skal jeg gaa videre for at give jer en Idé om Soviet Systemet. I Tilfælde af at jeg ikke skulde blive fuld arbejdsdygtig efter denne Omgang saa har jeg ret til pension, hvor meget ved jeg ikke, men maaske er det det halve af min Månedsløn som nu er 268 Rubler, altsaa 134 Rubler, det er altsaa 268 Kroner, det kan jeg nok leve af i Fremtiden. Endvidere naar jeg er færdig med hospitalet skal jeg maaske sendes paa et Sanatorium eller Hvilehjem først, det er ogsaa gratis.

Disse Rettigheder har man saasnart man er medlem af sin Fagforening. Jeg var bange dengang jeg skulde ind paa et russisk Hospital jeg havde ventet at det i alle henseender var værre end de andre jeg har været paa. Der mødte jeg heldigvis en Overraskelse. Det er i alle henseender bedre. Renligheden bedre,

Kosten bedre, Behandlingerne bedre og mere human – de er ikke saa stive i Former. Der er kun en Sygeplejerske som minder mig om den gamle Type og hende har jeg kureret. Saa baade Doktoren og Sygeplejersken er meget kammeratlige. Jeg snakker jo kun lidt russisk endnu – saa naar der er noget alvorligt at tale om, saa sender de Bud efter bibliotekaren, en Dame som taler godt engelsk. Hun er for øvrigt Grev Leo Tolstojs yngste Søns Enke. Naar vi er færdige med Doktorens forretninger saa faar vi en privat Passiar om Tolstoi, hans Hjem og Familie osv. Saa jeg er i rigtig godt Selskab her. Jeg havde en mærkelig Oplevelse her – For en 2 a 3 Aar siden blev jeg kaldt ind til Ministerialbygningen som kaldes ”Dom Sojus” det er Hovedkvarter for Fagforeningerne. Rusland styres jo for en stor Part gennem Fagforeningerne. Sekretæren for Fagforeningerne er en slags Minister. Det var Lægernes Repræsentant Dr Mietnik (?) der foranlediget af en amerikansk Dame, der var her som delegeret for amerikanske arbejderes Sundhedsvæsen – hun havde bedt Mietnik sørge for at jeg fik mit Ben opereret og lavet godt i Stand og at han skulde sende mig til den bedste Kirurgiske Professor som Rusland havde.

Dr Mietnik gjorde ogsaa hans Pligt og sendte mig med et personligt Brev til en stor Professor – som ogsaa vilde operere mig, men det var tidligt paa Efteraaret og jeg vilde hellere vente til hen paa Vinteren saa jeg kunde komme ud af Hospitalet til Foraaret. Saa glemte jeg det nærmest, jeg havde ikke stor Lyst til en saadan Omgang i et Hospital. For et Aar siden døde denne Professor. Da fandt jeg først ud af hvor stor en Mand han var. Der var en National Sorg som det kunde have været Lenins Død og Begravelse. Min Oplevelse nu var at en skønne Dag kommer denne Doktor Mietnik ind i mit Sygeværelse og han genkender mig strax – han er forbundet med dette Institut ”Obukova” (det er noget enestaaende i verden) Vi fornyede saa vort bekendtskab og han tager sig specielt af mig – han taler godt engelsk – saa han er nu baade vor Tolk og Raadgiver. Jeg ligger i et 3 Mands Værelse

hvor der er to andre blodfattige Mænd. Den tjenestgørende Doktor er en Dame, Dr kisell (paa dansk Dr Suhr) Hun er meget god og dygtig og meget velvillig. Den sædvanlige Hospitalsdisciplin er ukendt. Man bliver regnet for et Menneske. Naar vi føler tilpas til atvære oppe kan vi tage Tøjet paa, føler vi for at gaa til Sengs saa gaar vi uden at spørge nogen. Vi kan gøre os selv saa komfortable som muligt. Ligeledes med Føde, skønt vi faar en god Hospitalsforplejning -saa kan man dog have sin Familie eller Venner bringe al den Mad og Forfriskninger de kan slæbe ind baade i Besøgstiden og udenfor denne, det er derfor ogsaa at jeg har taet 3 kg. Paa i 3 ugers Tid, idet den danske Dame fru Glassoff født i Hillerød kommer hver besøgsdag med alle de Fødevarer jeg kan ønske mig.

Hun bor ikke saa farlig langt herfra, maaske et Par Kilometer, men uheldigvis skal hun have to Sporvogne eller ogsaa gaa et stykke Vej. Hun har taget sig meget moderligt af mig skønt hun kunde være min Datter, hun er vel omkring en 30 Aar.

Hun sørgede for at faa en Plads for mig paa Hospitalet uden venten og hun bragte mig herind og hun tager ud til Huset og ser efter hvordan Sagerne ligger der, hun vaskede mine Tæpper, kemisk rensede min Frakke og

Hendes Mand kan ikke komme saa efter De boede jo i mit Hus et Par Aars tid. Hun er sel ikke meget værd, hun er ogsaa Blodfattig – men alligevel er hun et lille Jern. Hun skal nok faa russerne til at makke ret. Hun forsøger for tiden at faa Pas til at rejse til Danmark i nogle Maaneder. Men da Manden er Russer er hun jo ogsaa, saa et pas vil nok koste 200 Rubler – det er for meget at betale for at rejse en Tur ud af Landet. Rimeligvis vil de slet ikke lade hende rejse ud af Landet. Hendes Fader i Hillerød er syg, og her har vi jo lidt at spise saa Faderen vilde betale Turen hjem. Det har nemlig været meget vanskeligt at faa Udrejsetilladelse for russiske Undersaatter i det sidste Aars tid. Sagen er jo den at naar nogen rejser udenlands saa spenderer de jo en hel Del Penge i udlandet. Regeringen spenderer jo selv i hundrede Millioner for indkøb af Maskiner som er en absolut Nødvendighed for at bringe

Industrialien op i Henhold til 5 Aars planen. Derfor er det saa vanskeligt for Regeringen at regulere Valutaen, saa Tabene ikke bliver alt for store. For øvrigt gaar det saa rask med 5 aars planen i det forløbne Aar – saa det viser sig nu at være muligt at fuldføre den paa 4 Aar, altsaa om 3 Aar. Det var Planen som den danske Statsraad (?) Kofod mente var saa storslaaet saa de kunde aldrigennemføre denne. Dertil føjede han – men det vilde endogsaa være storslaaet hvis man kunde gennemføre det halve eller en fjerdedel i en Livstid. Naar den gamle konservative eller maaske reactionære Statsraad ser saadant paa denne Plan saa kan I tænke jer at det er virkelig mere end storslaaet at den virkelig bliver gennemført paa fire Aar. Naar jeg bliver bedre skal jeg give jer et Begreb om hvad denne 5 Aars Plan mener, og hvorledes den staar for Tiden. Nu vil jeg holde mig til min Sygehistorie og smaa personlige Affærer.

Jeg er bleven saadan fyldt op med Medicin som aldrig før. Jeg begyndte med Coffein, derefter arsenik, Stryknin, Clorkeekvand (?) Jærnglycerin, Bromkalium, Veronol, Cocain, Aspirin og et Dusin andre indbefattet Camfer, Terpentintin osv. Dels Mixtur, Piller og Indsprøjtninger. For Tiden føler jeg ganske godt blot at blodet er saa tyndt – 25% da jeg kom her – det er vel derfor jeg ikke kan sove om Natten. Jeg vandrer hver nat fra kl. 10 naar d alle gaar i Seng og til 7 Morgen naar de vaagner op igen. Jeg kan ikke ligge i Sengen saa føler jeg som jeg skal kvæles, saa faar jeg saadan en Kløe i Skindet naar jeg er ved at blive tosset. Jeg tror det kommer af al den medicin de giver mig thi naar Giften i Nattens løb er gaaet af kroppen saa kan jeg godt gaa til Sengs og sove godt om Morgen og om Dagen....

En Overgang fik jeg et Edikkebad hver Aften det hjalp et Par Nætter men saa ikke mere og saadan gaar det med alt de prøver. Jeg er saa søvnløs at jeg i Virkeligheden gaar og sover i den 35 Meter lange Korridor, naar jeg mister bestikket paa Kursen saa løber jeg jo Næsen imod et Skab eller et andet Møbel...

Ja nu er det den 30 December. Jeg vandrer fremdeles i Søvn....

Jeg havde bestemt mig paa at tage hjem. Doktoeren paastod at det ikke er kræft jeg har, det er en almindelig form af Ulcers (?) - det er vel det samme som Svulst paa Dansk. Blodet er nu oppe paa 50% og jeg har vundet 6 a 7 kg i Vægt og mavesaften er ogsaa stærkt forbedret, det vilde ikke have været tilfældet hvis det havde været kræft siger Doktoren. Jeg kommer mig saa raskt som jeg var et ungt Menneske siger de.

Maaske behøver jeg ingen Operation, men hvis jeg skal opereres kan jeg blive fuldstændig rask uden at faa tilbagefald. Mavesaften har været pumpet ud og undersøgt 6 gange. Nu kan jeg sluge en Gummislange som en Sabelsluger Det kostede tilsidst 120 Rubler og jeg havde skaffet Pengene saa alle forberedelser var i Orden for det andet Institut, men mine Doktorer syntes det var for meget at betale saa de vilde gøre det i vort eget Institut saa det skulde blive meget billigere.

Men Studenten kom ikke som skulde sælge sit gode Blod for 20 Kopeks pr.

Kubikcentimeter. Saavidt jeg forstod saa vilde Doktoren for Instituttet give blod gratis.... mit Blod havde saa forbedret sig i mellemtiden saa jeg vilde helst undgaa at blive blandet sammen med et andet Menneske.

Mine Venner og Bekendte er flinke til at besøge mig, næsten for flinke da der kun maa komme 2 ind ad gangen og saa sidder der 3 a 4 eller flere og venter paa deres tur og det er jo kedeligt. Nogen af dem er blevet saa kloge at de sniger sig ind alligevel saa jeg har haft 5 a 6 staaende om Sengen. Men lille fru Glassoff hun kommer hver eneste gang med madvarer til mig. Jeg kan nok takke hende for at jeg kommer mig saa rask.

Juleaften kom hun med Rødkaal, Kartofler og et stort Gaaselaar – saa fik jeg Gaasesteg og Jordbærsyltetøj, og hun sagde i gaar at hun vilde komme igen til Nytaarsaften og give en lignende Omgang. Hun bringer en Flaske Mælk hver gang. Det er ellers kun Børn der kan faa Mælk her i Moskow.

Jeg har ikke andet at bestille end at læse aviser saa jeg læser 4 eller 5 Russiske aviser

om Dagen og klipper det vigtigste ud. Før jeg kom her havde jeg ikke tid til at læse aviser og jeg vidste knap nok at jeg kunde. Jeg læser dem nu flydende uden at bruge ordbog. Det er meget interessant i denne tid at se hvordan de tumler med femaarsplanen.... Der er en travlhed her som i Amerika i Krigstiden, men her kalder de Skyndsomheden for RevolutionsTempoet. Det er de svære og Basiske Industrier som bygges op for Tiden, og det kan nok være at de Russiske Bønder kommer med i Galop. De bygger Automobil og Traktorfabrikker nu som skal forsyne med hundredetusinde om Aaret og efter 3 ½ Aar vil der blive bygget flere Traktorer heri Rusland end i Amerika. Det gærer og koger over paa Landbrugsomraadet – og Bønderne slaar deres Jorder sammen til fælles Andelsdrift. I mange Egne op til 95% af Jorden. Det er kolossalt so det gaar fremad nu, det gaar bare alt for hurtigt, de kan ikke skaffe de nødvendige Maskiner til saadan fremskridt...

AMO for Expl skal sende 40 Mand til Volga-distriktet nær kaspiske hav. Hele AMOs 400 Mand arbejder hver eneste af de to Julehelligdage til Fordel for Landbrugets Industrialisering, kun 32 Mand arbejdede ikke, deri var jeg indbefattet, vi var alle syge. Høstningen foregaar paa flere steder allerede med Traktor og høstmaskiner som Tærsker med det samme. De gjorde det sidste Aar paa en Regeringsgaard som nu er paa 100.000 Hectarer – sidste Aar var den kun paa 80.000.... Der er bygget en Maskinfabrik som skal levere til Høsten 100.000 Høstmaskiner combineret med Tærskning.

Rusland mangler for tiden en halv Million Industriarbejdere. De bygger nu nye Tekniske Skoler og Universiteter til hurtigt at uddanne Specialister AMO vil blive Part af et universitet. Der bliver nu paabegyndt en Skolebygning tæt ved mit Hus for 4000 Elever. Jeg er bange for at det gamle Hus snart ryger væk. Dette brev var ellers bestemt for Amerika, men nu sender jeg det til Enevold med Fødselsgratulationer og jeg beder dig kære Svoger om at videresende det til Amerika – det behøver ikke være omgaaende. I kan nok faa tid til at læse det

alle hos jer. De bedste hilsener til jer alle og til jeres Familie i Blokhush. Det er vanskeligt for mig at skrive flere Breve for tiden naar jeg skal ligge ned.

Din hengivne Svoger Peder.

{På nogle små sedler vedlagt det egentlige brev kan læses:}

Nu fra Nytaar vil AMO have 7 Timers Arbejdsdag og 5 Dages Uge. Altsaa arbejde 4 Dage og Hvile den 5te. Saa vil Fabrikken arbejde uafbrudt Dag og Nat – Søn og helligdage.

Nu ser det ud til Arbejdsløsheden bliver afskaffet her i Rusland. Nu gaar de lige saa kraftigt efter Drikkeriet. De begynder saa smaat at liste ved Tobaksrygningen. Jeg er snart ved at faa beundring for Bolchevikkerne og deres Systemer.

Nu kommer først den egentlige Revolution. Men Landbrugsrevolutionen kommer alt for sent. Nu er de først hvor de skulde have begyndt. Men nu er jeg tilfreds med Udviklingen i det rette Spor. De har store Vanskeligheder at kæmpe med, men nu kan jeg se at de vil vinde. Den kommende udvikling er værd at sulte lidt for et Par Aar.

Vi har haft Sne et par Dage... For Tiden hænger der Sne og Rimfrost i Træerne saa det er et under at se paa. De dejlige hængebirke fulde af Rim. Med de spinkle grene hængende som tynde snehvide ag glitrende i Solskinnet er et syn som i ikke ser i Danmark... Selv en Canadisk Gartner i Kuzbas var helt betaget af den Skønhed disse træer viser om Vinteren. Han ønskede at hans Kone og børn kunde komme her til Rusland og se det.

Hvis jeg kan blive rask tidligt nok tænker jeg paa at gaa til Volga Distriktet med de 40 AMOarbejdere. De mangler saa rædsomt haardt Teknisk Hjælp til disse store Landburg til at lave planer og Tegninger for Arbejdets Udførelse. De mangler en 25.000 Mand kvalificerede for saadant Arbejde og da de ikke har dem saa tager de de bedste de kan faa fra Fabrikken.

Der er maaske en anden Mulighed for at jeg kan faa arbejde i Landbrugsakademiet her ved

Moskva og saa arbejde for Moskva Gubernia og lave Standard Planer.

Landbrugsindustrialiseringen er jo et Emne som har interesseret mig baade i Danmark og Amerika foruden mine Erfaringer fra Kuzbas. Saa jeg kan utvivlsomt lave en stor Succes i den retning.

Jeg skal se at finde nærmere ud af dette mens jeg ligger her og har tid til at tænke lidt.

Jeg er ellers ganske klar over hvordan den Madpose skal skæres. Disse Planer indbefatter ogsaa Ove.... Ombygning og Modernisering af landsbyer i Tusindvis.

om Peders sidste tid får man indtryk via dette brev fra en dansk kvinde der passede ham til sidst:

Brev tilbageholdende

Herr & Frugtavlernes L. E. Enevoldsen

Sparekasse

Pandrup – Jylland

Dänemark

Moskva d. 30 Maj 1930

Hermed har jeg den sørgelige Pligt, at meddele Dem, at Deres Broder, Peder Pirups Hvarre, d. 16 Maj er død af Underlivs Kræft, efter syv maaneders Hospitals Ophold og vi førte ham til Moskva Krematorie hvor Ligbrændingen fandt Sted d. 20 Maj.

Fabrikken ”Ama” besørgede hans begravelse meget smukt og spørger Dem nu gennem mig om De kunde ønske Dem at faa sendt hans Urne med Asken til Danmark saa vil Fabrikken søge om Tilladelse til at sende det, hvis ikke De ønsker det, beder jeg Dem om hurtigst muligt at varer mig derpaa da Krematoriet opbevarer Urnen i 12 Uger og hvis der saa ingen henvender sig bliver hans Aske gravet ned paa Kirkegaarden, men jeg tænker at hvis det ikke skal sendes til Danmark saa køber Fabrikken nok en Plads paa Krematoriet til hans Urne.

Deres broder var meget afholdt paa Fabrikken og meget akurat med sit Arbejde saa i hans Plads bliver det svært at sætte en anden til at arbejde, blev der sagt ved hans Baare.

Min Mand og jeg har ved Deres broders Død mistet en sjælden Ven og vi vil komme til at savne ham, særligt jeg som er Dansk, føler det, som om det var en af mine egne jeg har mistet, jeg har jo ogsaa i al den Tid han har været syg gaaet til ham paa Hospitalet tre gange om Ugen og bragt ham Mad og hvad han ønskede sig og Lægen sagde at havde jeg ikke været havde han død tidligere, men Hvarre var selv skyld i sin tidlige Bortgang, alle hans Venner og vi raadede ham til at blive paa Hospitalet til der blev Plads paa Sanatoriet og Lægen vilde ogsaa at han skulde blive saa længe, han var gaaet fra 8% Blod op til 40% og han havde Mavesaar som var ved at læges, saa han kunde have levet længere endnu selvom han havde Kræft, men den 5 maj gik han trods alle vore Bønner fra Hospitalet og kom til os, vi var selvfølgelig galde for at se ham, men samtidig lidt bange for hvorledes det skulde gaa. Han tog ud til det gamle hus og saa paa det og paa Fabrikken og hilste paa dem der og kom saa hos os og spiste og sov hos en svensk Kammerat ikke langt fra os. Det gik til den tiende saa begyndte Kræfterne at tage af igen og jeg gik og plejede ham de tre sidste Dage han laa hjemme, han kunde slet ingen Ting selv, jeg maatte hjælpe ham med alt, saa skaffede jeg ham tilbage paa det Hospital han havde været, vi lagde ham ind den 15 de om Aftenen Kl 8 ½ og han kendte os endnu, men Kl 10 var han uden bevidsthed, og saadan laa han til han døde den 16de om Aftenen kl 8. Jeg havde lige været hos ham Kl. 6 ½ og skyndte mig hjem efter min Mand, da jeg ikke ventede at finde ham i den Tilstand, da vi kom tilbage var han allerede død, det var svært at tænke sig det, men det var desværre sandt.

Angaaende hans Hus og Ejendele kan jeg meddele Dem at han havde testamenteret det til en svensk Kammerat som han var skyldig 2.000 Rubl. Som han havde laant til hjælp til at restaurere Huset med, andre smaa Poster han skyldte naaede jeg at betale for ham inden han døde. Nu beder jeg Dem hurtigst muligt sende mig Svar, jeg vedlægger en Konvolut med min Adresse

med megen Agtelse
Fru Edith Glassoff.

15 Tjufeleva Rocha (Tøffel Skoven) –
Moskva 68 Juli den 7 – 1929

Kære Broder!

... overvejer at arbejde for INBO/INCO i stedet for AMO da det måske kan give 100% mere fortjeneste...

Jeg begyndte med at checke up paa noget tegnearbejde en af deres Mænd havde paabegyndt.

Det var et "Warm Driver ... paa en Capacitet af 10 HK output. De troede

Kraftudvexling at en elektrisk Motor paa 20 Hestekraft kunne give 10 Hestekraft. Men det viste sig saa efter mine Udregninger at en 25 Hestekraft var nødvendig for at give 10 effektive HK og overkomme Friktionen af Krafttab. Det var jo en stor Overraskelse for dem. Jeg ved ikke engang om de ville tro det endnu. Men jeg en lille Pompe... fra Boston gear Works i Henhold til hvilken at man der endogsaa regner med 30 HK med en Ratio af 1:60.

.....{Der tales ogsaa om en 130 symaskiner som skal laves}

Hvis det staar sløjt til ovre hos jer saa er det muligt det vil blive bedre her. Soviet Regeringen har jo nylig Publiceret en 5 aars Plan ifølge hvilken Soviet Industrien skal udvikles til højde med udlandske industrier – derefter vil de overfløje Amerika baade industrielt og socialt. Der har været større Udvikling hidtil og nu skal det altsaa gaa med Stormskridt. Det er ikke alt sammen bluff – man har naaet langt her hidtil. For Udførelse af den nye Plan behøves der sikkert en Del udlændinge. Autotrusten (?) har nu indgaaet Kontrakt (?) med et industrielt Enginerin Comp in Chicago vistnok Braun. De var 4 af hovedmændene her i nogen Tid de 2 rejste tilbage mn til August kommer der vistnok en Snes stk. som skal omkalfatre Fabrikken Hvis de/du (?) kunne have faaet Arbejde hos dette Firma som Master Mechanich her. Vor Master rejser til Amerika paa et halvt Aars kursus. Du vilde faa mere Løn hvis du bliver engageret i Amerika end hvis du kommer her og hør om Arbejde.

Jeg faar kun godt og vel 200 Rubler mens en anden mindre qualificeret ung Checks Slovakien som var i AMO ca 3 Aar han fik 2 ½ gange mere end mig fordi han var engageret i Udlandet. Nu flyttede han til en Traktorfabrik i Doubas (?) hvor han faar 700 Rubler, hvis jeg havde rejst med ham kunne jeg maaske have faaet mere. Jeg burde i alfald have dobbelt saa meget som ham. Men han er altsaa en mand der forstaar at sælge sin egen Arbejdskraft altsaa at advertere sig selv.

Han var saa daarlig at de vilde ikke beholde ham i AMO og mig vil de ikke lade gaa fra dem. Jeg har en lille smule Del i at Amerikanerne kom her fordi jeg tilfældig hjalp Direktionen for Automobil Trusten med den kritik som jeg sendte ham af AMO. Du ved det er Sorothin (?) som jeg var sammen med i Kuzbas. Han havde en hel Kamp med autoriteterne for at bruge S..... her. Og min Kritik brugte han som et Argument. Men det havde jo ogsaa til følge at bosserne i AMO vilde ikke hilse paa mig. Nu er de ved at blive fine igen fordi de ser at jeg havde Ret. AMO skal nu af amerikanernes equiperes til at producere 25 gange saa mange Vogne om Dagen.

Desuden er der et Arrangement med Henry Ford om at oprette en stor Fabrik i Nis... Novgorod. En hel Del Folk bliver sendt til Amerika for at lære amerikaner Praxis og os der kommer derfra vil de daarligt nok give Arbejde. Den almindelige russiske Arbejder har en hel Del Fremmedfjendskab. Han ser altid paa en som en Mand der spiser hans Brød fra ham.

For Tiener der jo Fødeknaphed, men jeg har ikke manglet noget. Det er særlig Rugbrød der er knapt. Og det er jo Russernes daglige brød og for øvrigt ogsaa mit. Nu er de nye Fødevarer jo ved at komme frem, allerede nu masser af dejlige Jordbær og Kirsebær – Blaabær og Ribs foruden masser af Grøntsager. Fineste Jordbær koster nu 20 cents pr. pund – 400 gram altsaa 40 kopek. Der er ikke bleven nogen virkelig Dyrkning her paa grund af Fødeknapheden. Altsaa ikke her (?) Paa Landet er der vistnok høje Priser. Vi har jo en Arbejder Regering som beskytter Arbejderne i Byerne ved at kontrollere Prisen.

Hvorfor lod Du mig ikke vide om Du har faaet Penge udbetalt paa INROs Account. Jeg har rykket dem igen og ikke faaet noget Svar. Jeg antager at jeg skrev til Dig at Gæld her i Rusland ikke gælder længere end i 3 Aar og det er vist lige paa Vippen til at være 3 Aar gl. og saa kan de nægte at betale os noget. I Amerika har de jo ikke flere penge da Central Bureau er ophævet. Du skulle helst svare paa dette Spørgsmaal omgaaende – saa jeg

udtager en formel Stævning for at holde
Gælden gyldig de næste 3 Aar.

Det er ikke sikkert at jeg kan sende pengene
til Amerika, det skal der en vis Lejlighed til.
Jeg kunde have gjort det i Foraaret da der var
en Fabrikant her i Huset fra Orange eller
Newark. Hans Navn er J. Knapp, 88 East
Kinnen Str. Han havde noget med Gas og
Gasapparater at gøre.....

Han er velhavende skønt han er Socialist ... I
kan ialfald høre hans Mening om Rusland. Da
der nu kommer saa mange Amerikanere her
bliver der nok en chance at sende Dig Penge
paa lovlig Vis.

Jeg kan ellers have Brug for alle de Penge jeg
kan skraabe sammen det næste Aars tid for at
jeg kan have Huset ombygget og Restaureret i
henhold til kontrakten ellers kan jeg miste det
hele.

Nu maa jeg slutte denne Gange. Jeg sender
samtidig et lille Brev til Johannes Fødselsdag.
Og et Brev til jens samt et langt et til
Dyrlægen i Nakskov.

Dette er Dania alvorlig som hun saa ud i
Moskva.

Jeg sendte et antal billeder til Emil
Hillebrandt der viser hvor lykkelig hun saa ud
naar hun var hjemme.

Udateret brev med billeder på hver side:

Mockba 68

Kære Broder!

Kort før Jul talte jeg med en Kammerat
Narofsky om vort imitationsLeather og vi
blev enige om at han skulde bringe Prøven
ind til vor Direktør for AMO. Altsaa den røde
Direktør som er forhenværende Chauffør –
han var strax interesseret i Sagen og han
sendte os til en slags IndustriMinister inde i
Byen Norkin (?) - som ogsaa var meget
interesseret i Sagen og han sendte os videre til
hvad vi kan kalde The Oil Cloth Trust
(hvorfor i øvrigt Halpin og jeg havde været
for over et Aar siden og det var der at de lo af

os fordi der skulde Maskiner til at lave Textil
Leather med). Men da vi nu var sendt fra
oven til dem – saa var de nu meget
interesserede (det vil sige deres Chef Ingeniør
skulde varmes lidt op først – saa blev han
ogsaa helt flink siden at jeg kunde tale Tysk
med ham). Vi blev saa sendt videre ud til
Fabrikken. Vi kunde tage en Omnibus fra
Teaterpladsen (Moskvas Center) direkte til
Fabrikken enden af Buslinien No 14 for 20
Cents eller 40 Kopeks. Det er komfortable
engelske Busser (Leyland fabricat) – alle
passagerer sidder paa bløde Sæder, Turen
varer 45 Minutter ud igennem Byen og dejligt
Landskab til Landliggerbyen Kunzevo (paa
russisk ”Kyreyebo”). Vi gik 2 a 3 Minutter
over Fabrikkens Teritorium til
Kontorbygningen og blev meget
forekommende modtaget af Fabriksdirektøren
og en anden Mand som jeg antager var en
special Handelsdirektør – begge to var to
jævne flinke russere og vi talte med dem en
Tid og de tog os ud og viste den afdeling der
lavede deres Textil Leather. Det viste sig at de
havde 2 Maskiner da 10 Meter lange der
arbejdede paa samme vis som dem Du har
lavet i Amerika til coating – 100 Meter stof
passerer igennem paa 7 Minutter. Maskinerne
var hermetisk indelukkede, og Luften suget
ud med en elektrisk Naar jeg stak
Haanden ind af nogle ”Manholes” kunde jeg
føle at Apparatet var Dampopvarmet og jeg
antager at Temperaturen var en 70 gr Celsius.
De fortalte at Henry Ford ogsaa lavede Textil
Leather og at han recovered the evaporate
Chemicals by applying a condensing System
in the excourt (?) which Their electric fan just
blow out in the Atmosphere. De viste os
hvordan de arbejdede, der var ca. 30 Mand
beskæftigede i denne Afdeling. Hele
Fabrikken som var ny og bygget af
englænderne i 1913 kunde maaske
sammenlignes med S. S. Whites paa Staten
Island, var dejligt landskabeligt beliggende og
beskæftigede vistnok 1000 Personer. Dens
specialiteter var Bomuld og Balataremme (?)
samt Pakninger og Oilclothes de havde altsaa
egne Væverier. {Herefter følger en del teknisk
om de forskellige vareprøver...}

.... Jeg vilde gerne selv bo i Kunzevo, jeg har selv været der om Sommeren paa Udflugt og der er saavidt jeg kan skønne rigeligt med food deromkring saa man kan vistnok holde nogle Køer og rigeligt med Have om man vil. Det var maaske en god Plads for mig at lave et Mejerisystem.

Men jeg er bange for at forlade AMO førend jeg kan sproget og er lidt bedre ovenpaa Situationen økonomisk set. Jeg har jo knap nok klæder at gaa til arbejde i. Dog kan arbejdstøj ikke siges at være dyrt mere. Jeg købte et Par graa Vadmelsbenklæder for en Tid siden for 6 Rubler og 30 Kopecs og de er slet ikke saa daarlige for russiske forhold. Men for expl forhørte jeg mig for nylig om Prisen paa blaafarvet (indigo) Cheviot (Kaldes her Boston Wool og indføres fra England, Manchester). Prisen er nu 80 Rubler pr Meter og det tager 3 ½ Meter for et Sæt Tøj, det er altsaa 280 Rubler, med det øvrige Tillæg af materialer og Syløn kan et Sæt Tøj komme op paa 400 Rubler – altsaa 200 Dollars. Jeg glemte at skrive at Fabrikken har meget pæne arbejderboliger – bygget af Englænderne.

Nu er Spørgsmaalet om hvordan Du er stillet i Amerika for Tiden.... Men er alting raadent derovre – saa kan jeg heller ikke se at det kan blive værre her. Almindeligvis er det jo et Funktionærsystem – Man er en Statsfunktionær og naar man først er sat i en Plads saa er man omtrent sikker paa en Stilling paa Livstid hvis man ikke forsømmer sit arbejde altfor slemt, eller laver en eller anden Skandale.

...

For øjeblikket ved jeg ikke om jeg faar lov til at beholde mit Hus. Moskvas kommune har nægtet mig dette fornylig under Paaskud at der skal laves en Park hvor det staar, men Statsingeniøren holder med mig og siger til Byen at den gaar ikke – Byen maa ikke rive de historiske Slotsrester ned. For Tiden fægter Statsingeniøren Sagen for mig., og selvom han taber saa er der endda mange Veje at prøve: For expl retten – det historiske videnskabelige Selskab og Museum og til

Syvende og Sidste har vi vor præsident Kalenin han ordner egenhændigt den slags Sager altid i Emigranternes favør. Jeg har allers stukket min Haand ind i en Hvepserede for nylig. Jeg har prøvet paa at hjælpe en Svensker Comrade Petersen en Toolmaker som kan lave forbedringer paa for Krumtapsfabrikation med en besparelse af over ½ Million Rubler det første Aar og mere senere hen. Og Fabriksbestyrelsen her i AMO stritter imod alt hvad de kan saa jeg maa fægte Petersens Sag og derfor kommer jeg sikkert i Unaade ved de AMO Bureaukrater. Jeg bliver ogsaa nok nødt til at tage denne Sag til vor President Kalenin. I Fjor tog Petersen den selv til vor Konseilspræsident Rikof (?). Det hjalp for et Aars tid men nu har han kørt fast igen.

Jeg har tænkt at give Fabrikken i Kunzevo et Kopi af dine formularer ... at De skal give dig en Plads der hvis Du er villig til at gaa der og at De skal skaffe Dig Passende Husly og Løn. Jeg vil antage at Du kan faa 300 Rubler om Maaneden og maaske frit Hus, men ... ikke før jeg ved om Du overhovedet vilde tage denne Plads. Men husk paa at vor President faar ikke mere end 250 Rubler pr. Mdr. Aaltsaa Ruslands Præsident. Jeg vilde selvfølgelig gerne at Du skal komme hertil Rusland, men jeg vilde jo ikke gerne at det skulde blive en Skuffelse for Dig og Karl. Havde Du kun været Huslejer i Amerika saa var det ikke saa slemt at tage en Tur her over og prøve det ...vasistiske Liv her. Dette gjorde jo Livet en stor Erfaring rigere selvom Du vilde rejse tilbage om et Par Aar. Du kan gaa og se en Dame i New York. Hun er Datter af en Doktor og hun er Præsident for "Workers Health Bureau" med office 799 Broadway. She is en intelligent og rafineret lady og rigtig køn, en engelsk type skønt af tysk afstamning. Hun kunde se ud til at være en kone for Dig, Hun var her i Moskva for godt et Aar siden. Hun var rigtig flink og hjælpsom mod mig og satte mig i forbindelse med de højeste Sundhedsautoriteter her i Moskwa som igen sendte mig videre til den bedste Kirurg i Rusland....

Camarat Grace har maaske været gift, men det skal Du ikke bryde Dig om. Hvis ikke Karls Øjne er gode maaske hun kan finde paa Udveje for en Amerikansk Specialist.

....

Grace er rigtig flink og Du skal tale til hende som en Camarat selv om hun ser lidt pæn ud.

Jeg havde Brev fra Enevold og Johanne til Jul. De skrev at det var meget sløjt for Jense i Blokhus. Enevold synes at mene at jeg skulde hjælpe ham, men jeg er endnu ikke bleven i stand til at hjælpe mig selv. ... Kunde jeg bare faa lov at beholde mit gamle hus... men hvis det glipper faar jeg et slemt tilbageslag, saa har jeg ingensteder at være og ingen Klæder paa Kroppen og et nyt Tillæg til min Gæld. Jeg tænker paa at jeg kunde skrabe 500 Kr. sammen til ham til hans Fødselsdag, hvis jeg bliver ved at leve saa Primitivt som jeg gør. Jeg spiser jo ikke andet end Rugbrød, Mælk, Ost og Smør, jeg ser jo aldrig varm Mad. Jeg troede at jeg efter jul skulde have faaet en ny primus saa jeg kunde have kogt Kartofler o.s.v.....

Nu vil jeg gerne at Du vil give mig et eller andet som Svar saa snart som muligt. Hermed de bedste Hilsener til Karl og Marius med Familien samt Dig selv.
Fra Broder Peder.

